

**STRATEGIA ROZWOJU
POWIATU GRYFIŃSKIEGO
NA LATA 2015-2020**

POWIAT GRYFIŃSKI

GRYFINO, LISTOPAD 2015 R.

Spis treści

WPROWADZENIE

1. STAN REALIZACJI OBOWIĄZUJĄCEJ STRATEGII W LATACH 2000-2010	str. 4
---	--------

ROZDZIAŁ I

DOTYCHCZASOWY ROZWÓJ POWIATU GRYFIŃSKIEGO ORAZ DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	str. 5
---	--------

I.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	str. 5
-------------------------------------	--------

I.2. TRENDY I PROGNOZY DEMOGRAFICZNE	str. 6
--------------------------------------	--------

I.2.1 Trendy i prognozy demograficzne	str. 6
---------------------------------------	--------

I.2.2. Rynek pracy i bezrobocie	str. 14
---------------------------------	---------

I.2.3. Infrastruktura społeczna i polityka społeczna	str. 44
--	---------

I.2.4. Bezpieczeństwo zdrowotne powiatu	str. 56
---	---------

I.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	str. 66
--------------------------------	---------

I.3.1. Infrastruktura transportowa	str. 66
------------------------------------	---------

I.3.2. Zaopatrzenie w wodę	str. 76
----------------------------	---------

I.3.3. Odprowadzanie ścieków	str. 78
------------------------------	---------

I.3.4. Ochrona przed powodzią	str. 81
-------------------------------	---------

I.3.5. Gospodarka odpadami	str. 88
----------------------------	---------

I.3.6. Elektroenergetyka	str. 91
--------------------------	---------

I.3.7. Odnawialne źródła energii	str. 91
----------------------------------	---------

I.3.8. Gazownictwo	str. 93
--------------------	---------

I.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I JEGO OCHRONA, ŚRODOWISKO KULTUROWE	str. 95
---	---------

I.4.1. Jakość wód	str. 95
-------------------	---------

I.4.2. Ocena jakości powietrza	str. 103
--------------------------------	----------

I.4.3. Lasy	str. 114
-------------	----------

I.4.4. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody	str. 117
--	----------

I.4.5. Zabytki i dziedzictwo kulturowe	str. 140
--	----------

I.5. GOSPODARKA	str. 147
-----------------	----------

I.5.1. Gospodarczy wizerunek regionu	str. 147
--------------------------------------	----------

I.5.2. Przemysł	str. 150
-----------------	----------

I.5.3. Rolnictwo	str. 152
------------------	----------

I.5.4. Leśnictwo	str. 153
------------------	----------

I.5.5. Turystyka	str. 154
------------------	----------

I.6. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA POWIATU	str. 155
--	----------

I.7. OCENA POWIATOWYCH DOKUMENTÓW POD KĄTEM ICH ZGODNOŚCI Z SRWZ NA LATA 2015-2020	str. 158
--	----------

ROZDZIAŁ II	
UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	str. 166
II.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	str. 166
II.2. ANALIZA SWOT	str. 167
ROZDZIAŁ III	
STRATEGIA ROZWOJU DO 2020 ROKU	str. 168
ROZDZIAŁ IV	
WIZJA I MISJA POWIATU	str. 169
ROZDZIAŁ V	
CELE STRATEGICZNE I KIERUNKOWE POWIATU	str. 170
ROZDZIAŁ VI	
PRIORYTETY STRATEGII ROZWOJU	str. 172
ROZDZIAŁ VII	
REALIZACJA STRATEGII	str. 174
VII.1. ZASADY WDRAŻANIA STRATEGII	str. 174
VII.2. ZASADY MONITOROWANIA I OCENA REALIZACJI CELÓW	str. 174
VII.3. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ	str. 175
VII.4. ZASADY AKTUALIZACJI STRATEGII	str. 175
VII.5. PROMOCJA POWIATU	str. 175

WPROWADZENIE

STAN REALIZACJI OBOWIĄZUJĄCEJ STRATEGII W LATACH 2000-2010

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Gryfińskiego do 2015 roku, została przyjęta przez Radę Powiatu Gryfińskiego uchwałą nr XXIII/257/2001 w dniu 21 czerwca 2001 r. Określała ona cele powiatu do 2015 roku. Ocena jej realizacji została oparta na wewnętrznych źródłach pochodzących ze Starostwa Powiatowego oraz jednostek organizacyjnych.

Nakłady poniesione na realizację Strategii w latach 2000-2010 wyniosły 23.683.126,00 zł. Obejmują one środki wydatkowe na zdefiniowane w ramach dokonywanej oceny. Najwięcej środków przeznaczono na cele: rozwój bazy oświatowej, poprawa poziomu leczenia zamkniętego i ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów, oferta inwestycyjna na szczeblu powiatu (utworzenie parku technologicznego), poprawa nawierzchni dróg, gazyfikacja poszczególnych gmin, zabezpieczenia przeciwpowodziowego na terenie powiatu oraz stworzono warunki dla rozwoju alternatywnych źródeł energii. W ramach ekologii osiągnięto zadowalający poziom w zakresie promocji walorów przyrodniczych i kulturowych, edukacji ekologicznej wśród młodzieży i dorosłych, stworzenia warunków do rozwoju odnawialnych źródeł energii, gazyfikacji i likwidacji kotłowni tradycyjnych, czy monitorowaniem miejsc zagrożonych.

Nie udało się zrealizować zadania: stworzenie koncepcji racjonalnego zagospodarowania odpadów (utworzenie Powiatowego Zakładu Segregacji i Utylizacji Odpadów) oraz stworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów.

W zakresie gospodarki stworzono warunki dla potencjalnych inwestorów poprzez stworzenie oferty inwestycyjnej, budowę infrastruktury okołobiznesowej, szkolenie zawodowe dla potrzeb rynku, zagospodarowanie bogactw mineralnych i naturalnych, budowa infrastruktury dla obsługi turystycznej, rozwój współpracy i kontaktów między narodowych. Niektóre cele straciły na aktualności, poprzez zmiany społeczno-polityczne, które miały miejsce w ostatnich 10 latach. Chodzi m.in. o rozwój przejść granicznych, a inne wymagają wzmocnienia (edukacja w kierunku prawa unijnego MSP, promocja wielokierunkowa, rozbudowa infrastruktury technicznej, dostosowanie kierunków kształcenia do kierunków rozwoju gospodarczego, a także podjęcia działań w kierunku wzrostu konkurencyjności lokalnych podmiotów gospodarczych.

ROZDZIAŁ I

DOTYCHCZASOWY ROZWÓJ POWIATU GRYFIŃSKIEGO ORAZ DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

I.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat Gryfiński jest drugim co do wielkości z dwudziestu powiatów, wchodzących w skład województwa zachodniopomorskiego. Od północy graniczy ze Szczecinem, zachodnią granicę międzynarodową z Niemcami stanowi rzeka Odry, a od południa graniczy z województwem lubuskim, a od wschodu z powiatami myśliborskim i pyrzyckim.

Swym administracyjnym terytorium obejmuje obszar Równiny Wełtyńskiej, Puszczy Bukowej, Doliny Dolnej Odry oraz zachodnią część Pojezierza Myśliborskiego.

Powiat Gryfiński tworzy dziewięć gmin. Sześć z nich posiada status miejsko-wiejski: Gryfino, Chojna, Cedynia, Mieszkowice, Moryń oraz Trzcińsko Zdrój. Gminy: Banie, Stare Czarnowo i Widuchowa są gminami wiejskimi.

Przez terytorium powiatu przebiega dogodna sieć połączeń komunikacyjnych, drogowych, kolejowych i wodnych łączących Szczecin i Świnoujście z południem Polski, zwłaszcza ze Śląskiem.

Dostępność powiatu zapewniają 3 przejścia graniczne: drogowe Gryfino – Mescherin, Krajnik Dolny – Schwedt i Osinów Dolny – Hohenwutzen oraz promowe przejście graniczne Gozdowice – Güstebieser Loose. Ponadto w odległości zaledwie kilkunastu kilometrów od Gryfina znajdują się samochodowe przejścia graniczne w Kołbaskowie i Rosówku. Z Gryfina do portu lotniczego w Goleniowie jest tylko 45 km, a do Berlina – 70 km.

Ogromnym atutem powiatu jest ukształtowanie jego terenu. Bogactwo krajobrazu tworzą malownicze wzniesienia, piękne i czyste jeziora, liczne wzgórza i pagórki sąsiadujące z równinami, obfitość głazów narzutowych i różnorodność lasów. Właśnie te wartości zdecydowały o utworzeniu na terenie powiatu trzech parków krajobrazowych. Północno-wschodnią część powiatu zajmuje Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”, obszar pomiędzy dwoma ramionami Odry od Widuchowej do Szczecina zajmuje Park Krajobrazowy „Dolina Dolnej Odry”, zaś w południowej części powiatu, na najdalej wysuniętym na zachód krańcu Polski zlokalizowany jest Cedyński Park Krajobrazowy.

I.2. TRENDY I PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

I.2.1. Trendy i prognozy demograficzne

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (z 30.06.2014r.) na terenie powiatu gryfińskiego zamieszkuje 83 880 osoby (w tym 42 201 kobiety), z czego około 66% jest w wieku produkcyjnym - pracy zawodowej (16-64 lata). W stosunku do danych z 31.12.2012 r. nastąpił kolejny spadek liczby osób zamieszkujących terytorium powiatu oraz osób w wieku produkcyjnym (o ok. 0,27%; wcześniej następował spadek o ok. 1% porównując dane grudnia 2011 i 2012 r.), co jest szczególnie niekorzystne z uwagi na stale wysoki odsetek osób niepracujących. Należy zatem zwrócić szczególną uwagę zwłaszcza na osoby młode, wchodzące na rynek pracy, by zahamować sytuację nadwyżki osób niepracujących na terenie powiatu gryfińskiego wśród osób w wieku produkcyjnym, których naturalnym zadaniem jest wytwarzanie produktu narodowego.

Większość osób zamieszkuje powiat na terytorium wsi – w końcu czerwca 2014 r. było to 45 549 os. (w tym 22 559 kobiet); pozostałe 38 259 osób (w tym 19 642 to kobiety) zamieszkuje obszary 6 miast powiatu.

Spośród innych powiatów województwa zachodniopomorskiego, region ten wyróżnia niska gęstość zaludnienia – w końcu 2012 r. było to 45 osób na kilometr kwadratowy (wartość średnia dla województwa – 75). Ze względu na bardzo niską gęstość zaludnienia i rozległe terytorium powiatu problemem staje się komunikacja pomiędzy miejscowościami powiatu, a co z tym powiązane dotarcie do ośrodków gospodarczych, pracy, kultury itp. Problemy komunikacyjne, mobilności geograficznej dobrze uwiadamniają się wśród osób bezrobotnych, którzy niejednokrotnie podnoszą problem braku komunikacji lub w najlepszym wypadku bardzo ograniczonej ilości połączeń komunikacyjnych z ich miejsca zamieszkania do ośrodków gdzie istnieją miejsca pracy. Najlepiej jest to widoczne na terenach wiejskich, gdzie brak istniejących zakładów pracy i problemy komunikacyjne niejednokrotnie stanowią największą barierę zatrudnieniową.

Liczba mieszkańców w gminach należących do Powiatu Gryfińskiego przedstawia poniższe zestawienie (dane na podst. informacji GUS z 31.12.2012):

1. gm. Gryfino – 32 177 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 33 os.)
2. gm. Chojna – 14 057 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 4 os.)
3. gm. Mieszkowice – 7 426 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 50 os.)
4. gm. Banie – 6 502 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 53 os.)
5. gm. Trzcianko-Zdrój – 5 642 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 34 os.)
6. gm. Widuchowa – 5 600 mieszk. (wzrost w stos. do 2011 o 9 os.)
7. gm. Cedynia – 4 434 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 29 os.)
8. gm. Moryń – 4 401 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 34 os.)
9. gm. Stare Czarnowo - 3 864 mieszk. (spadek w stos. do 2011 r. o 3 os.)

W porównaniu do roku 2011 liczba mieszkańców w poszczególnych powiatach maleje (z wyjątkiem 1 gminy: Widuchowa).

Wg danych GUS „we wszystkich powiatach występuje przewaga kobiet; w powiatach rolniczych (gdzie dominuje ludność wiejska) jest ona nieznaczna, a w miastach na prawach powiatu i powiatach o wyższym stopniu urbanizacji zdecydowanie wyższa”.

Zgodnie z danymi GUS z 31.12.2012 r. saldo migracji dla powiatu gryfińskiego kształtuje się niekorzystnie i wynosi in minus 208 osób (wzrost odpływu w porównaniu z rokiem poprzednim o 28 osób; ponad 11%). Migracje ludnościowe przedstawiają się następująco:

Napływ ludności ogółem – 954 osoby (2011r.: 1027 osoby) ; w tym z zagranicy – 26 osób,

Odpływ ludności ogółem – 1162 osoby (2011 r.: 1207 osób); w tym za granicę – 25 osoby.

Należy tu zauważyć, iż w porównaniu z rokiem poprzednim odpływ ludności za granicę z powiatu znacznie spadł (o ok. 20%). Napływ z zagranicy właściwie nie uległ zmianie (in plus o 1 osobę). Uważa się, iż odpływ ludności za granicę ma na celu przede wszystkim cele zarobkowe, a jej powolny spadek związany jest z ogólnie pogarszającą się sytuacją gospodarczą w krajach UE (ograniczenie wolnych miejsc pracy).

Liczba ludności w powiecie gryfińskim wykazywała w ostatnich latach nieznaczną tendencję spadkową. Pod koniec 1995 roku powiat gryfiński zamieszkiwało 83 489 osób, w 2010 roku było to odpowiednio 82 727 osób, a w roku 2014 – 82 177 osób. Dość istotny przyrost ludności miał miejsce w 1998 roku. Malejąca liczba ludności wskazuje na spadek potencjału demograficznego powiatu, jednak nie są to zmiany o dużym znaczeniu.

W dwóch największych gminach powiatu gryfińskiego (Gryfino oraz Chojna), w latach 1995 - 2010, liczba ludności wykazywała nieznaczną tendencję wzrostową. W gminie Gryfino liczba ludności wzrosła z 31 283 osób w 1995 roku do 31 442 osób w 2010 roku, a następnie w roku 2014 zmalała do 30 943 osób, natomiast w gminie Chojna w analogicznym okresie liczba ludności wzrosła z 13 683 osób do 14 048 osób, by znowu zmaleć do 13 807 osób w 2014 roku.

Liczba ludności w gminach powiatu gryfińskiego w latach 1995 - 2014 (stan na 31.12) – część pierwsza

Lata	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszkowice
1995	6543	4447	13683	31283	7660
1996	6558	4408	13832	31412	7693
1997	6584	4412	14014	31525	7630
1998	6658	4414	14091	31733	7690
1999	6431	4382	14049	30914	7515
2000	6447	4383	14051	31061	7527
2001	6501	4386	14061	31303	7580
2002	6463	4379	14004	31286	7556

2003	6431	4350	14052	31217	7522
2004	6404	4338	13951	31238	7504
2005	6364	4349	13931	31296	7467
2006	6397	4323	13992	31367	7439
2007	6389	4341	14022	31516	7406
2008	6396	4308	14102	31543	7384
2009	6377	4294	14091	31469	7327
2010	6371	4283	14048	31442	7291
2011	6585	4475	13986	31293	7564
2012	6552	4452	13937	31140	7507
2013	6485	4417	13855	31064	7443
2014	6433	4365	13807	30943	7369

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Gazety Chojeńskiej (dane z urzędów gminnych).

Liczba ludności w gminach powiatu gryfińskiego w latach 1995 - 2014 (stan na 31.12) – część druga

Lata	Moryń	Stare Czarnowo	Trzcińsko-Zdrój	Widuchowa
1995	4443	3858	5979	5593
1996	4431	3857	5966	5641
1997	4420	3891	6014	5636
1998	4413	3920	5920	5668
1999	4331	3898	5659	5548
2000	4352	3864	5718	5582
2001	4366	3848	5673	5576
2002	4368	3885	5665	5595
2003	4338	3829	5691	5612
2004	4317	3867	5704	5593
2005	4290	3885	5699	5538
2006	4368	3890	5684	5577
2007	4332	3832	5649	5541
2008	4351	3791	5685	5533
2009	4331	3781	5618	5542
2010	4348	3812	5591	5541
2011	4455	3843	5663	5578
2012	4437	3834	6625	5570
2013	4404	3849	5586	5562
2014	4393	3833	5521	5513

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Gazety Chojeńskiej (dane z urzędów gminnych).

Stan ludności zależy od ruchu naturalnego (urodzenia i zgony) oraz od ruchu wędrówkowego (migracje wewnętrzne oraz migracje zagraniczne). O zmianie liczby ludności decyduje poziom przyrostu naturalnego oraz przyrostu wędrówkowego ludności.

Współczynnik dynamiki demograficznej w powiecie gryfińskim w latach 1995 - 2010 przyjmował wartości większe od 100, co świadczy o przewadze liczby urodzeń nad liczbą zgonów. Współczynnik ten charakteryzował się bardzo dużą zmiennością oraz wykazywał tendencję spadkową. W 1995 roku na 100 zgonów przypadało 133,7 urodzeń, w 2010 roku było to 108,6 urodzeń na 100 zgonów.

Ruch wędrówkowy w powiecie gryfińskim został scharakteryzowany za pomocą współczynnika atrakcyjności powiatu, który wyznacza się jako iloraz liczby osób napływających oraz liczby osób wyjeżdżających z powiatu w danym roku.

W analizowanym okresie wartości współczynnika atrakcyjności powiatu uwzględniającego migracje wewnętrzne były mniejsze od 100, co oznacza, iż więcej osób opuszczało powiat gryfiński niż się w nim osiedlało. Obserwowana w latach 1995 - 2010 tendencja spadkowa omawianego wskaźnika świadczy o malejącej atrakcyjności powiatu (z perspektywy migracji wewnętrznych). W 1995 roku wskaźnik atrakcyjności powiatu był równy 99,9, natomiast w 2010 roku - 86,7.

Współczynnik atrakcyjności powiatu uwzględniający migracje zagraniczne ludności kształtował się w sposób diametralnie różny niż miało to miejsce w przypadku migracji wewnętrznych.

Współczynnik atrakcyjności powiatu, w którym bierze się pod uwagę migracje zagraniczne cechował się w analizowanym okresie bardzo dużą zmiennością.

W większości przypadków wartości współczynnika były mniejsze od 100, co świadczy o tym, iż liczba osób wyjeżdżających za granicę przeważała nad liczbą osób osiedlających się z zagranicy w powiecie gryfińskim. Jedynie w roku 2003 oraz 2004 można było zaobserwować znaczną przewagę liczby osób z zagranicy osiedlających się w powiecie gryfińskim. W 2003 roku na 10 osób wyjeżdżających na stałe za granicę przypadało 14 osób z zagranicy osiedlających się w powiecie. W 2004 roku było to odpowiednio 16 osób.

Z punktu widzenia systemu oświaty szczególne znaczenie ma struktura ludności w tych przedziałach wieku, które odpowiadają poszczególnym etapom kształcenia. W celu określenia liczby osób w odpowiednich grupach wieku wyznaczona została prognoza liczby osób w poszczególnych rocznikach wieku, w przedziale 6 - 19 lat.

Liczba osób w poszczególnych rocznikach wieku w powiecie gryfińskim w latach 2010-2020 (stan na 31.12.)

Wiek/ lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
6	807	810	863	886	958	890	893	838	794	812	786
7	783	807	810	863	886	958	890	868	838	796	812

8	864	783	807	810	863	886	958	936	866	836	793
9	847	864	783	807	810	863	886	979	935	867	835
10	840	847	864	783	807	810	863	930	979	935	865
11	924	840	847	864	783	807	810	909	928	976	935
12	953	924	840	847	864	783	807	835	910	928	977
13	942	953	924	840	847	864	783	829	834	910	929
14	1051	942	953	924	840	847	864	764	826	833	907
15	1054	1051	942	953	924	840	847	843	764	824	831
16	1048	1054	1051	942	953	924	840	878	841	762	823
17	1030	1048	1054	1051	942	953	924	867	879	841	764
18	1142	1030	1048	1054	1051	942	953	902	863	876	838
19	1230	1142	1030	1048	1054	1051	942	947	899	862	875

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba ludności w przedziałach wieku odpowiadającym poszczególnym etapom kształcenia w powiecie gryfińskim w latach 2010-2020 (stan na 31.12)

Wiek	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
7-12	5211	5065	4951	4974	5013	5107	5214	5457	5456	5338	5217
13-15	3047	2946	2819	2717	2611	2551	2494	2436	2424	2567	2667
16-18	3220	3132	3153	3047	2946	2819	2717	2647	2583	2479	2425
19	1230	1142	1030	1048	1054	1051	942	947	899	862	875

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2010-2016 liczba dzieci w wieku 7-12 lat, a więc w wieku odpowiadającym edukacji na poziomie podstawowym, będzie początkowo maleć z 5211 w 2010 roku do 4951 w 2012 roku, a następnie wzrośnie do 5214 osób w 2016 roku i przez najbliższe trzy lata będzie wyższa, aby w 2020 osiągnąć prawie ten sam pułap, tj. 5217.

Zgodnie z wykonaną prognozą liczba osób w grupach wieku 13-15 lat, 16-18 lat oraz w wieku 19 lat będzie maleć. Liczba osób w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) zmaleje z 3047 osób w 2010 roku do 2494 osób w 2016 roku i przez najbliższe trzy lata będzie oscylowała wokół tej samej liczby, aby w 2020 wzrosnąć do 2667 osób. Liczba osób w wieku 16-18 lat zmaleje w analogicznym okresie z 3220 osób do 2717 osób w 2016 r. i nadal będzie

spadała aż do 2425 osób w 2020, z kolei liczba osób w wieku 19 lat zmniejszy się z 1230 do 875 osób w 2020.

Można zatem stwierdzić, iż obciążenie szkół podstawowych liczbą uczniów ulegnie tylko przejściowej zmianie, po czym powróci do poprzedniego poziomu. Zmniejszy się natomiast obciążenie szkół na poziomie gimnazjalnym oraz ponadgimnazjalnym.

Do zobrazowania zmian liczby osób w poszczególnych rocznikach wieku obliczono również przyrosty absolutne łańcuchowe, które pokazują o ile osób z roku na rok zmienia się liczba ludności w danej grupie wieku.

Przyrost ludności w przedziałach wieku odpowiadających poszczególnym etapom kształcenia w powiecie gryfińskim w latach 2010 - 2020 (stan na 31.12)

Wiek	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
7-12	-146	-114	23	39	94	107	243	-1	-118	-121
13-15	-101	-127	-102	-106	-60	-57	-58	-12	143	100
16-18	-88	21	-106	-101	-127	-102	-70	-64	-104	-54
19	-88	-112	18	6	-3	-109	5	-58	-37	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba osób w wieku 7-12 lat zmaleje (w porównaniu z rokiem poprzednim) dość istotnie w roku 2011 (spadek o 146 osób) oraz w roku 2012 (spadek o 114 osób). W kolejnych latach liczba osób w tej grupie wieku będzie rosła. W 2016 liczba osób w tej grupie wieku zwiększy się o 107, a w 2017 o 243. W 2018 utrzyma się ta sama wysokość liczby uczniów, by od 2019 znowu spadać co roku o 120 uczniów. Można więc zauważyć, iż liczba uczniów szkół podstawowych będzie w początkowym okresie maleć, ale od 2013 roku zacznie rosła do 2019, od którego znowu zacznie spadać.

W latach 2011-2020 liczba osób w wieku odpowiadającym kształceniu na poziomie gimnazjalnym będzie maleć. Spadki będą miały miejsce we wszystkich analizowanych latach. Największy spadek wystąpił w roku 2012 (-127 osób) oraz w roku 2014 (-106 osób). Dopiero od 2019 liczba uczniów w gimnazjach zacznie rosła (2019 – 143, 2010 – 100).

W przypadku osób w wieku ponadgimnazjalnym również będzie można odnotować dość istotne spadki. W przypadku osób w wieku 16-18 lat liczba ludności będzie maleć w całym analizowanym okresie, za wyjątkiem 2012 roku, w którym wystąpił przyrost o 21 osób. Największy spadek liczby osób w tej grupie będzie miał miejsce w 2015 roku (-127 osób). W latach późniejszych liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych będzie nadal spadać.

Liczba osób w wieku 19 lat będzie maleć w latach 2011-2012 oraz w latach 2015-2016. W latach 2013-2014 będzie miał miejsce przyrost liczby osób w tej grupie wieku. W latach 2017 i 2010 nastąpi także niewielki przyrost.

W latach 2012-2020 średnia liczba osób w wieku gimnazjalnym przypadająca na jedno gimnazjum zmaleje z 235 osób do 205 osób. W 2020 roku w każdym gimnazjum

będzie mniej średnio o 30 osób, co oznacza spadek liczby uczniów odpowiadający liczebności mniej więcej jednej klasy.

Liczba osób w wieku 16-18 lat przypadająca na jedną szkołę ponadgimnazjalną zmaleje z 788 osób w 2012 roku do 606 osób w 2020 roku. W 2020 roku w każdej szkole ponadgimnazjalnej uczyć się więc będzie średnio o 172 osoby mniej, co odpowiada w przybliżeniu liczbie uczniów uczących się w sześciu klasach. W 2020 roku liczba uczniów w gimnazjach zmniejszy się zatem dość istotnie.

Reasumując, w latach 1995-2014 liczba ludności w powiecie gryfińskim wykazywała nieznaczną tendencję spadkową. Podobnie było w większości gmin powiatu.

W analizowanym okresie malał również współczynnik dynamiki demograficznej powiatu gryfińskiego, co oznacza, iż liczba urodzeń malała w szybszym tempie niż liczba zgonów. W 1995 roku na 100 zgonów przypadało 133,7 urodzeń, w 2010 roku było to natomiast 108,6 urodzeń na 100 zgonów. W latach 1995 - 2010 współczynnik dynamiki demograficznej był większy od 100, co świadczy o utrzymującej się przewadze liczby urodzeń nad liczbą zgonów, jednak tendencja spadkowa analizowanego wskaźnika świadczy o tym, iż przewaga ta konsekwentnie maleje.

Analizując migracje wewnętrzne ludności można zauważyć, iż w badanym okresie utrzymywała się przewaga liczby osób wyjeżdżających z powiatu nad liczbą osób się w nim osiedlających. Współczynnik atrakcyjności powiatu uwzględniający migracje wewnętrzne był w latach 1995-2010 mniejszy od 100 oraz wykazywał tendencję spadkową. W 1995 roku na 100 osób wyjeżdżających na stałe z powiatu przypadało 99,9 osób osiedlających się w powiecie, w 2010 roku było to natomiast 86,7 osób.

Współczynnik atrakcyjności powiatu uwzględniający migracje zagraniczne w większości lat był mniejszy od 100, co świadczy o przeważającej liczbie emigrantów nad liczbą imigrantów. Jedynie w latach 2003-2004 liczba imigrantów była istotnie większa od liczby emigrantów. Współczynnik ten cechował się w badanym okresie bardzo dużą zmiennością, co jest zrozumiałe w przypadku badań dotyczących migracji zagranicznych ludności zamieszkującej taką jednostkę administracyjną, jaką jest powiat.

W latach 2012-2016 średnia liczba osób w wieku gimnazjalnym przypadająca na jedno gimnazjum zmaleje z 235 osób do 208 osób, a więc średnio o 27 osób, co oznacza spadek liczby uczniów odpowiadający liczebności mniej więcej jednej klasy.

Liczba osób w wieku 16-18 lat przypadająca na jedną szkołę ponadgimnazjalną zmaleje z 788 osób w 2012 roku do 679 osób w 2016 roku. Oznacza to spadek średnio o 109 osób, co odpowiada liczbie uczniów uczących się w czterech lub pięciu klasach. Do 2016 roku liczba uczniów w gimnazjach zmniejszy się więc dość istotnie.

PROGNOZY DEMOGRAFICZNE

Struktura demograficzna dzieci i młodzieży szkolnej w Polsce w istotny sposób zależy od regionu. W powiecie gryfińskim liczba uczniów będzie spadała. Według prognozy demograficznej przygotowanej przez GUS liczba mieszkańców powiatu w wieku do 18 lat zmniejszy się z **17,5 tysięcy** osób w roku 2012 do **12,8 tysięcy** w roku 2035. Spadek ten będzie stały i znaczący – wyniesie niemal 28 proc.

Dynamika zmian będzie różna w grupach funkcjonalnych odpowiadających poszczególnym etapom edukacyjnym.

W przypadku dzieci do lat dwóch GUS prognozuje stały spadek liczby urodzeń, który sięgnie 37 proc. W grupie przedszkolnej odnotowany będzie początkowo nieznaczny wzrost (3 proc.), trwający do roku 2018, później stały spadek. Liczba uczniów szkół podstawowych będzie rosła do roku 2020, i będzie większa niż obecnie do roku 2027 (15 lat). Wg tej prognozy liczba gimnazjalistów nie osiągnie nigdy stanu aktualnego. Po spadku o 15 proc. Do roku 2018 wzrośnie, by w roku 2025 uzyskać 98 proc. stanu obecnego. Jeszcze bardziej znaczący będzie spadek w grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Ich liczba będzie w 2021 roku o 28 proc. niższa niż obecnie.

Warto jednocześnie podkreślić, że sumaryczna liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów w powiecie do roku 2029 utrzymywać się będzie na praktycznie niezmiennym poziomie – od stanu obecnego różnić się będzie o nie więcej niż ± 5 proc. Od roku 2023 prognozowany jest jednak stały spadek liczby dzieci i młodzieży poniżej 15 roku życia.

Można przyjąć, że odsetek uczniów wymagających kształcenia specjalnego jest stały w populacji. W konsekwencji liczba uczniów mieszkających na terenie powiatu, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:

- pozostanie w szkołach podstawowych i gimnazjach na praktycznie niezmiennym poziomie do roku 2029,
- będzie systematycznie malała w szkołach ponadgimnazjalnych,
- ogółem będzie z dynamiką o 1 proc. rocznie.

I.2.2. Rynek pracy i bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS na 31.10.2014 r. w powiecie gryfińskim zarejestrowanych było 8.516 podmiotów gospodarczych; z tego 211 stanowiły podmioty sektora publicznego a 8.305 z sektora prywatnego. Wśród zarejestrowanych przeszło 8 tysięcy podmiotów aż 6.651 to podmioty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (78,10%).

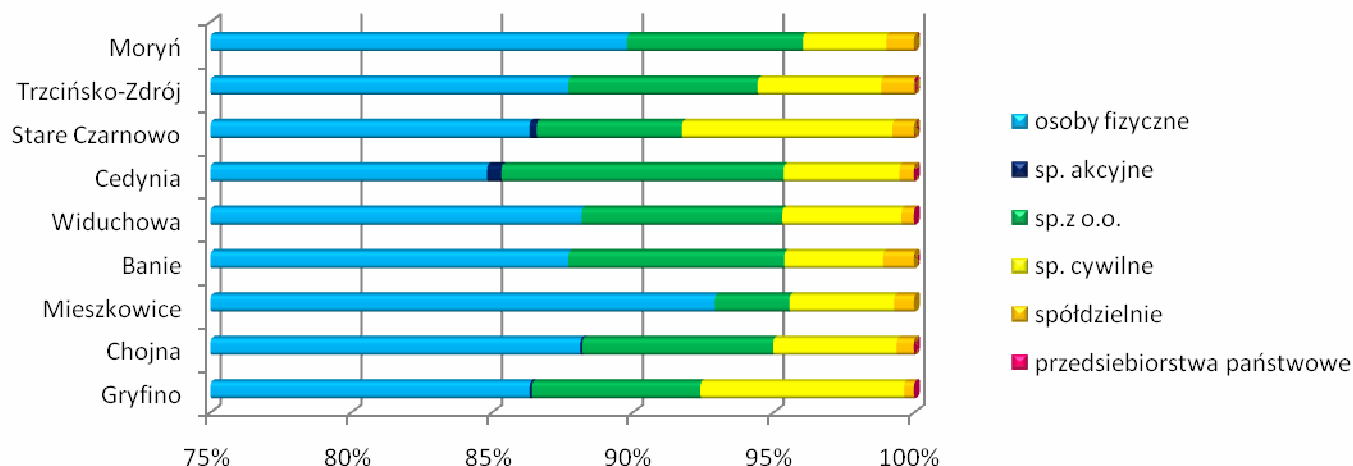
Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było na terenie gminy Gryfino – 44,03% (3750), następnie na terenie gmin: Chojna (17,57%), Mieszkowice (7,30%), Banie , Widuchowa, Stare Czarnowo, Cedynia, Trzcińsko-Zdrój (od 5,93% do 4,86%) a na końcu w gminie Moryń (4,08%).

Lp.	Gmina	Liczba podmiotów	%	Sektor publiczny	prywatny	
					ogółem	os. fizyczne
1	Gryfino	3750	44,03	74	3676	2947
2	Chojna	1496	17,57	48	1558	1145
3	Mieszkowice	622	7,30	19	603	525
4	Banie	505	5,93	11	494	400
5	Widuchowa	498	5,85	12	486	396
6	Cedynia	453	5,32	15	438	330
7	Stare Czarnowo	431	5,06	9	422	335
8	Trzcińsko-Zdrój	414	4,86	14	400	300
9	Moryń	347	4,08	9	338	273
ŁĄCZNIE		8516	100	211	8305	6651

Na podstawie danych GUS można ustalić, iż najczęściej podmiotów prowadzi działalność w sektorze handlu i naprawy pojazdów samochodowych (26%), budownictwa (19%), przetwórstwie przemysłowym (9%).

l. p	Gmina	osoby fizyczne	spółki				Spółdzie- lnie	Przedsię- biorstwa państwo- we	łącznie
			ogół em	handlowe		cywil ne			
				akcyj ne	z o.o.				
1	Gryfino	2947	483	3	204	247	12	0	3750
2	Chojna	1145	155	1	88	57	8	0	1496
3	Mieszkowice	525	37	0	15	21	4	0	622
4	Banie	400	53	0	35	16	5	0	505
5	Widuchowa	396	51	0	32	19	2	0	498
6	Cedynia	330	65	2	39	16	2	0	453
7	Stare Czarnowo	335	58	1	20	29	3	0	431
8	Trzcińsko- Zdrój	300	43	0	23	15	4	0	414
9	Moryń	273	29	0	19	9	3	0	347
ŁĄCZNIE		6651	976	7	475	429	43	0	8516

Przedsiębiorstwa na terenie powiatu gryfińskiego stan na 31.10.2014

W powiecie gryfińskim ok. 45% firm zatrudnia do 9 osób, ok. 34% od 10 do 50 pracowników, a ok. 21% to jednoosobowe działalności gospodarcze.

Największe zakłady przemysłowe w powiecie to:

- a) w gminie Gryfino: Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie (Grupa PGNiGE z siedzibą w Bełchatowie), Gryfskand w Gryfinie, He-Gru/Jeager w Gryfinie, Fliegel Textilservice/Albatros Sp. z o o. s.k. w Nowym Czarnowie, Jürging w Pniewie, Gryf-Sped w Gryfinie, Alumet w Daleszewie, WKI Tegafol w Wełtyniu, PUP Gotech sp. z o.o. Oddział w Nowym Czarnowie, Komandor w Gryfinie;
- b) w gminie Chojna: Pomot Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne w Chojnie, Progres Wielobranżowe PHU w Chojnie, Wytwórnia Wyrobów Betonowych Chojna-Beton w Chojnie, Multipol- hurtownia budowlana, Różpol w Chojnie, Drewco w Chojnie, Sogał, Chojna, ATS Będzak, Chojna, Piekarnia-Cukiernia M.A.X.X. w Chojnie;
- c) w gminie Moryń: Centrum Wypoczynkowe - Konferencyjne Savana w Moryniu, Stadnina koni w Bielinie, Zakład Rolny w Moryniu, Sławomir Domaradzki – Setpol – produkcja wyrobów drewnianych w Moryniu.;
- d) w gminie Trzcińsko – Zdrój: Bonitex Kopalnia Kruszyw w Chełmie Górnym, Rol-Bud Spółdzielnia Usług Rolnych w Trzcińsku Zdroju, Sady PUHP Trzcińsko Zdrój, Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Huwców Pracy w Rowie ;

- e) w gminie Banie: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Baniach, Market Centrum w Baniach;
- f) w gminie Widuchowa: Rojax CNC Mechaning sp z o.o. w Widuchowej, Impex Wood w Dębogórze, Armarol Przedsiębiorstwo Produkcji Rolnej, Ber-Trans Autokarowe Usługi Przewozowe w Widuchowej;
- g) w gminie Stare Czarnowo: Usługi Transportowo-Budowlane Bernard Baranowski w Glinnej, Ew Inwest w Starym Czarnowie, Krimfo d'oro w Starym Czarnowie, eLTe w Kołbaczu, PHUP Consul - food w Starym Czarnowie, Terra Viva. Stare Czarnowo, Zootechniczny Zakład Doświadczalny w Kołbaczu, Binowo Park Golf Club w Binowie; Pan-bus w Starym Czarnowie;
- h) w Gminie Mieszkowice: Zakład Przemysłu Drzewnego, Handlu i Usług Drewex w Mieszkowicach, Budowa Wystaw Targowych – Bartłomiej i Kornel Mróz w Mieszkowicach, Ampol – stolarka drzewna w Mieszkowicach, Zakład Usług Stolarskich J. Sztacht w Mieszkowicach;
- i) w gminie Cedynia: Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych w Szczecinie, Zakład Produkcji Drzewnej-Maciej Świst w Cedyni, Caban – biuro podróży, usługi autokarowe w Starych Łysogórkach, HAK – targowisko w Osinowie, ZPH Milektron w Osinowie Dolnym.

Jak widać większość zakładów pracy usytuowana jest w siedzibach gmin. Reszta ziem powiatu nielicznie zagospodarowana jest pod działalność gospodarczą, niestety są to wówczas małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 5-10 ludzi lub jednoosobowe działalności gospodarcze.

Znaczna część powiatu to tereny o charakterze typowo rolniczym (co potwierdza fakt występowania na terenie powiatu tylko 6 miast) lub rolniczo – turystyczny.

Gmina Banie – ma charakter typowo rolniczy z rozwijającą się turystyką. Celem gminy jest przede wszystkim dalszy rozwój turystyki i usług przy wykorzystaniu takich atutów jak bliskość drogi krajowej Szczecin-Gorzów i przejścia granicznego w Krajniku Dolnym. Powierzchnią użytków rolnych gminy to ponad 60%. Niestety gospodarce rolnej nie sprzyja duże rozdrobnienie gospodarstw (3,5 - 5 ha), oraz niska rentowność produkcji rolniczej.

Gmina Cedynia ma charakter rolniczy. Planuje się rozwój turystyczny gminy z silnym ośrodkiem agroturystycznym. Oprócz turystyki rozwija się handel. W planach gminy jest

modernizacja dróg oraz rozbudowa istniejących portów rzecznych. W listopadzie 2012 r. doszło do pożaru przygranicznego targowiska w Osinowie Dolnym, usytuowanego na terenie gminy Cedynia, należącego do spółki „HAK” Spółka z.o.o. W wyniku pożaru spłonęło kilkadziesiąt stoisk/ straganów stanowiących około 1/3 części targowej. Kilkunastu przedsiębiorców - kupców zostało pozbawionych miejsca wykonywania pracy, a co za tym idzie większość pracujących tam jako sprzedawcy pracowników zostało bez zatrudnienia. Część przedsiębiorców, lub też byłych pracowników osinowskiego targowiska uruchomiła nowe działalności gospodarcze korzystając przy tym również i z pomocy tutejszego PUP.

Gmina Mieszkowice - w mieście i gminie dominują: turystyka, leśnictwo i rolnictwo. Mieszkowickie lasy stanowią doskonały region do polowań, wędrówek pieszych i rowerowych. Odra i tutejsze jeziora są doskonałym terenem do uprawiania wędkarstwa. Ze względu na położenie gminy oraz jej zasoby przyrodnicze rozwijane tu będą w dalszym ciągu turystyka i leśnictwo. Rolnictwu pozostaje funkcja uzupełniająca.

Na terenie gminy Moryń występują naturalne zasoby żwiru. Zainteresowanie się nim kapitału niemieckiego sprawiło, że powstały tu dwie żwirownie. Bogate obszary leśne przyciągnęły kapitał duński, w wyniku, czego powstał zakład obróbki drewna. Planuje się w najbliższych latach całkowite rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej, gazyfikację terenów gminy oraz modernizację układu komunikacyjnego. Zakłada się dalszy rozwój funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze. Na bazie gospodarki rolnej i rybackiej oraz przemysłu drzewnego przewidywany jest dalszy rozwój przemysłu rolno-spożywczego.

Gmina Stare Czarnowo – jest gminą typowo rolniczą. O rolniczym charakterze gminy przesądza przeważający udział użytków rolnych, lasów i wód w strukturze powierzchni. Pod działalność rolniczą przeznaczonych jest 6.732ha, co stanowi 44 % powierzchni. W Kołbaczu działa Zootechniczny Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki w Krakowie. W gminie eksploatuje i wykorzystuje się duże pokłady złóż kredy pojeziernej w Żelewie. Atutami, które podnoszą walory tutejszej okolicy są: dobre połączenia z resztą kraju poprzez drogi o znaczeniu ogólnopolskim i regionalnym, bliskość aglomeracji szczecińskiej i niewielka odległość od granicy polsko-niemieckiej, znakomite warunki przyrodnicze i krajobrazowe oraz czyste, sprzyjające produkcji zdrowej żywności, środowisko. Urząd Gminy jest w posiadaniu obiektów i terenów, które mogą być wykorzystane na działalność gospodarczą i turystyczno-kulturalną. Dużą atrakcją gminy Stare Czarnowo jest oddane do użytku w 1999 r. pole golfowe "Binowo-Park" w Binowie o powierzchni 87 ha, z którego korzystają

entuzjaści tego sportu z terenu województwa, innych regionów kraju jak również z zagranicy. Odbywają się tu zawody rangi międzynarodowej.

Trzcińsko- Zdrój - strategiczne kierunki rozwoju gminy to: inwestycje w zakresie kanalizacji i gazownictwa, budowa zakładu utylizacji odpadów, uzbrojenie terenów pod zakłady usługowe oraz przemysłu przetwórczego. Gmina współpracuje z Niemcami w zakresie eksploatacji kruszywa oraz w tworzeniu bazy turystycznej.

Gmina Widuchowa – ma charakter rolniczo – leśny z rozwijającą się turystyką. Grunty rolne na terenie gminy zajmują 44,6 % całkowitej jej powierzchni. Zarówno w strukturze władania ziemi jak i użytków rolnych dominuje mienie Skarbu Państwa (71,4% ogólnej powierzchni gminy). Własność prywatna skupia zaledwie 19,4% ogółu arealu ziem. Kolejne 33% obszaru gminy stanowią lasy. Ze względu na liczne walory turystyczne celem gminy jest rozwój turystyki, rolnictwa oraz przemysłu. Przed laty Widuchowa rozpoczęła samodzielne gospodarowanie wodociągami, a następnie zbudowano tu oczyszczalnię ścieków wraz z kanalizacją. Przyniosło to gminie ważne korzyści: rozwój infrastruktury technicznej, poprawę stanu życia mieszkańców oraz poprawę stanu środowiska naturalnego o niskiej uciążliwości dla środowiska.

Chojna jest gminą turystyczno-rolną. Przez najbardziej interesujące krajobrazowo miejsca wyznaczono szlaki turystyczne. Bardzo aktywnie pracują tu placówki kulturalne. Organizowane są liczne imprezy. W Chojnie pracuje około 35% wszystkich zatrudnionych w tejże gminie, czyli w przybliżeniu 1900 osób. Gmina jest ośrodkiem usług produkcji materiałów budowlanych, przewozów transportowych, handlu, w szczególności przygranicznego. Duży potencjał do wykorzystywania stanowią tereny po byłych wojskach rosyjskich. Główne inwestycje to oczyszczalnia ścieków i gazyfikacja. Gospodarka gminy w znacznym stopniu opiera się na działalności wielkoobszarowych gospodarstw rolnych, w której głównie przeważa produkcja roślinna. Jako główne zagrożenia dla rolnictwa gminy wymieniane są takie czynniki jak: możliwość degradacji gleb w wyniku ich wieloletniego nieużytkowania, upadek małych, nieproduktywnych gospodarstw w wyniku przemian rynku rolnego, zagrożenie spływu powierzchniowego nawozów oraz ścieków z hodowli powodujących eutrofizację jezior, słabe gleby, brak przetwórstwa płodów rolnych, ubóstwo na terenach PGR-owskich powszechny brak zainteresowania problemami wsi. Przewiduje się, że w perspektywie najbliższych 10 do 20 lat rolnictwo pomimo wzrostu produktywności

straci swoją dotychczasową pozycję w gminie, a liczba zatrudnionych w tej gałęzi gospodarki będzie się zmniejszać.

Prócz miasta Chojna najważniejszym ośrodkiem gospodarczo-kulturalno-przemysłowym powiatu jest miasto Gryfino należące do najstarszych miast Pomorza Zachodniego. Sama gmina Gryfino ma charakter rolniczy. Ogólna powierzchnia użytków rolnych gminy wynosi 14 075 ha, co stanowi 55,51% ogólnej powierzchni gruntów miasta i gminy. Rolnictwo odgrywa bardzo ważną rolę w tworzeniu struktury gospodarczej tego terenu. Skupia ono znaczne zasoby w postaci siły roboczej oraz majątku trwałego. Największą inwestycją ostatnich lat w Gryfinie jest oczyszczalnia ścieków. Gryfino utrzymuje rozbudowane kontakty transgraniczne z miastami niemieckimi Gartz, Schwedt, Bersenbrück. Współpraca z partnerami obejmuje wszystkie dziedziny życia społecznego miasta, od kultury poczynając, na gospodarce komunalnej kończąc. Budowa elektrowni "Dolna Odra" wpłynęła na szybki rozwój miasta. Tereny wokół elektrowni stanowią strefę działalności przemysłowej. Niestety niedawno Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie wszedł w skład grupy kapitałowej Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa w Bełchatowie. Dla gryfińskich zakładów oznaczało to stratę niezależności, głównie w podejmowaniu znacznej części decyzji, m.in. finansowych, kadrowych, inwestycyjnych. Niepokojącym jest fakt ostatnich doniesień o likwidacji elektrowni przez PGNiGe do 2035 r.. W ostatecznym rozrachunku oznaczałoby to znaczne problemy dla gospodarki i ludności powiatu. Potwierdzeniem realnego zagrożenia likwidacji, a w najlepszym wypadku zmniejszenia znaczenia i ilości zatrudnienia dla największego zakładu pracy powiatu były przeprowadzone na przełomie roku 2012/2013 zwolnienia w ramach programu dobrowolnych odejść, które kontynuowane są i w roku obecnym (na 07.01.2015 r. ilość osób zarejestrowanych po rozwiązaniu stosunku pracy w ramach Programu Dobrowolnych Odejść z ZEDO to ok. 40 nowych zarejestrowanych).

Gospodarka gminy powiatu gryfińskiego (a w szczególności północnych gmin) ściśle powiązana i zależna jest od gminy i miasta Szczecin. Bliskie sąsiedztwo ze Szczecinem stwarza m.in. możliwość zatrudnienia ludności powiatu w siedzibie województwa. Jednocześnie bliskie powiązanie z gospodarką Szczecina ma również wpływ na możliwe problemy gospodarcze powiatu. Upadek w niedawnym czasie Stoczni Szczecińskiej, Fabryki Kabli w Szczecin Załomiu, okresowo powtarzające się problemy Zakładów Chemicznych Police

oraz planowane zwolnienia w PKP CARGO odbiły się również znacząco na ludności i przedsiębiorcach w powiecie gryfińskim.

W przeciągu całego 2014 r. tylko 1 zakład pracy (przedsiębiorstwo prywatne) zgłosił zamiar realizacji zwolnień grupowych. Niemniej jednak w 2014 r. w rejestrach PUP widniało przeszło 100 osób zarejestrowanych z powodu utraty pracy z przyczyn nie dotyczących pracownika, co jednoznacznie wskazuje na nienajlepszą kondycję finansową firm zatrudniających mieszkańców powiatu gryfińskiego.

Z analizy napływu ofert pracy oraz napływu osób rejestrujących się w PUP w Gryfinie na koniec I półrocza 2014 r. opracowano zestawienia zawodów deficytowych i nadwyżkowych, które przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Główne Zawody DEFICYTOWE	Lp.	Główne Zawody NADWYŻKOWE
1	Pracownik przygotowujący posiłki typu fast food	1	Sprzedawca
2	Opiekun osób starszych	2	Kucharz
3	Pokojowa	3	Murarz
4	Pracownik ochrony	4	Robotnik gospodarczy
5	Zaopatrzeniowiec	5	Robotnik budowlany
6	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	6	Mechanik pojazdów samochodowych
7	Spawacz MAG	7	Technik ekonomista
8	Sekretarka	8	Fryzjer
9	Woźny	9	Krawiec
10	Dekarz	10	Malarz budowlany

Opracowany ranking nie daje pełnego obrazu, bowiem opiera się wyłącznie na danych pochodzących z bazy ofert pracy i bazy ofert bezrobotnych PUP w Gryfinie. Powyższe bazy nie zawierają jednak danych o wszystkich osobach niepracujących w wieku produkcyjnym, ani też wszystkich wolnych stanowiskach pracy na terenie powiatu gryfińskiego. Istotnym problemem w analizie rynku pracy wynikającym z mechanizmów rynkowych popytu i podaży na pracę jest szereg czynników trudnych do ujęcia, m.in.: wysokość proponowanego wynagrodzenia przez pracodawców, motywacja do podjęcia starań celem uzyskania zatrudnienia, chęci i możliwości finansowe lub rodzinne do podnoszenia kwalifikacji

zawodowych osób pozostających bez pracy, czy mobilność geograficzna (szczególnie mieszkańców małych miejscowości).

Braki w posiadanym wykształceniu, długotrwałe bezrobocie, wiek uniemożliwiają skuteczne poszukiwanie pracy. W 2013 roku pracodawcy zgłosili 1661 oferty pracy – (Porównując do roku 2012 nastąpił wzrost o 253 oferty), głównie w zawodach: sprzedawca – 170 ofert, robotnik gospodarczy – 161 ofert, pozostali pracownicy obsługi biurowej – 129 ofert, technik prac biurowych – 34 oferty, robotnik leśny – 34 oferty. W I półroczu 2014 r. najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodzie sprzedawca (125), pozostali pracownicy obsługi biurowej -81, robotnik gospodarczy -78, pracownik przygotowujący posiłki typu Fast food - 57, pracza -21. Łącznie w I półroczu 2014 roku zgłoszono 924 oferty pracy.

Niestety znacząca część posiadanych w dyspozycji PUP ofert pracy to oferty pracy subsydiowanej, w tym oferty na staż, prace interwencyjne czy roboty publiczne. Najczęściej zgłaszane przez lokalnych pracodawców propozycje pracy to oferty w zawodach: robotnik gospodarczy, sprzedawca, pozostali pracownicy obsługi biurowej, kierowcy autobusu, kelnerzy, stolarze, pakowacze, itd.

Na lokalnym rynku pracy dominują małe podmioty gospodarcze zatrudniające do 10 pracowników. Sytuacja tych podmiotów jest w miarę stabilna jednak nie tworzą one aktualnie zbyt wielu miejsc pracy i nie zatrudniają nowych pracowników. Większość podmiotów skupiona jest w dużych miejscowościach takich jak Gryfino i Chojna. Jednak najwięcej pracodawców zatrudniających osoby z terenu Powiatu Gryfińskiego znajduje się na terenie Szczecina. Kłopoty związane z koniecznością dojazdu do miejsc pracy - brak dogodnych środków komunikacji oraz ich wysoki koszt sprawia, że wiele osób nie jest w stanie podjąć zatrudnienia poza miejscem zamieszkania. Toteż ważne jest by wspierać lokalnych przedsiębiorców tak by mogli w przyszłości tworzyć nowe miejsca pracy na terenie powiatu.

Jeżeli chodzi o ludność pracującą to należy wpierw zauważyć, iż za pracujących uznano każdą osobę, która:

- wykonywała pracę przynoszącą zarobek lub dochód jako pracownik najemny, pracujący na własny rachunek lub pomagający członek rodziny,
- miała pracę, ale jej nie wykonywała:

- o z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego, rodzicielskiego lub wypoczynkowego,
- o z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła:
 - do 3 miesięcy,
 - powyżej 3 miesięcy, ale osoba ta była pracownikiem najemnym i w tym czasie otrzymywała co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Niestety powiat gryfiński nie dysponuje szczegółowymi danymi dot. osób pracujących na jego terenie. Jeśli chodzi o województwo zachodniopomorskie to współczynnik aktywności zawodowej w III kwartale 2014 r. wyniósł 53,54%, co oznacza wzrost w stosunku do analogicznych okresów w latach 2013 – 52,2% i 2012 – 52,3%. W tym samym okresie popyt na pracę wyniósł dla województwa – 49,3% w III kwartale 2014 r. a w latach 2012 – 47,6%, i 2013 – 47,1%. Tak więc i tu zauważalny jest wzrost.

KAPITAŁ LUDZKI I SYSTEM EDUKACYJNY W POWIECIE

Rozwój kształcenia zawodowego jest jednym z kluczowych determinantów rozwoju gospodarczego. Zapewnienie odpowiedniej oferty edukacyjnej, dostosowanie programów nauczania do potrzeb pracodawców jest istotnym warunkiem ożywienia gospodarczego powiatu gryfińskiego.

Na terenie powiatu gryfińskiego funkcjonuje znaczna liczba szkół. W większości są to jednak szkoły publiczne kształcące w głównej mierze młodzież szkolną.

Na terenie powiatu działa 15 gimnazjów, 3 szkoły zawodowe, 3 licea ogólnokształcące, 1 szkoła dla dorosłych i 4 technika zawodowe oraz 1 szkoła policealna.

Wśród szkół kształcących w różnych zawodach osoby dorosłe najprężniej działa Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego Przy Cechu Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Gryfinie, Niepubliczna Placówka Kształcenia Ustawicznego Ligi Obrony Kraju w Gryfinie, Policealne Studium Zawodowe Nr 5 Szczecińskiego Centrum Edukacyjnego w Chojnie, Prywatne Centrum Edukacji Perfekt w Chojnie, Policealna Szkoła Kosmetyczna Barbara Miedziak w Gryfinie oraz Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy Przy Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Chojnie.

Kierunki kształcenia w szkołach zawodowych, technikach, ew. liceach profilowanych od dłuższego czasu dobierane są tak, by jak najbardziej dopasować zapotrzebowanie rynku pracy na zawody i specjalności do oferty edukacyjnej tych szkół. Wprowadzane bądź

likwidowane kierunki szkoleń władze szkół każdorazowo konsultują z doradcami zawodowymi Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie oraz stawiają do zaopiniowania Radzie Zatrudnienia.

Na terenie powiatu młodzież może przygotować się do pracy w zawodach związanych z budownictwem (Technikum Budowlane oraz ZSZ w Chojnie oraz ZSZ w Gryfinie), w kierunkach: informatyk, technik hotelarstwa, technik gastronomii (Technikum Zawodowe w Chojnie), mechanik samochodowy, stolarz (ZSZ w Chojnie), elektryk, technik żywienia i gospodarstwa domowego (Technikum Zawodowe w Gryfinie) czy sprzedawca (ZSZ w Gryfinie).

W gastronomii, budownictwie i stolarstwie szkolić mogą się również osoby pełnoletnie/dorośle w ramach ZSZ dla Dorosłych w Chojnie.

Prócz szkół zawodowych, techników w powiecie działa jedynie kilka jednostek – ośrodków szkoleniowych umożliwiających przekwalifikowanie się; są to m.in. Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorców w Gryfinie, Centrum Szkoleniowo-Doradcze Salomon w Chojnie, Ośrodek Szkolenia Craft w Gryfinie czy Stowarzyszenie Aktywność bez barier z Gryfina. Jak widać jednostki szkoleniowe usytuowane są tylko w dwóch głównych miastach powiatu: w Gryfinie oraz Chojnie. Ludność powiatu ma jednak szeroki dostęp do szerokiej oferty szkoleniowej dostępnej na pobliskim rynku szczecińskim. Niestety dla części mieszkańców ustawiczne szkolnictwo zawodowe czy szkolenia/kursy organizowane na rynku szczecińskim mogą być nieosiągalne ze względu na brak dogodnych połączeń komunikacyjnych w szczególności z odległych krańców powiatu oraz koszt tychże dojazdów.

Zgodnie za danymi GUS za rok 2012/2013 na terenie powiatu gryfińskiego działa ponadto 48 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 13 przedszkoli (5 w siedzibie powiatu – Gryfinie oraz po 1 w każdej z pozostałych 8 gmin powiatu). Mimo, iż nie wpływają one bezpośrednio na rynek pracy, ich obecność lub jej brak jest znacząca dla zagadnień dotyczących rynku pracy. Szeroka baza placówek opiekuńczo-wychowawczych w znacznej mierze mogłaby ułatwić ludności powiatu w wieku produkcyjnym utrzymanie lub podjęcie zatrudnienia bez obaw o potrzebę zapewnienia opieki nad dzieckiem.

BEZROBOTNI POWIATU GRYFIŃSKIEGO

Sytuacja na rynku pracy po trwającym już kilka lat ogólnoswiatowym kryzysie gospodarczym wciąż nie ulega poprawie. Zarówno w powiecie gryfińskim, jak i całym

województwie zachodniopomorskim dały się odczuć skutki ogólnoświatowego kryzysu. Ilość zgłaszanych wolnych miejsc pracy w dalszym ciągu nie zaspokaja popytu na pracę. Stopa bezrobocia rejestrowanego dla Polski na koniec listopada 2014r. wyniosła 11,4% (w 2013 – 14,4%; w 2012 -13,4%); dla województwa zachodniopomorskiego wyniosła 15,2% i była niższa o 2,2 punktu procentowego od stopy bezrobocia przyjęta dla województwa w analogicznym okresie roku 2013 – 17,4%. Poziom bezrobocia w powiecie gryfińskim nadal był znacznie wyższy niż średnia dla Polski i województwa i wyniósł 18,7% , co oznacza spadek w stosunku do roku ubiegłego o 1,3 punktu procentowego (22,0% listopad roku 2013).

Na podstawie przeprowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie badania ankietowego oszacowano prognozę netto zatrudnienia, która jest wyrażoną w procentach różnicą, pomiędzy liczbą respondentów przewidujących wzrost zatrudnienia, a liczbą respondentów deklarujących jego spadek. Wskaźnik ten wyliczony na podstawie uzyskanych danych wyniósł 6,3%. Co oznaczało, iż w IV kwartale 2014 r. mogliśmy spodziewać się spadku bezrobocia, który może być zauważalny w zmniejszonej liczbie rejestracji osób bezrobotnych, co z kolei wpłynie na niższy poziom bezrobocia rejestrowanego (stopy bezrobocia). Spośród 240 podmiotów gospodarczych, które wzięły udział w badaniu, zwiększenie całkowitego zatrudnienia planuje 19,6% z nich, natomiast odsetek pracodawców przewidujących redukcję liczby pracowników wynosi 13,3%, nie zdecydowanych jest 7,5% przedsiębiorców. W ujęciu kwartalnym odnotowano wzrost deklarowanej przez pracodawców prognozy zatrudnienia o 6,6 punktu procentowego, natomiast w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego zmiana ta wyniosła + 12,1 punktów procentowych. Z uzyskanych informacji wynika, iż IV kwartał 2014r. jest czwartym z kolei kwartałem, w którym zachodniopomorscy pracodawcy wykazują się odrobiną optymizmu, jeśli chodzi o plany zatrudnieniowe. Jednakże część pracodawców wykazuje również mniej optymistyczne tendencje: największa redukcja zatrudnienia będzie miała miejsce w przypadku pracodawców funkcjonujących jako instytucje sektora publicznego, a także firm prowadzących działalność w zakresie handlu detalicznego i hurtowego. Utraty bądź redukcji etatów mogli obawiać się pracownicy budowlani, pracownicy biurowi oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy a także pracownicy przy pracach prostych. Wzrost zatrudnienia w IV kwartale 2014r., powinien przede wszystkim nastąpić w sektorze IT / informatyki

oraz instytucje sektora finansów / ubezpieczeń/ nieruchomości i usług. Optymizm, jeśli chodzi o plany zatrudnieniowe, wykazują firmy działające w branżach: rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa oraz sektor publiczny.

Mimo powolnie polepszającej się sytuacji na rynku pracy nadal w województwie zachodniopomorskim a także i w powiecie gryfińskim zauważalny jest stosunkowo wysoki wskaźnik poziomu bezrobocia. Wysokiemu poziomowi bezrobocia towarzyszy niski poziom zgłaszanych ofert pracy. W grudniu 2014 r. na jedyne 40 zgłoszonych miejsc pracy aż 28 stanowiły oferty pracy sezonowej, a kolejne 10 stanowiły oferty pracy subsydiowanej w tym 1 z sektora publicznego. W analogicznym okresie roku poprzedniego sytuacja wyglądała podobnie, choć lepiej – 64 ofert pracy, z tego 37 ofert pracy sezonowej i 27 subsydiowanej. Średnia całoroczna zgłaszanych ofert pracy za poprzedni – 2014 rok wynosiła ok. 104 oferty pracy /miesiąc (w roku 2013: 81 ofert pracy/mc, 2012: 115 ofert pracy/miesiąc).

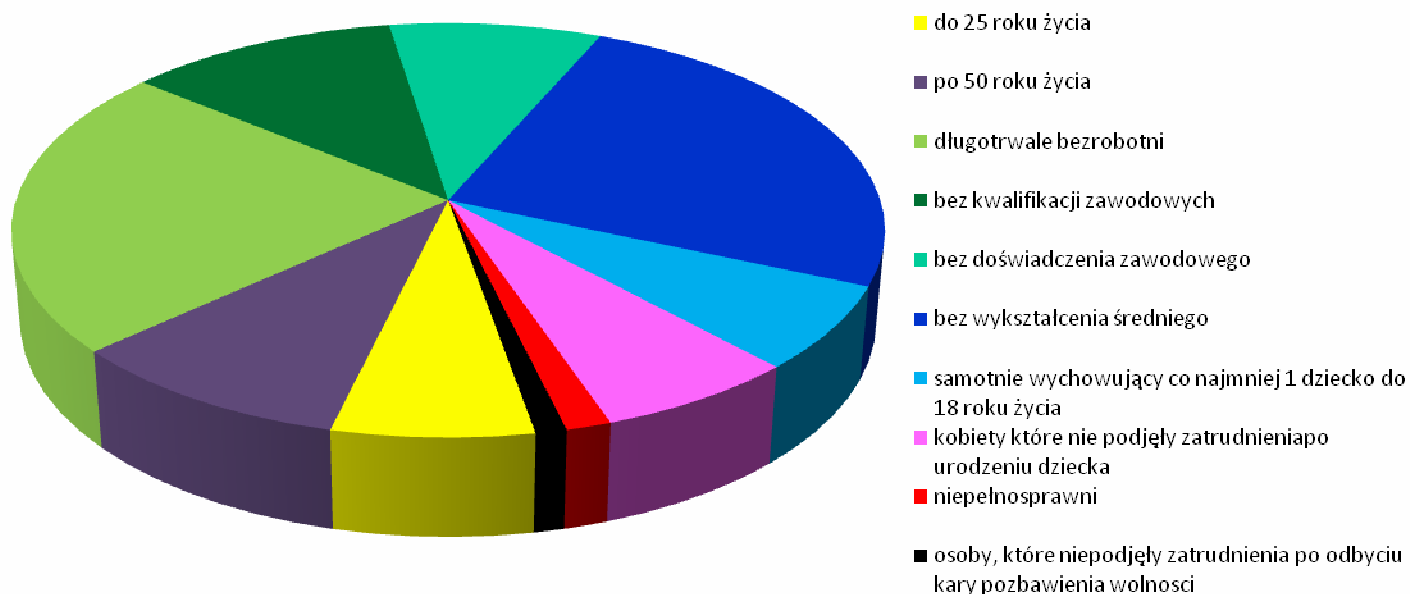
Likwidacja miejsc pracy, brak nowych ofert, będące wynikiem decyzji, jakie musieli podejmować pracodawcy na skutek znacznego spadku ożywienia w gospodarce krajowej i zagranicznej, które rozpoczęły się w 2008 roku są odczuwalne do dzisiaj. Proces odbudowy i tworzenia dodatkowych miejsc pracy jest złożony i spowolniony z uwagi na rozważę i ostrożność pracodawców w podejmowaniu przedsięwzięć inwestycyjno-zatrudnieniowych. Z uwagi na brak perspektyw zawodowych, niskie zarobki i stosunkowo dużą ilość terenów popieprzowskich generujących dziedziczenie postaw pasywnych na lokalnym rynku pracy oraz w związku z niewielką liczbą zgłaszanych ofert pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych zasadną jest aktywizacja osób bezrobotnych a przedsiębiorczych w kierunku samozatrudnienia.

Zgodnie z danymi ze sprawozdania MPiPS-01 za grudzień 2014 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gryfinie na koniec miesiąca sprawozdawczego wyniosła 4526 osób i była niższa od niż w grudniu roku ubiegłego o 18,23% (2013 r. - 5538 osób). Jak widać na podstawie powyższych danych liczba osób bezrobotnych zmalała o przeszło 1000 osób. Zjawisko to można tłumaczyć głównie aktywną polityką rynku pracy.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w grudniu 2014 r. kobiety stanowiły 55,66% (2519 osób), mężczyźni – 44,34% (2007 osób). Kobiety przeważają prawie we wszystkich poszczególnych grupach bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gryfinie (m.in. wśród osób zamieszkujących tereny wiejskie, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wśród osób bez kwalifikacji, bez doświadczenia, niepełnosprawnych, itd.). Jedyną grupą gdzie wśród bezrobotnych przeważającą grupą są mężczyźni jest grupa osób po 50 roku życia. Tutaj kobiety stanowią jedynie 40,12%. Jest to spowodowane m.in. tym, iż kobiety wcześniej osiągają wiek emerytalny a tym samym zostają wyrejestrowane z grona osób bezrobotnych. Bezrobocie kobiet stanowi jeden z ważniejszych problemów, który pozostawiony sam sobie generuje trudne do przewidzenia skutki demograficzne, społeczne i gospodarcze. Kobiety częściej niż mężczyźni sprawują opiekę nad dziećmi, co ogranicza ich udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu, a to wpływa na ich mniejszą konkurencyjność na rynku. Kobiety, zwłaszcza powracające do pracy po przerwie po urodzeniu dziecka oraz te samotnie wychowujące dzieci zmagają się z problemem łączenia ról zawodowych i rodzinnych. Pracodawcy są zdania, że matki będą nadużywać zwolnień lekarskich na dziecko, nie będą dyspozycyjne i mało efektywne w wypełnianiu obowiązków.

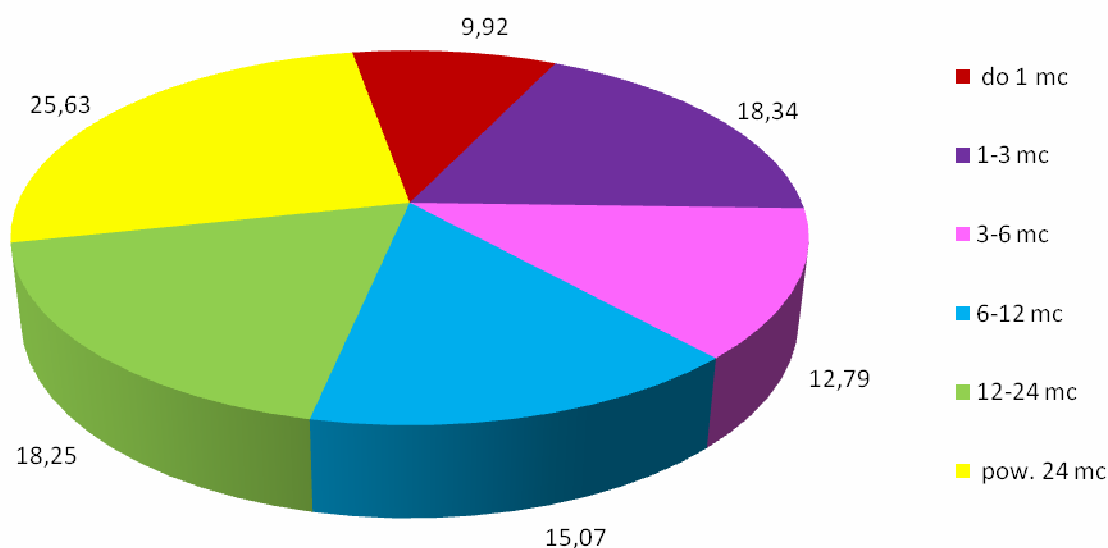
Wśród zarejestrowanych wg stanu na dzień 31.12.2014 r. aż 4024 osób (w grudniu 2013 r. - 5183 osób) znajdowało się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, co stanowi ponad 88,91% ogółu bezrobotnych (*zgodnie z danymi sprawozdania MPiPS-01*). Wśród nich kobiety stanowiły 2284 osób – 56,76%. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na posiadane cechy społeczno-demograficzne są szczególnie narażone na zjawisko wykluczenia społecznego.

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy - na 31.12.2014

Największą grupą osób będącą w szczególnej sytuacji na rynku pracy są osoby bez wykształcenia średniego – 2864 osób (63,28%), następnie osoby długotrwale bezrobotne – 2700 osób (59,66%) oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych – 1165 (25,74%) i bez doświadczenia zawodowego – 1144 osoby (25,25%).

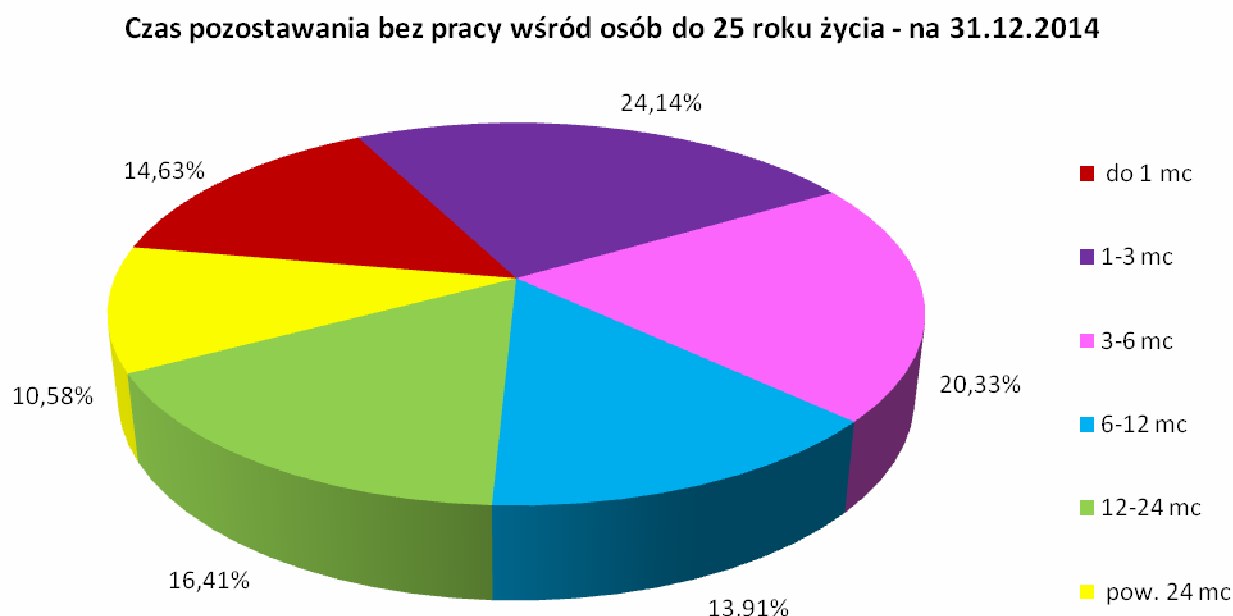
Czas pozostawania bez pracy - na 31.03.2014

Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja osób długotrwale bezrobotnych. Przyczyny długotrwałego bezrobocia bywają różnorodne: brak ofert pracy w danym zawodzie, bierność zawodowa, praca w tzw. „szarej strefie” itd. Osoby długotrwale bezrobotne są szczególnie narażone na deprecjację zawodowych cech osobowościowych i umiejętności, wykazują większą niechęć do przekwalifikowania się oraz adaptacji w nowym środowisku. Grupa ta charakteryzuje się nienadążaniem za wymaganiami rynku i niskim poziomem mobilności, toteż tak ważnym jest by osoby te „niewypadły” z rynku.

Problem długotrwałego bezrobocia dotyka w znacznej mierze osób stosunkowo młodych (do 35 roku życia) oraz osób w wieku starszym 45/50 plus. Z zarejestrowanych 2700 osób długotrwale bezrobotnych 864 to osoby w wieku 45+ (39,91%) a 1082 osób to osoby w wieku do 35 roku życia (40,07%). Wśród osób stosunkowo młodych budzącym pewien optymizm powinien być fakt, iż grupa osób do 25 roku życia (335 osób długotrwale bezrobotnych – 12,41% ogółu długotrwale bezrobotnych i 39,83% ogółu osób młodych) jest jedyną spośród grup wiekowych bezrobotnych, u których nie występuje wprost wzrost liczby osób bezrobotnych w stosunku do czasu pozostawania w rejestrach PUP. Najwięcej osób do 25 roku życia stanowią osoby pozostające jako bezrobotne do 6 miesięcy. Potwierdza to fakt, iż osoby młode mimo swoich braków są aktywne na rynku pracy. Zmienił się rynek pracy i jego wymagania. Na rynku pracy poza formalnym wykształceniem i umiejętnościami

czy kwalifikacjami zawodowymi, najważniejszą i podstawową cechą jest własna kreatywność i przedsiębiorczość, którą to cechę posiadają przede wszystkim osoby młode.

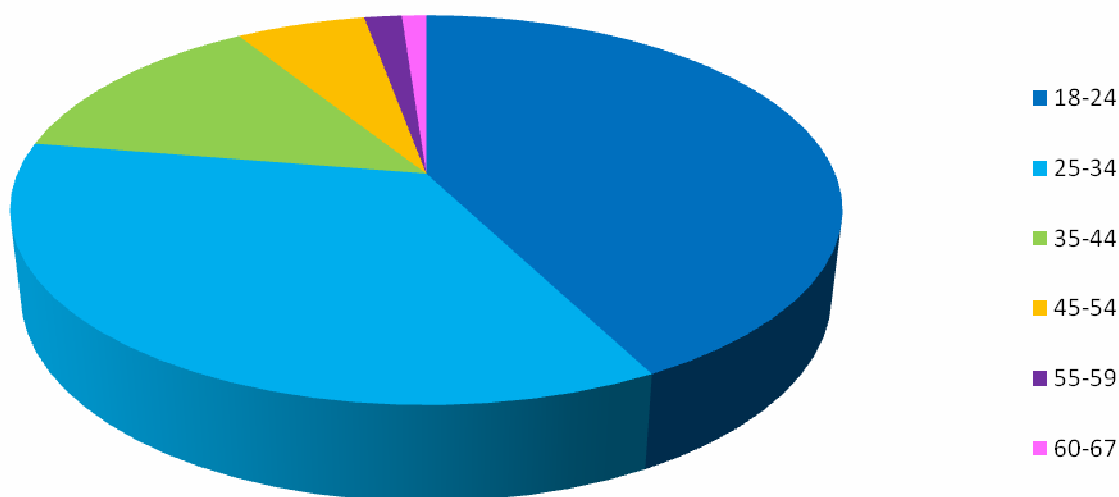
Długotrwałe bezrobocie dotyka znacznie częściej kobiety – 60,37% wszystkich długotrwałe bezrobotnych to kobiety (1630 osób). Najbardziej długotrwałe bezrobocie widoczne jest u kobiet młodych (do 35 roku życia) – 618 kobiet zarejestrowanych w tutejszym PUP pozostaje bez pracy nieprzerwanie min. 12 miesięcy (jest to 38,48% ogółu kobiet do 35 roku życia). Wśród osób młodych - problem ten determinuje w znacznym stopniu opieka nad małymi dziećmi - urlopy macierzyńskie, wychowawcze a w konsekwencji tego postrzeganie kobiet przez pracodawców jako mniej dyspozycyjnych. Ponadto problem pogłębia niewystarczający rozwój instytucjonalny – brak lub zbyt wysokie ceny żłobków i przedszkoli (zarówno publicznych jak i prywatnych).

Długi czas pozostawania bez pracy, zarówno u kobiet jak i mężczyzn, skutkuje przede wszystkim deprecjacja zawodowych cech osobowych. Okres poszukiwania pracy przez bezrobotnych jest bardzo długi a długi okres pozostawania bez pracy powoduje, że część bezrobotnych zniechęconych brakiem rezultatów w poszukiwaniu zatrudnienia przechodzi do grupy biernych zawodowo. To bardzo niekorzystne zjawisko - powodujące duże problemy społeczne związane z wykluczeniem tych osób z życia społecznego. Natomiast najgroźniejszą

sytuację stanowi dodatkowo brak doświadczenia zawodowego. Wówczas bowiem osoby bezrobotne wpadają w tzw. „błędne koło” – długotrwałe bezrobocie powoduje niemożność nabycia doświadczenia zawodowego, a bez niego nie mogą znaleźć pracy częstokroć pozostają długotrwałe bezrobotni.

Brak doświadczenia zawodowego dotyka około ¼ ogółu zarejestrowanych. Wśród 1144 osób bez doświadczenia zawodowego 63,81% stanowią kobiety (730 osób). Problem braku doświadczenia zawodowego w poszczególnych grupach wiekowych wśród zarejestrowanych w PUP w Gryfinie bezrobotnych przedstawia poniższy wykres:

Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego wg wieku - na 31.12.2014

Osoby bez doświadczenia zawodowego stanowiły aż 25,28% - 1144 osób, z tego 730 to kobiety – 63,81%. Potwierdza to fakt niemożności znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Według raportu Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy *„Sytuacja i oczekiwania pracodawców”* (2011) 24,6% pracodawców wymaga doświadczenia i praktyki zawodowej od potencjalnych pracowników. Posiadanie doświadczenia zawodowego stanowi ogromny potencjał, który należałoby wykorzystać w kierunku znalezienia drogi wyjścia z bezrobocia.

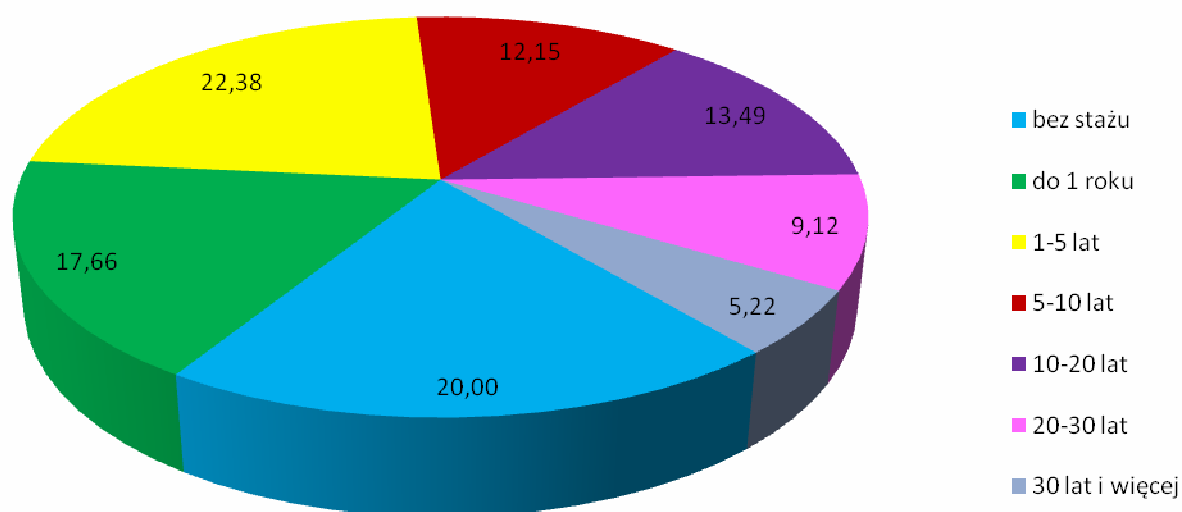
Na brak możliwości zdobycia trwałego zatrudnienia i zdobycia cennego na lokalnym rynku pracy doświadczenia zawodowego szczególnie narażone są osoby młode, które z racji

swojego wieku nie mogą wykazać się odpowiednią praktyką zawodową. Wobec powyższego wpadają w tzw. „błędne koło”: brak doświadczenia prowadzi do braku możliwości podjęcia pracy, a tej z kolei nie mogą podjąć z powodu deficytu doświadczenia. Jak przedstawiają statystyki, im osoby starsze, tym mniej wśród nich osób bez doświadczenia zawodowego. Wśród osób bez doświadczenia zawodowego – największą grupę stanowią osoby do 25 roku życia. Jest ich 485 osoby, tj. 42,40%. Natomiast jeśli weźmiemy pod uwagę grupę osób do 35 roku życia to osoby bez doświadczenia zawodowego stanowią 77,62% (888 osób). Jest to z jednej strony naturalny stan rzeczy, iż to właśnie osoby najmłodsze mogą poszczycić się najkrótszym stażem pracy lub jego brakiem właśnie ze względu na swój wiek. Z drugiej zaś strony osoby młode powinny być pod szczególną opieką, tak by ich brak doświadczenia nie powodował ich stałego niebytu na rynku pracy. Im dłużej bowiem osoby młode nie będą mogły wykazać się doświadczeniem zawodowym, tym szybciej posiadane przez nich kwalifikacje zawodowe oraz prozatrudnieniowe cechy osobowościowe (jak większa aktywność, mobilność, przebojowość, kreatywność, otwartość na wyzwania, nowości, otwartość na rozwój, podnoszenie kwalifikacji itp.) ulegną umniejszeniu.

Zdecydowaną mniejszość wśród osób zarejestrowanych stanowiły osoby, które nigdy nie pracowały (*lub nie wykazały legalnego zatrudnienia*) – 17,79%. Porównywalnie w roku poprzednim- 18,82%. Można z tego wnioskować, iż rejestrujący się bezrobotni z powiatu gryfińskiego podejmują próby wszelkiej aktywności zawodowej, które niestety w większości przypadków nie dają określonych, długotrwałych rezultatów zatrudnieniowych. Wobec znikomej ilości zgłaszanych miejsc pracy i krótkotrwałym zatrudnianiem osób bezrobotnych niezwykle trudno powyższym osobom zdobyć doświadczenie, które jest głównym czynnikiem decydującym o zatrudnieniu stawianym przez pracodawców.

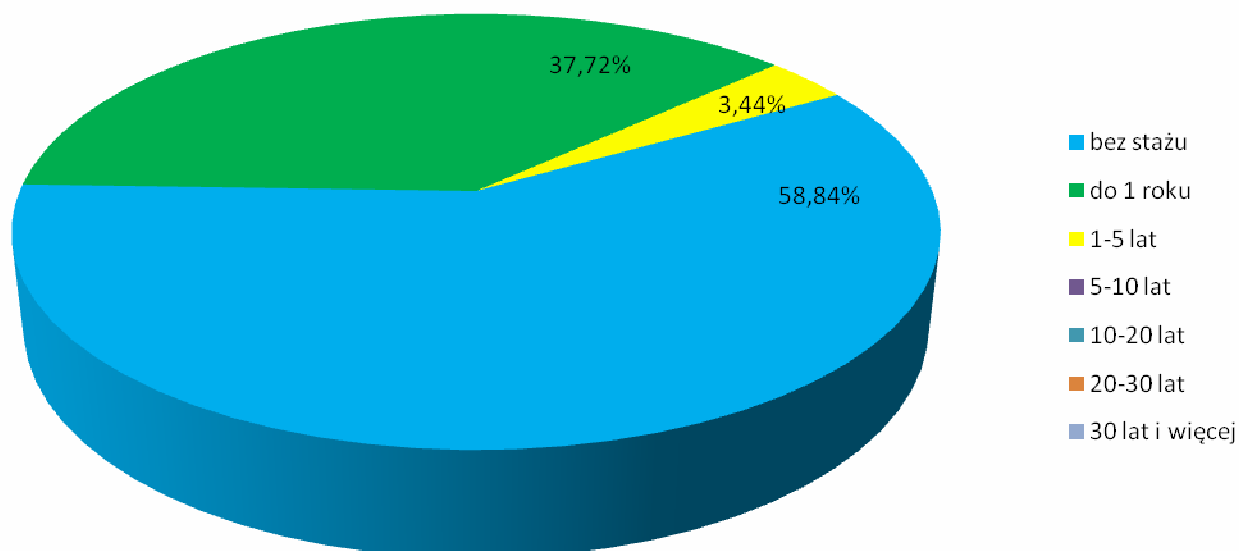
Wśród ogółu bezrobotnych najwięcej z nich może pochwalić się stażem pracy wynoszącym od roku do 5 lat. Takich osób jest 22,38%. Następną pod względem wielkości jest grupa osób nieposiadających w ogóle stażu pracy – 20,00%. Najmniej jest osób posiadających ponad 30-letni staż pracy – tylko 5,22%. Szczegółowe rozłożenie osób bezrobotnych wg stażu pracy przedstawia poniższy wykres:

Bezrobotni ze względu na staż pracy - na 31.12.2014

Jeszcze gorzej przedstawia się sytuacja osób młodych, które w oczywisty sposób nie mogły nabyć jeszcze bogatego doświadczenia zawodowego. Wśród nich nie wyróżniamy kategorii osób, które pracowały dotychczas więcej jak 5 lat. Zlikwidowana wiele lat temu szkolnictwo zawodowe przy zakładach pracy spowodowało, iż obecna młodzież ma problemy ze znalezieniem zatrudnienia i wkracza później na rynek pracy, co z kolei przekłada się na jej staż pracy. Rozkład stażu pracy wśród młodych przedstawia poniższy wykres:

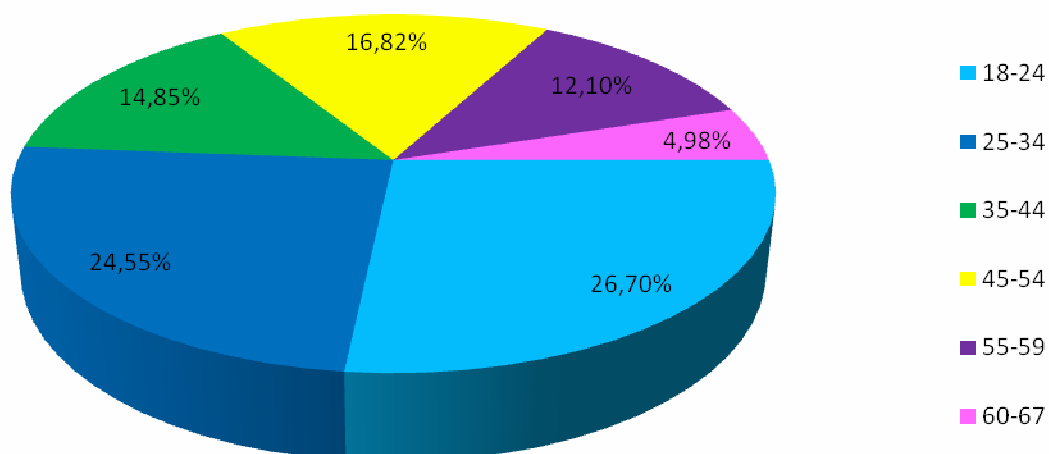
Bezrobotni do 25 roku życia ze względu na staż pracy - na 31.12.2014

Jak widać z danych przedstawianych powyżej - brak doświadczenia zawodowego i długotrwałe bezrobocie są ze sobą ściśle powiązane i wpływają jedno na drugie. Osoby bez doświadczenia zawodowego częstokroć stają się długotrwałe bezrobotne. Długotrwałe bezrobocie nie jest jedynym czynnikiem wpływającym na niekorzystną sytuację na rynku pracy osób młodych. Osoby te częstokroć nie posiadają również nader często wymaganych przez lokalnych pracodawców kompetencji zawodowych, takich jak kwalifikacje i doświadczenie zawodowe.

Osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowią 25,74% ogółu zarejestrowanych – 1165 osób. Wśród nich 64,21% (748 osoby) to kobiety. Największą grupą osób bez kwalifikacji zawodowych wg wieku są również osoby młode – do 25 roku życia (311 osób -26,70%), a następnie w wieku 25- 34 lata (286 osób – 24,55%). Najmniej liczną grupą osób bez kwalifikacji zawodowych są osoby w tzw. „wieku niemobilnym” – 12,10% wśród osób 55-59 lat i 4,99% wśród osób 60+. Szczegółowy rozkład osób bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych ze względu na wiek przedstawia poniższy wykres:

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych wg wieku - na 31.12.2014

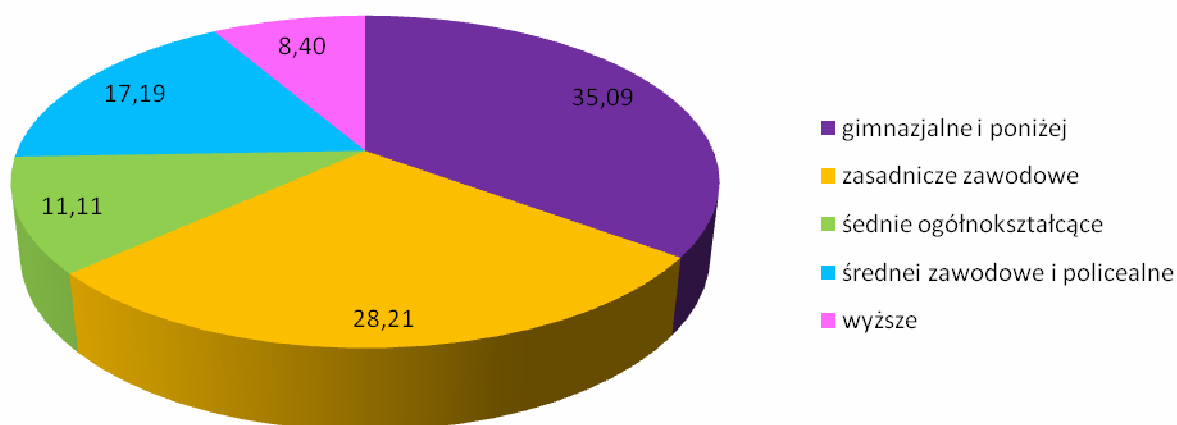

Z badań prowadzonych w 2011 r. przez Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy w Szczecinie wynika, iż lokalni pracodawcy w znacznej mierze (54%) uważają, iż w ich

zakładzie pracy nie jest koniecznym podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Oznacza to, że istnieje duża grupa podmiotów gospodarczych, które nie dostrzegają potrzeb rozwijania kompetencji zawodowych swoich pracowników. Może to być sygnałem świadczącym o niewielkiej innowacyjności pracodawców powiatu. Co więcej w obliczu małej chęci zatrudniania osób bez doświadczenia i/lub bez kwalifikacji, stanowi to ogromną barierę głównie dla osób młodych, wchodzących na rynek pracy.

Prócz posiadanych kwalifikacji zawodowych i/lub doświadczenia zawodowego istotnym z punktu widzenia zatrudnienia jest również wykształcenie. Znaczna część osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gryfinie posiada wykształcenie dające zawód / kwalifikacje zawodowe. Na 4526 bezrobotnych 2436 osób, tj. 53,82% posiada wykształcenie dające zawód, tj. wykształcenie wyższe, policealne lub średnie zawodowe a także wykształcenie zasadnicze zawodowe. Dodatkowo 503 – 11,11% minimum posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące. Jest to nader ważne, gdyż znaczna część lokalnych pracodawców podczas poszukiwania kandydatów do pracy wymaga właśnie jako minimalnego wykształcenia średniego. Szczegółową strukturę osób bezrobotnych ze względu na posiadane przez siebie wykształcenie przedstawia poniższy wykres:

Bezrobotni pod kątem wykształcenia - na 31.12.2014

Analizując dane statystyczne zawarte w załączniku nr 1 do Sprawozdania MPiPS-01 za grudzień 2014r. z łatwością można zauważyć, iż posiadane wykształcenie znacząco wpływa na okres pozostawania bez pracy. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z wykształceniem najniższym (gimnazjalne i poniżej) wprost proporcjonalnie rośnie

do okresu pozostawania w rejestrach PUP. O ile osoby najkrócej zarejestrowane – do 1 miesiąca stanowią jedynie 125 osób (2,76%), to wśród osób zarejestrowanych powyżej 24 miesięcy jest ich już 533 (11,78% wszystkich osób z najniższym wykształceniem).

Napawającym pewnym optymizmem jest fakt, iż osoby młode są stosunkowo lepiej wykształcone – w stosunku do ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w tutejszym PUP. Rozkład wykształcenia wśród osób do 30 roku życia z wyszczególnieniem wykształcenia wśród kobiet przedstawiają poniższe wykresy:

Bezrobotni do 25 roku życia ze wzg. na wykształcenie – na 31.12.2014
Ogółem Kobiety

Jak widać bezrobotne kobiety charakteryzuje nieznacznie odmienna struktura wykształcenia niż mężczyźni – są lepiej wykształcone (większy udział osób z wykształceniem wyższym i średnim - szczególnie średnim ogólnokształcącym). Młodzi mężczyźni natomiast przeważają jeśli chodzi o najniższe wykształcenie – gimnazjalne i poniżej.

W związku z tym, iż posiadane kwalifikacje zawodowe i wykształcenie są nader ważne w procesie poszukiwania pracy, szczególnie ważnym jest również posiadanie odpowiednich kwalifikacji i wykształcenia przez osoby młode, które mają przed sobą stosunkowo długi okres aktywności zawodowej. Osoby do 25 roku życia stanowią 26,70% osób bez kwalifikacji – 311 osób. Wśród nich 194 osób to kobiety (25,94% ogółu kobiet bez kwalifikacji). Wśród osób młodych/ do 25 roku życia 446 osób (w tym 242 to kobiety) posiada zawód dający kwalifikacje zawodowe (wykształcenie wyższe, policealne/pomaturalne oraz zawodowe) –

53,03%. Osoby z wykształcenie minimum średnim stanowią natomiast 40,31% (339 osób). Osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym to 28,66% ogółu osób do 25 roku życia (241 osób). Nie powinna to być jednak sytuacja budząca większe obawy ze względu, iż są to głównie osoby młode, które jeszcze kontynuują naukę lub mają zamiar podwyższyć swoje wykształcenie, bądź to kontynuować przerwana naukę. Niestety Powiatowe Urzędy Pracy nie mają bezpośredniego wpływu na wzrost poziomu wykształcenia u osób bezrobotnych. Mogą jedynie starać się, dzięki rozmowom prowadzonym głównie przez doradców zawodowych, by osoby bezrobotne podjęły dalszą naukę.

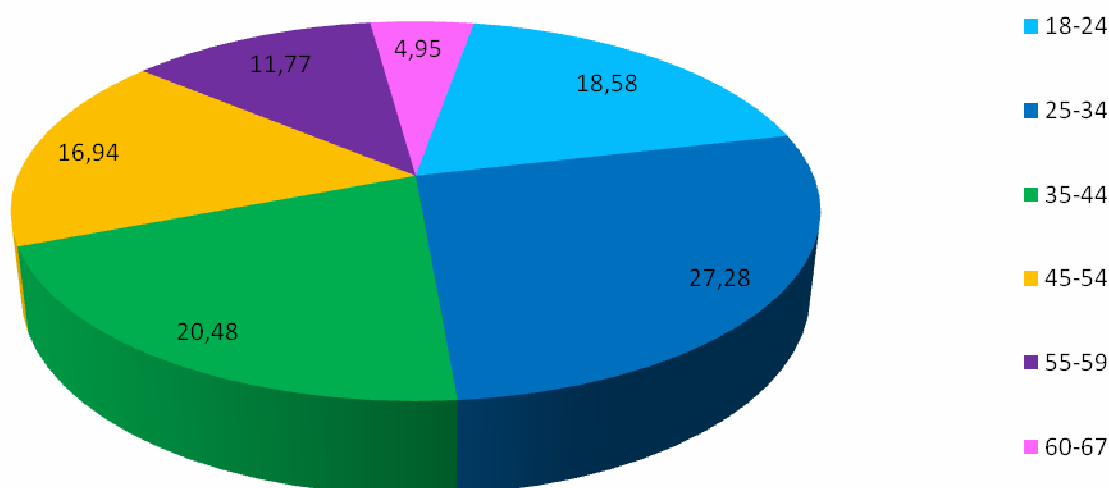
Zarówno brak doświadczenia zawodowego jak i problem długotrwałego bezrobocia dotyka w znacznej mierze osób młodych, co jest szczególnie groźnym zjawiskiem biorąc pod uwagę fakt, iż każdy kolejny dzień pozostawania w rejestrach PUP osób młodych pogłębia tylko ich niekorzystną sytuację na rynku pracy.

Wśród osób bezrobotnych z powiatu gryfińskiego znaczny odsetek stanowią osoby zamieszkałe tereny wiejskie. Wśród ogółu osób zarejestrowanych osoby ze wsi stanowią 62,86% (2845 osób, z czego 1643 osoby to kobiety – 57,75%). Jak widać, osoby zamieszkujące tereny wiejskie stanowią zdecydowaną większość osób zarejestrowanych. Nadreprezentacja osób ze wsi związana jest głównie z charakterem powiatu gryfińskiego, tj. przeważającą liczbą terenów wiejskich (na terenie powiatu istnieje jedynie 6 miast). Fakt ten stawia ich w gorszym położeniu, ze względu na brak możliwości podjęcia zatrudnienia w miejscu zamieszkania, gdyż główne ośrodki pracy znajdują się przede wszystkim w większych aglomeracjach. Ponad to w związku z rozległym położeniem powiatu odległość od większych ośrodków, w których potencjalnie można znaleźć zatrudnienie jest znaczna a koszty dojazdu wysokie; nie każda osoba może sobie pozwolić na kosztowne dojazdy z miejsca zamieszkania do miejsca pracy. Ponadto część miejscowości nie jest w ogóle skomunikowana z innymi miejscowościami powiatu (brak możliwości dojazdu do pracy środkami komunikacji publicznej) i jedynie posiadanie prywatnego środka transportu daje możliwość podjęcia, a także poszukiwania pracy poza miejscem zamieszkania.

Na ogólnym tle bezrobocia sytuacja osób młodych kształtuje się szczególnie niekorzystnie. Na koniec grudnia 2014 roku osoby młode stanowiły jedną z większych grup bezrobotnych w strukturze wiekowej. Osoby powyżej 45 roku życia stanowią 33,67% (1524

osób) ogółu bezrobotnych. Osoby do 25 roku życia to 18,58% ogółu bezrobotnych (841 osób; wśród nich 53,77% osób stanowiły kobiety - 469 osób) a łącznie z osobami w wieku 25-35 lat, grupa osób młodych stanowi 45,87% (2076 osób; w tym 1289 to kobiety – 51,17%).

Bezrobotni ze względu na wiek - na 31.12.2014

Widoczny na pierwszy „rzut oka” mniejszy udział grupy osób w wieku 18-24 lata w strukturze bezrobotnych według wieku spowodowany jest tym, iż osoby w tym wieku kontynuują jeszcze naukę, natomiast grono osób z grupy wiekowej 25-34 to absolwenci szkół wyższych, którzy po ich ukończeniu nie mogą znaleźć zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

Osobom w wieku do 25/30 roku życia jest niewątpliwie bardzo trudno podjąć zatrudnienie, jeśli wskazują zarówno na barierę wiekową, jak i brak doświadczenia. Pracodawcy chętniej zatrudniają osoby w wieku średnim – najczęściej dyskryminowaną grupą ze względu na wiek są osoby dojrzałe (w wieku 45/50+) oraz właśnie osoby młode. W obu grupach wiekowych pracodawcy wskazują jako barierę zatrudnieniową między innymi mniejszą wydajność, wolniejszą pracę (u osób starszych spowodowane jest to zmniejszoną wydolnością organizmu, zdrowiem, natomiast u osób młodych niezajomością procedur, mniejszą praktyką, umiejętnościami). Ponadto osoby młode spostrzegane są jako bardziej wymagający pracownicy – chcą szybciej awansować i więcej zarabiać.

Bezrobocie młodzieży stanowi jeden z poważniejszych problemów, który pozostawiony samemu sobie może w najbliższej przyszłości generować trudne do przewidzenia negatywne

skutki demograficzne, społeczne i gospodarcze. Masowe bezrobocie osób młodych oznacza nie tylko wyłączenie znacznej rzeszy osób zdolnych do pracy z procesów zatrudnienia, ale stanowi także ogromne zagrożenie w kontekście marginalizacji społecznej tej grupy. Rynek pracy osób młodych jest integralną częścią ogólnego rynku pracy, co oznacza, że wzrost bezrobocia ogólnego powoduje wzrost liczby młodych bezrobotnych a w okresie ostatniego roku wzrost ten na terenie powiatu gryfińskiego jest proporcjonalnie wyższy w stosunku do ogólnego wzrostu bezrobocia.

Kierunki szkoleń zrealizowanych w 2013 roku, które osiągnęły największy wskaźnik efektywności to: magazynier z obsługą wózków jezdniowych, kwalifikacje wstępna przyspieszona (dla kierowców kat. C lub CE) a także kadry i płace, księgowość oraz Sprzedawca i Technolog robót wykończeniowych (wszystkie 4 w połączeniu ze stażem po zakończeniu szkolenia). W 2014 r. największy odsetek zatrudnienia po szkoleniach odnotowano w następujących kierunkach: ABC Biznesu przygotowujące do uruchomienia własnej działalności gospodarczej, Kwalifikacja wstępna przyspieszona do kat. C, wykrawacz-rozbieracz mięsa, strażak. Potwierdza to powszechnie panujące przekonanie, iż obecny gryfiński rynek pracy, a także sąsiedni szczeciński, to rynek pracy przede wszystkim dla mężczyzn. Ponadto zauważyć należy, iż znacznie większy odsetek podjąć pracy wykazywany jest po szkoleniach indywidualnych dostosowanych do potrzeb konkretnego pracodawcy oraz osoby bezrobotnej.

Lokalny rynek pracy to głównie małe podmioty gospodarcze. Nie tworzą one jednak zbyt wielu wolnych wakatów. Wielorakie problemy małych przedsiębiorstw powiatu (m.in. brak kapitału finansowego na rozwój firmy) decydują o barierach zatrudnieniowych. Toteż ważne jest by wspierać lokalnych przedsiębiorców tak by mogli w przyszłości tworzyć nowe miejsca pracy na terenie powiatu. Celem wspierania zarówno przedsiębiorców powiatu gryfińskiego jak i samych osób bezrobotnych Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie realizował w 2014 r., jak i w latach poprzednich, aktywną politykę prozatrudnieniową. W ramach działań przewidzianych ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy objęto wsparciem w 2013 roku szkolenia rozpoczęło 316 osób, a po ich zakończeniu 146 podjęło zatrudnienie, 542 osoby rozpoczęły staż a zatrudnienie po nich osiągnęło 343 osoby, prace interwencyjne rozpoczęło 55 osób a po nich podjęły lub kontynuowały zatrudnienie 34 osoby, roboty publiczne rozpoczęło 65 osób a podjęło po nich pracę 29, 82 osoby

rozpoczęły prace społecznie-użyteczne i 10 z nich po ich zakończeniu podjęło zatrudnienie. W roku 2014 sytuacja ta natomiast wygląda następująco (dane na 31.12.2014 r. – gdy jeszcze nie ma pełnych informacji o efektywności zatrudnieniowej realizowanych form wsparcia): ze stażu skorzystało łącznie: 668 os. (podjęło zatrudnienie po 386 os.), ze szkoleń 193 os. (podjęło zatrudnienie po 60 os.), z dotacji samo zatrudnienie 179 os., z prac interwencyjnych 50 os. (podjęło zatrudnienie po 40 os.), robót publicznych 5 os. (podjęło zatrudnienie po 3 os.), a z prac społecznie – użytecznych 50 os (podjęło zatrudnienie po 6 os.).

Jak wynika z wcześniej przedstawionych danych, aktywna polityka rynku pracy, kierowanie szerokiego wachlarza usług do klientów PUP i przeznaczenie na ten cel większych nakładów finansowych skutkuje powolną poprawą sytuacji na rynku pracy. Zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych w powiecie gryfińskim (w stosunku do analogicznego okresu w 2013 r.) widać szczególnie wśród osób młodych – do 25/30 życia (dla której to w szczególności w 2013 r. przeznaczono dodatkowe 2 programy – 1 z FP, 1 ze środków PFRON i 1 ze środków EFS a w 2014 r. realizowano kolejne 2 z FP, 1 ze środków PFRON i kontynuowano rozpoczęty wcześniej projekt ze środków EFS). Kontynuacja działań dla tej grupy wiekowej powinna prowadzić do dalszego obniżenia jej udziału w strukturze osób bezrobotnych.

Jeśli chodzi o osoby bierne zawodowo to są to osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały sklasyfikowane jako bezrobotne lub pracujące. Ludność osób biernych zawodowo w wieku produkcyjnym (18-59/64 lat) w Polsce to 5 765 000 os. Wśród nich osoby w wieku 20-24 lata stanowią 1 010 000, czyli 17,52%. Oznacza to, iż prawie co 5 piąta młoda osoba w Polsce pozostaje bez pracy oraz jej nie poszukuje za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy. W województwie zachodniopomorskim osoby bierne zawodowo stanowiły na koniec roku 2013 r. 562 000 os. i liczba ta zmniejszyła się stosunku do końca roku 2012 (583 000 os.) o 3,61%. Brak danych dotyczących liczby osób biernych zawodowo na terenie samego powiatu gryfińskiego.

Wśród osób bezrobotnych znajdują się takie, które nie są zainteresowane zatrudnieniem oraz nie rejestrują się w Powiatowym Urzędzie Pracy z uwagi na głównie niżej wymienione przyczyny:

- brak gotowości do podjęcia zatrudnienia
 - zniechęcenie bezskutecznym poszukiwaniem pracy
 - uzyskiwanie świadczeń społecznych; emerytura, renta
 - problemy zdrowotne, w tym niepełnosprawni (bariera w wejściu na rynek pracy z powodu niewystarczającej sprawności, stereotypowe postrzeganie przez pracodawców).
 - wykonywanie pracy „na czarno”, czyli świadczenie usług w tzw. „szarej strefie” (pozwala to pracodawcy obniżyć koszty zatrudnienia, a pracownikowi uzyskać wyższe wynagrodzenie – bez potrącania kosztów składek na ubezpieczenia społeczne),
- Wśród osób młodych są to dodatkowo najczęściej poniższe przyczyny:
- okres nauki (udział w kształceniu ustawicznym: szkoły wyższe, policealne, szkoły ponadgimnazjalne) – tym samym brak możliwości/brak konieczności zarejestrowania się PUP,
 - pozostawanie na utrzymaniu rodziców, współmałżonka (w związku z tym brak konieczności /niechęć do usamodzielnienia się, zarobkowania),
 - obowiązki rodzinne, głównie wychowywanie dzieci (dotyczy głównie młodych kobiet),
 - brak jakichkolwiek kwalifikacji - osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym (utrudnione wejście na rynek pracy).

Powiat gryfiński charakteryzuje wysoka stopa bezrobocia – 18,7%; nasz powiat lokuje się na 10 pozycji pod tym względem (9 powiatów wykazało mniejszą stopę bezrobocia a 10 większą niż powiat gryfiński). Niemniej jednak w stosunku do roku ubiegłego oznacza to spadek stopy bezrobocia. Wysokiemu poziomowi bezrobocia towarzyszy jednak nadal mała liczba zgłaszanych ofert pracy. Przy małej liczbie ofert pracy w stosunku do liczby zarejestrowanych zasadna jest pomoc szczególnie narażonym na bezrobocie.

Wśród bezrobotnych powiatu gryfińskiego, podobnie jak w całym kraju najwięcej osób zarejestrowanych to tzw. osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 88,91%. Wśród nich największy odsetek stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Obecny rynek pracy stawia coraz większe wymagania w stosunku do osób chcących uzyskać zatrudnienie. Natomiast długotrwale bezrobocie sprawia, iż nawet aktywni młodzi tracą motywację, zdolność do poruszania się po rynku pracy co powoduje całkowite wycofanie się z rynku pracy

i prowadzi w konsekwencji do tworzenia się zjawiska "dziedziczenia biedy/ bezrobocia" i biernego oczekiwania na wsparcie osób trzecich. Problem długotrwałego bezrobocia jest determinowany przez pozostałe cechy osób bezrobotnych, takie jak: wiek, brak doświadczenia zawodowego czy kwalifikacji itp.

Grupą szczególnie narażoną na długotrwałe bezrobocie są osoby w wieku 45/50 plus oraz osoby młode - w wieku 25/30 minus. Obie te grupy są defaworyzowane na rynku pracy, głównie przez swój wiek. Szczególną uwagę należy zwrócić zwłaszcza na ludzi młodych. Bezrobocie wśród młodzieży stanowi jeden z poważniejszych problemów powiatu gryfińskiego. Problem bezrobocia w tej grupie może generować w przyszłości negatywne skutki w sferze społecznej, gospodarczej i demograficznej. Wysokie bezrobocie wśród osób młodych może doprowadzić do marginalizacji tej grupy, zniechęcenia do dalszej aktywności zawodowej, frustracji, a nawet patologii społecznych, a przede wszystkim może spowodować wykluczenie setek osób zdolnych do pracy z procesów zatrudnienia. Sytuacja w jakiej znajdują się młodzi niejednokrotnie ich przerasta, zaś napotkane trudności w poszukiwaniu odpowiedniej pracy zniechęcają do dalszej aktywności, co powoduje, iż wiele osób młodych rozpoczyna swój start w życie zawodowe od zarejestrowania się w urzędzie pracy. Młodzi bezrobotni, prócz niepożądanego przez pracodawców wieku, nie posiadają również innych cech szukanych u potencjalnych pracowników, jak kwalifikacje a przede wszystkim doświadczenie zawodowe.

Wysoki poziom kompetencji zawodowych to decydujący warunek dla podjęcia zatrudnienia. Wiedza nt. rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, dostosowanie się do potrzeb rynku pracy, wysoki poziom motywacji a przede wszystkim posiadane kwalifikacje i doświadczenie to cechy niezbędne do osiągnięcia spójności społeczno-zawodowej. Ich brak najczęściej prowadzi do długotrwałego bezrobocia a co za tym idzie wykluczenia społecznego. Najbardziej pożądanym pracownikiem jest osoba z doświadczeniem zaw., posiadająca umiejętności zawodowe, znająca branżę, samodzielna i zdolna do szybkiego wdrażania się w nowe obowiązki. Brak wymaganych kompetencji zawodowych jest główną przyczyną bezrobocia osób z powiatu gryfińskiego.

Na 31.12.2014 r. w PUP w Gryfinie zarejestrowanych było 4526 osób bezrobotnych, z czego osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły przeszło 25%, i osoby bez doświadczenia zawodowego kolejne 25%. Wśród osób bez doświadczenia i bez kwalifikacji

dominują osoby młode – do 25 roku życia: ok. 27% ogółu bez kwalifikacji i przeszło 42 % ogółu bez doświadczenia.

Osoby bez doświadczenia zawodowego są uznawane jako będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy ze względu na brak bądź niski poziom umiejętności praktycznych do wykonywania zawodu, a co za tym idzie świadczenia pracy na rzecz potencjalnych pracodawców. Jednym z najlepszych instrumentów rynku pracy pozwalającym na uzyskanie doświadczenia poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy jest staż, cieszący się wzrastającą popularnością zarówno wśród pracodawców, jak i bezrobotnych. Odpowiednie doświadczenia praktyczne w wykonywaniu zawodu są wysoce cenione przez zgłaszających wolne miejsca pracy, albowiem zgodnie z wynikami badań Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy: *„Obraz gospodarki województwa zachodniopomorskiego w świetle badań”* (2009r.) przedsiębiorcy wymagają od poszukiwanych pracowników przede wszystkim doświadczenia (28% respondentów postawiło na tę cechę, jako najważniejszą), kolejno wykształcenia (25%) oraz znajomości branży, w której firma funkcjonuje (16%). Kształcenie szkolne nie zapewnia odpowiedniej ilości praktyk, na których uczniowie mogliby poznać, jak działa przedsiębiorstwo i przygotować się do rozwiązywania realnych problemów, dlatego działania Powiatowego Urzędu Pracy powinny być w dużej mierze ukierunkowane na realizację takiego narzędzia aktywizacji zawodowej, który w znacznym zakresie minimalizuje zagrożenie bezrobociem. Odbycie m.in. stażu a także skierowanie na prace interwencyjne czy roboty publiczne pozwala przełamać bariery związane z włączeniem się w aktywne poszukiwanie zatrudnienia, a zarazem pozwala nabyć praktyczne umiejętności dostosowane do potrzeb lokalnych pracodawców w miejscu pracy.

Niekorzystna sytuacja na rynku pracy dotyczy również osób o niskich bądź niedostosowanych do potrzeb rynku pracy kwalifikacjach zawodowych. O ile u osób młodych można spodziewać się, iż część z nich jeszcze kontynuuje naukę lub ma chęć uzupełnić niskie, a także przerwane wykształcenie, to problem braku kwalifikacji u osób starszych budzi większy niepokój. Problem braku kwalifikacji nadto jest szerszy gdyż dotyka też osób je posiadających, które w zdezaktualizowały się przez okres bierności zawodowej związanej np. u młodych kobiet z przerwą na urodzenie i wychowanie dziecka i nie są dostosowane do potrzeb współczesnego rynku.

Z wywiadów pracowników PUP z bezrobotnymi i pracodawcami wynika iż zarówno po stronie pracodawców i bezrobotnych istnieje zgodność co do tego iż konieczne jest

podejmowanie działań umożliwiających przede wszystkim zdobycie kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Szkolenia i staże pozwalają osobom bezrobotnym zdobyć odpowiednie kompetencje a pracodawcom umożliwiają pozyskanie pracownika o wymaganych kompetencjach bez konieczności ponoszenia kosztów. Ponadto pracodawcy dzięki tym formom pomocy będą mogli się przekonać, iż osoby młode są równie wartościowym pracownikiem jak osoby w wieku średnim. Młodzi winni promować zdobytą wiedzę/umiejętności w swoim środowisku a zadowoleni po stażach pracodawcy będą promować aktywną postawę młodych wśród innych przedsiębiorców, co może skutkować większą otwartością na młodych przy zatrudnianiu pracowników.

Podstawowymi czynnikami wpływającymi na bezrobocie w powiecie są głównie wspomniane wyżej: wysoki poziom ogólnego bezrobocia, brak doświadczenia zawodowego i brak lub niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do obecnych wymagań lokalnego / regionalnego rynku pracy. Aby walczyć z bezrobociem należy dobrać odpowiednie formy wsparcia dla danej grupy osób. Aktywna polityka zatrudnieniowa powinna być ukierunkowana na działania zmierzające do poprawy sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez bezrobocie. Przede wszystkim musi wspierać tworzenie nowych miejsc pracy poprzez zapewnienie instrumentów wspomagających funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz stały rozwój kapitału ludzkiego.

I.2.3. Infrastruktura społeczna i polityka społeczna

Do realizacji zadań z zakresu polityki społecznej, jak i zajmowania się infrastrukturą społeczną Rada Powiatu swoją uchwałą Nr IV/32/99 z dnia 01 marca 1999 roku powołała do życia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie. Centrum jest samodzielną jednostką organizacyjno – budżetową podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu i wchodzi w skład powiatowej administracji zespolonej. Realizuje zadania własne powiatu, zadania zlecone przez administrację rządową, oraz inne określone w ustawach. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Obowiązek zapewnienia

realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego. Powiat zobowiązany do wykonywania zadań pomocy społecznej, nie może odmówić pomocy osobie potrzebującej, mimo istniejącego obowiązku osób fizycznych lub osób prawnych do zaspokajania jej niezbędnych potrzeb życiowych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, jako koordynator zadań, posiada szeroką wiedzę o stanie pomocy społecznej w powiecie, co daje gwarancję należytego wykonania zadań. Pełni również rolę wyspecjalizowanej instytucji, tworzącej na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu bazę informacji o stanie pomocy społecznej. Baza taka jest konieczna dla przygotowania i realizacji polityki socjalnej, wyrażonej w następujących dokumentach opracowanych przez PCPR w Gryfinie:

1. „Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007 – 2015”,
2. „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003-2015”
3. „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015”
4. „Program wspierania pieczy zastępczej w Powiecie Gryfińskim w latach 2012- 2014.”

Centrum, realizując zadania z zakresu polityki społecznej, wykonuje uchwały i dyspozycje Rady Powiatu, jej Komisji i Zarządu Powiatu. Zarząd Powiatu ocenia i analizuje realizację polityki społecznej w powiecie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie jest także partnerem dla organizacji pozarządowych, które prowadzą lub też wspierają działalność na rzecz osób wymagających pomocy, w tym szczególnie osób niepełnosprawnych.

Zadaniem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, przy wykorzystaniu własnych środków, możliwości i uprawnień.

Zadanie szczegółowe:

- świadczenie usług opiekuńczych w domach pomocy społecznej,
- zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym wśród dzieci i młodzieży, szczególnie ze środowisk zagrożonych patologiami życia społecznego.
- organizowanie różnych form pomocy osobom niepełnosprawnym poprzez rehabilitację społeczną i zawodową,
- pomoc repatriantom,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy:

- prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
- opracowywanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- organizowanie poradnictwa specjalistycznego,
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej,
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu,
- doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy:

- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności poprzez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenach innych powiatów,
- przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- pomoc w integracji ze środowiskiem osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia, opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze, oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz udzielanie pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci.

Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat na podstawie ustawy o pomocy społecznej

- prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pomoc uchodźcom w zakresie indywidualnego programu integracji, realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Inne zadania powiatu realizowane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

- powołanie i prowadzenie powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności (zadanie z zakresu administracji rządowej),
- rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych (ze środków PFRON).

Rehabilitacja społeczna i zawodowa - zadania realizowane w ramach środków PFRON

1) Rehabilitacja społeczna – realizowana przez PCPR:

- a) dofinansowanie udziału w turnusach rehabilitacyjnych,
- b) dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne sprzęt rehabilitacyjny i środki pomocnicze,
- c) podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutku niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie,
- d) organizowanie i finansowanie warsztatów terapii zajęciowej, dofinansowanie imprez rekreacyjnych, turystycznych, kulturalnych i sportowych organizowanych przez organizacje społeczne na rzecz osób niepełnosprawnych.
- e) Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych .
- f)

2) Rehabilitacja zawodowa – realizowana przez Powiatowy Urząd Pracy:

- ✓ organizowanie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
- ✓ zwrot kosztów wynagrodzenia osoby niepełnosprawnej oraz składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia,
- ✓ finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
- ✓ finansowanie wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy,
- ✓ przyznawanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej.

Na terenie Powiatu Gryfińskiego w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w systemie pomocy społecznej działają:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- 2) Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- 3) Hostel dla ofiar przemocy w rodzinie
- 4) cztery domy pomocy społecznej w tym 3 prowadzone przez organizacje pozarządowe
- 5) Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Chojnie
- 6) Mieszkania chronione w Chojnie
- 7) 113 rodzin zastępczych, w tym 2 zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego, 3 zawodowe rodziny zastępcze w tym jedna specjalistyczna
- 8) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Goszkowie i Gryfinie
- 9) Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych w Chojnie z punktem wyjazdowym w Cedyni i Mieszkowicach
- 10) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie
- 11) „Niebieski pokój” przesłuchań dzieci – uczestników postępowań sądowych
- 12) Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem.

Zespół ds. pieczy zastępczej

Pieczą zastępczą zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- 2) przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

Rodzinna pieczę zastępcza w 2014 r.

Liczba rodzin zastępczych- 113

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych- 175

Uchwała Nr XII/94/2012 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, odroczenia terminu

płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłat za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinnym domu dziecka, w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Analizie poddano 350 rodziców biologicznych w tym:

- 45 rodziców biologicznych nie żyje
- 96 rodziców biologicznych płaci świadczenia alimentacyjne
- w 22 przypadkach ojcostwo nie zostało ustalone
- w 167 przypadkach odstąpiono od ustalenia odpłatności ze względu na trudną sytuację materialno-bytową rodziców biologicznych
- w 20 przypadkach trwa ustalanie miejsca pobytu i sytuacji materialno-bytowej rodziców biologicznych.

W ramach szkolenia rodzin zastępczych i kandydatów na rodziny zastępcze przeszkolono 9 rodzin zastępczych niezawodowych.

W dniu 26 września 2014 r. rozstrzygnięty został konkurs w ramach resortowego programu wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2014r. W ramach tego konkursu Powiat Gryfiński otrzymał dotację w wys. 9.070,00 zł (wykorzystano kwotę 5.070,00 zł) z przeznaczeniem na zrefinansowanie i dofinansowanie w roku 2014 działań związanych ze szkoleniem rodzin zastępczych, i przyznaniem pomocy dla rodzin zastępczych.

W ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2014r. Powiat Gryfiński otrzymał dodatkową dotację w wys. 20.519,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania dla rodzin niezawodowych i spokrewnionych.

Organizator pieczy zastępczej zatrudnia 4 koordynatorów pieczy zastępczej. W chwili obecnej wszystkie rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu gryfińskiego objęte są opieką czterech koordynatorów pieczy zastępczej. Koordynatorzy dokonują oceny rodziny i oceny dziecka w rodzinie zastępczej oraz służą rodzinom pomocą i wsparciem, średnio odwiedzają rodziny 3 razy w roku. Na podstawie ocen koordynatorów, organizator pieczy zastępczej składa do Sądu Rejonowego w Gryfinie roczne sprawozdanie dotyczące sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci w rodzinie zastępczej. W roku 2014 r. miały miejsce 398 odwiedzin koordynatorów pieczy w 113 rodzinach zastępczych – średnio 4 odwiedziny w każdej rodzinie.

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE GRYFIŃSKIM

Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Chojnie ul. Podmurze 4a, 74-500 Chojna

W dniu 29.11.2012r. Rada Powiatu w Gryfinie podjęła uchwałę nr XVIII/148/2012r. w sprawie przekształcenia Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Chojnie w Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Chojnie z dniem 01.01.2013r.

W ramach Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Chojnie wyodrębniono następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze:

1. Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą nr 1 przy ul. Podmurze 4a w Chojnie
2. Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą nr 2 przy ul. Żółkiewskiego 5 w Chojnie
3. Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą nr 3 przy ul. Dworcowej 3 w Trzcińsku Zdroju.

Centrum jest jednostką budżetową, zapewniającą obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną w/w placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Organizacja pracy w w/w placówkach w roku 2014 ukierunkowana była na zaspokajanie potrzeb życiowych dzieci, zgodnie z ustalonymi standardami opieki i wychowania oraz standardami usług opiekuńczo - wychowawczych.

Wychowawcy organizowali pracę w grupach oraz realizowali z dziećmi indywidualne plany pracy, które modyfikowane były w zależności od zmieniającej się sytuacji dzieci, nie rzadziej niż co pół roku.

W placówkach działały stałe zespoły ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, w skład których wchodził: dyrektor, pedagog, psycholog, pracownik socjalny, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka oraz przedstawiciele ośrodka adopcyjno-opiekuńczego, ośrodków pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie i kuratorzy sądowi.

Praca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ukierunkowana była na funkcjonowanie zbliżone do modelu przeciętnej wielodzietnej rodziny. Utworzone grupy starały się funkcjonować w formie zbliżonej do naturalnej rodziny, w których wszystkie dzieci na równych prawach współuczestniczą w życiu grupy. Podopieczni wspólnie z wychowawcami przygotowywali śniadania i kolacje, uczyli się codziennych, życiowych czynności. W roku 2014 r. do PCPR wpłynęło 12 orzeczeń sądu dotyczących umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej 29 dzieci, z czego 14 dzieci pochodziło z terenu naszego powiatu.

MIESZKANIA CHRONIONE

Od 01.09.2009 r. uruchomiono działalność mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych. Do dnia 31.12.2014r. działały one w pomieszczeniach Internatu ZSP w Chojnie, przy ul. Żółkiewskiego 5, natomiast od dnia 01.01.2015r. funkcjonują w budynku stanowiącym własność Powiatu Gryfińskiego w Chojnie, przy ul. Dworcowej 1. Lokal mieszkalny przeznaczony na ten cel składa się z 3 pokoi, kuchni, łazienki i korytarza o łącznej powierzchni użytkowej 48,8 m². Liczba miejsc w mieszkaniu chronionym wynosi 4. Zmiana lokalizacji mieszkań chronionych wynika z mniejszego zainteresowania tą formą pomocy oraz znacznymi kosztami utrzymania dotychczasowych pomieszczeń. Zamieszkanie

w mieszkaniu chronionym jest alternatywą dla środowiska patogenicznego, do którego najczęściej powracali usamodzielniani wychowankowie.

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

1. Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych

Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej PFRON przekazuje środki finansowe zgodnie z algorytmem. Kwota środków finansowych z PFRON przekazana powiatowi w 2014 r. na realizację zadań wyniosła 1 410 733,00 zł, w tym wykorzystano na:

1. Zobowiązania (WTZ) - 784 188,00 zł
2. Rehabilitację społeczną - 580 400,00 zł
3. Rehabilitację zawodową - 45 245,00 zł

AKTYWNY SAMORZĄD W 2014 r.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd” kwota środków PFRON przyznana Powiatowi na realizację zadań 228.237,07 zł. z czego wykorzystano 227.276,00 zł. w następujący sposób:

a) Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu- 1 wniosek złożony i zrealizowany na kwotę 5 000,00 zł.
- Zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B – 2 wnioski złożone i zrealizowane na kwotę 2 565,00 zł.

b) Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania- 11 złożonych wniosków z czego dwa nie spełniały wymogów formalnych. Zrealizowano 7 wniosków na kwotę 46710,00 zł.
- Zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania – 3 wnioski złożone i zrealizowane na kwotę 6 000,00 zł.

c) Obszar C- likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 1: pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym – 4 złożone wnioski z czego 1 nie spełniał wymogów formalnych. Trzech wnioskodawców otrzymało dofinansowanie do wózków elektrycznych na kwotę 34 720,00 zł.

- Zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym – 2 wnioski złożone i zrealizowane na kwotę 3 060,00 zł.

- Zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości- 1 wniosek złożony i zrealizowany na kwotę 28 000,00 zł.

Zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości) brak chętnych wnioskodawców,

d) Obszar D- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – brak chętnych wnioskodawców

2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym - 44 wnioski złożone i zrealizowane na kwotę 101 221,00 zł.

„Program wyrównywania różnic między regionami II” 2014 r.

W 2014 roku w ramach realizacji programu PFRON pn. „Program wyrównywania różnic między regionami II” przyznane zostało następujące dofinansowanie:

1. Obszar „D” – likwidacja barier transportowych tj. zakup mikrobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych dla:
 - a) Gminy Banie – mikrobus przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych - kwota dofinansowania 80.000,00 zł.,
2. Obszar „B” – likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach, lub placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania dla:
 - a) Gminy Chojna – Montaż windy przyściennej w budynku Gimnazjum w Chojnie – kwota dofinansowania 150.000,00 zł.

W chwili obecnej ww. projekty są w trakcie realizacji, podpisano umowy pomiędzy Powiatem w ww. Gminami na przekazanie środków. Ostateczny termin rozliczenia środków z PFRON jest ustalony do dnia 30.09.2015 r.

Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. Sprzęt wypożyczany jest na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności lub zaświadczenia lekarskiego. Wypożyczalnia czynna jest od poniedziałku do piątku. Sprzęt wypożyczany jest nieodpłatnie, na podstawie umowy na okres do 1 roku, w uzasadnionych przypadkach można ten okres wydłużyć.

POWIATOWY ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Zarządzeniem Starosty Gryfińskiego Nr 48 z dnia 28 listopada 2001r. powołano Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Gryfinie.

W skład Zespołu wchodzi specjalści:

• lekarz specjalista internista	2 osoby
• lekarz specjalista psychiatra	1 osoba
• lekarz specjalista pediatra	2 osoby
• lekarz specjalista neurolog	2 osoby
• psycholog	1 osoba
• pracownik socjalny	3 osoby
• doradca zawodowy	1 osoba
• pedagog	1 osoba

OŚRODEK INFORMACJI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W CHOJNIE

Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych (OION) funkcjonuje od czerwca 2006 roku.

Działa on w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie. Do 31.12.2010 roku Ośrodek był finansowany ze środków PFRON. Od 01.01.2011 roku placówka jest finansowana z budżetu Powiatu w Gryfinie. W OION zatrudnione są 2 osoby niepełnosprawne - jedna na cały etat, druga na ½ etatu. Od stycznia 2013 roku dwa razy w tygodniu w Ośrodku pełni dyżury Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Priorytetem w działalności OION jest funkcja informacyjna, dzięki której następuje:

- ograniczenie procesu marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych;

- umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym;
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym równego dostępu do praw, dóbr i usług;
- zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego;
- wyrównywanie szans i stwarzanie warunków do zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

OION służy merytorycznym wsparciem w zakresie wiedzy dotyczącej ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych, dostarcza rzetelnych i kompleksowych informacji służących wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w aktywizacji społecznej i zawodowej. Wychodząc naprzeciw społeczeństwu w dalszym ciągu realizujemy dyżury w Cedyni.

OION informuje w szczególności o:

- a) ulgach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych wynikających z obowiązujących źródeł prawa;
- b) możliwościach wsparcia finansowego, rzeczowego osób niepełnosprawnych w szczególności dotyczących:
 - przekwalifikowania i szkoleń;
 - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
 - likwidacji barier funkcjonalnych;
 - turnusów rehabilitacyjnych
- c) działalności gospodarczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;
- d) ustawowym wspieraniu pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne;
- e) organizacjach i instytucjach prowadzących działania na rzecz osób niepełnosprawnych;
- f) programach PFRON skierowanych do osób indywidualnych i organizacji pozarządowych.

OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Ośrodek Interwencji Kryzysowej wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004r.o pomocy społecznej, oraz z ustawy z dnia 20 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zakresie :

- Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- Organizowanie i prowadzenie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego,
- Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- Pomoc osobom mającym trudności w integracji ze środowiskiem, które otrzymały status uchodźcy,
- Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej

w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie prowadzony jest Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy:

- psychologicznej,
- poradnictwa prawnego,
- poradnictwa socjalnego,
- mediacji,
- prowadzenia oddziaływań terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii.

Poradnictwo prawne realizuje się przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. **Poradnictwo rodzinne** obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych, oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

W pracy z osobą wobec której stosowana jest przemoc pracownik **zapewnia bezpieczeństwo** - rodzaj podejmowanych działań zależy od ryzyka zagrożenia ze strony sprawcy, ocenia stan fizyczny i psychiczny osoby pokrzywdzonej, **uruchamia zasoby** - odwołuje się do wcześniejszych skutecznych sposobów radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, **przywraca poczucie kontroli**, układa plan działań zmierzających do zmiany.

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.

1. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych: zawodowych, spokrewnionych, niespokrewnionych;
2. Szkolenie rodzin zastępczych wszystkich typów, udzielanie im profesjonalnego wsparcia;
3. Opracowanie i realizacja programów z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną, pozyskanie na ten cel środków pozabudżetowych;
4. Powołanie pogotowia rodzinnego dla dzieci w wieku 3-10 lat.
5. Powołanie 2 rodzinnych domów dziecka na bazie rodzin zastępczych zawodowych.
6. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym.
7. Wdrożenie programu edukacji ekonomicznej wśród wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej, usamodzielnianych wychowanków, mieszkańców dps, uczestników WTZ itp. finansowanego ze środków FIO.

I.2.4. Bezpieczeństwo zdrowotne powiatu

Podstawowa opieka zdrowotna

Podstawowa opieka zdrowotna (POZ) - świadczenia zdrowotne profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii, udzielane w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej;

Świadczenia POZ są wykonywane w ramach:

- działań lekarza POZ (rodzinnego),
- działań pielęgniarki i położnej POZ oraz pielęgniarki szkolnej,
- nocnej i świątecznej ambulatoryjnej opieki lekarskiej i pielęgnarskiej,
- nocnej i świątecznej wyjazdowej opieki medycznej,
- transportu sanitarnego POZ.

Gmina Moryń:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Jerzy Nowak, ul. Dworcowa 6, 74-503 Moryń, - 1 lekarz pierwszego kontaktu, 1 lekarz pediatra, usługi położnej, transport sanitarny, godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰.

Gmina Mieszkowice:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna” Włodzimierz Ponto, ul. Poniatowskiego 15, 74-505 Mieszkowice – 1 lekarz pierwszego kontaktu, 1 lekarz ze specjalnością pediatria, usługi położnej, transport sanitarny, godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Centrum Medyczne” sc. Maria Niedźwiecka, ul. Poniatowskiego 15, 74-505 Mieszkowice – 2 lekarzy pierwszego kontaktu, 1 lekarz ze specjalnością pediatrią, usługi położnej, transport sanitarny, godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ - 18⁰⁰,

Gmina Banie:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Panaceum”, ul. Myśliborska 2, 74-101 Banie – 2 lekarzy pierwszego kontaktu, 1 lekarz ze specjalnością pediatria, usługi położnej, transport sanitarny, godziny udzielania świadczeń 8⁰⁰ – 18⁰⁰.

Gmina Stare Czarnowo:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lidia Pięta, ul. Szczecińska 29, 74-106 Stare Czarnowo,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Dariusz Jahns, ul. Szarych Mnichów 10, 74-106 Stare Czarnowo – 1 lekarz pierwszego kontaktu, usługi położnej zapewnione, transport sanitarny (umowa z Wojewódzka Stacją Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie), godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ - 18⁰⁰ (brak usług lekarza pediatrii).

Gmina Gryfino:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gardnie, ul. Żeliśławiecka 12, 74-100 Gryfino - 3 lekarzy pierwszego kontaktu, 1 lekarz pediatrii, usługi położnej, transport sanitarny, godziny udzielania świadczeń medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Intermed” Spółka z o.o., ul. Niepodległości 28, 74-100 Gryfino – 3 lekarzy pierwszego kontaktu, 1 lekarz ze specjalnością z pediatrii, usługi położnej, usługi transportu sanitarnego, godziny udzielania świadczeń sanitarnych 8⁰⁰ – 18⁰⁰,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MegaMed”, ul. Targowa 16, 74-100 Gryfino – 4 lekarzy pierwszego kontaktu, 4 lekarzy ze specjalnością z pediatrii, usługi położnej, transport sanitarny, godziny udzielania świadczeń medycznych 7⁰⁰ – 18⁰⁰. Drugi oddział NZOZ „MegaMed”, znajduje się w Nowym Czarnowie nr 74, 3 lekarzy pierwszego kontaktu, zapewniony dostęp do usług pielęgniarki i położnej.
- Przychodnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vita-Med” sc. ul. 9 Maja 8, 74-101 Gryfino – 6 lekarzy pierwszego kontaktu, 2 lekarzy ze specjalnością z pediatrii, usługi położnej, transport sanitarny, godziny udzielania świadczeń medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰,
- Pediatryczno – Internistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Spółka Cywilna, ul. Parkowa 7, 74-100 Gryfino – 4 lekarzy pierwszego kontaktu, 2 lekarzy ze specjalnością z pediatrii, usługi położnej, transport sanitarny, godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ - 18⁰⁰,

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Chrobry”, ul. Chrobrego 52, 74-100 Gryfino, 3 lekarzy pierwszego kontaktu, 1 lekarz ze specjalnością pediatrii, usługi medyczne, transport sanitarny, godziny udzielania świadczeń medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰.

Gmina Widuchowa:

- Przychodnia „Rodzinna”, ul. Tatrzańska 13, 74-120 Widuchowa, oddział zamiejscowy NZOZ Mieszkowice – 2 lekarzy pierwszego kontaktu, 1 lekarz ze specjalnością pediatria, usługi położnej, transport sanitarny, godziny udzielania świadczeń: 8⁰⁰ - 18⁰⁰,
- Przychodnia „Rodzinna”, ul. Widuchowska 2, 74-121 Krzywlin (oddział filialny), oddział zamiejscowy NZOZ Mieszkowice usługi medyczne podobnie jak w Widuchowej, godziny udzielania świadczeń ruchome uzależnione od potrzeb pacjentów.

Gmina Chojna:

- Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, Zachodniopomorskie Centrum Leczenia i Profilaktyki, Przychodnia Kolejowa N9, ul. Kościuszki 10, 74-500 Chojna – 1 lekarz pierwszego kontaktu, usługi położnej zapewnione, transport sanitarny zapewniony, (brak lekarza ze specjalizacją z pediatrii), godziny świadczenia usług 8⁰⁰- 18⁰⁰,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Salus” s.c., ul. Kościuszki 5, 74-500 Chojna – 4 lekarzy pierwszego kontaktu, 2 lekarzy pediatrów, usługi położnej, transport sanitarny, godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰.

Gmina Cedynia:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Hipokrates”, ul. Obrońców Stalingradu 38, 74-520 Cedynia - 3 lekarzy pierwszego kontaktu, 1 lekarz ze specjalnością pediatrią, usługi położnej, transport sanitarny (transport we własny zakresie), godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰.

Gmina Trzcińsko-Zdrój:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Kruszewska – Michalik, ul. 2-go lutego 20, 74-150 Trzcińsko-Zdrój – 1 lekarz pierwszego kontaktu, usługi położnej zapewnione, transport sanitarny zapewniony, godziny świadczenia usług medycznych 8⁰⁰ – 18⁰⁰(brak usług lekarza pediatrii),

- Specjalistyczna Praktyka Medycyny Rodzinnej „Eskulap” Małgorzata Gernand – Czubko, ul. 2-go lutego 27, 74-150 Trzcińsko-Zdrój, 1 lekarz ze specjalnością z medycyny rodzinnej gabinet pielęgniarki rodzinnej, gabinet położnej, godziny udzielania świadczeń medycznych 8⁰⁰-18⁰⁰.

Opieka całodobowa

Na terenie Powiatu Gryfińskiego opiekę całodobową pełnią:

- **Chojna:** Punkt Medyczny, Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna (NOL), ul. Polna 3,
- **Gryfino:** Punkt Medyczny, Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna (NOL), ul. Niepodległości 28 (NZOZ „Intermed”).

W razie konieczności, w uzasadnionych medycznie przypadkach, lekarz lub pielęgniarka realizują świadczenia nocnej i świątecznej opieki w domu chorego. Wezwania telefoniczne, w tym dotyczące świadczeń udzielanych przez pielęgniarkę w ramach ciągłości leczenia, są realizowane - w celu sprawnego ich wykonania, przez właściwy punkt nocnej i świątecznej pomocy POZ, zgodnie z obszarem zabezpieczenia.

Świadczenia medyczne w ramach nocnej i świątecznej opieki, pełnione są codziennie w dni powszednie od 18⁰⁰ do 8⁰⁰ (dnia następnego), a w soboty, niedziele i święta całodobowo.

Obszar zabezpieczenia dla Powiatu Gryfińskiego:

Miasto	Miejsce udzielania świadczeń Punkt nocnej i świątecznej pomocy POZ	Obszar zabezpieczenia WYJAZDOWEJ lekarskiej i pielęgniarskiej pomocy POZ
Gryfino	Gryfino, Punkt Medyczny ul. Niepodległości 28, tel. 91 384 72 37	Gminy: Banie, Gryfino, Stare Czarnowo, Widuchowa
Chojna	Chojna, Punkt Medyczny ul. Polna 3, tel. 91 461 28 55	Gminy: Cedynia, Chojna, Mieszkowice, Moryń, Trzcińsko-Zdrój

Świadczenia szpitalne „Szpital Powiatowy w Gryfinie” Spółka z o.o.

- Izba przyjęć
- Izba przyjęć - Unia Europejska (świadczenia rozliczane po kosztach rzeczywistych poza limitami umowy)
- Chirurgia ogólna – hospitalizacja
- Choroby wewnętrzne – hospitalizacja
- Neonatologia – hospitalizacja
- Neonatologia – hospitalizacja N20, N24, N25
- Położnictwo i ginekologia – hospitalizacja N01, N20
- Położnictwo i ginekologia – hospitalizacja
- Ilość łóżek na poszczególnych oddziałach i zakładach:
 - oddział wewnętrzny – 37
 - oddział chirurgiczny – 10
 - oddział ginekologiczno – położniczy – 24
 - oddział neonatologiczny – 10
 - oddział medycyny paliatywnej – 5
 - Zakład Leczniczo – Opiekuńczy – 26
 - Zakład Leczniczy Opiekuńczy Psychiatryczny – 47

Opieka specjalistyczna

Opieka specjalistyczna zorganizowana jest przede wszystkim w dwóch ośrodkach: w Gryfinie i Chojnie. Poradnie specjalistyczne prowadzi Szpital Powiatowy w Gryfinie:

- Gryfino – poradnia chirurgiczna, poradnia ortopedyczna, poradnia urologiczna, poradnia położniczo-ginekologiczna, pracownia endoskopowa.
- Chojna - poradnia chirurgiczna, poradnia urologiczna, poradnia położniczo-ginekologiczna, poradnia otolaryngologiczna, poradnia okulistyczna.

Ponadto Szpital prowadzi poradnię położniczo-ginekologiczną w Bielicach (powiat pyrzycki).

Poradnie specjalistyczne w Gryfinie prowadzi NZOZ INTERMED. Są to: poradnia chirurgii ogólnej, chirurgii onkologicznej, dermatologiczna i wenerologiczna, diabetologiczna,

gastroenterologiczna, choroby płuc i gruźlicy, położniczo-ginekologiczna, kardiologiczna, neurologiczna, okulistyczna, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, otolaryngologiczna, urologiczna, zdrowia psychicznego.

Poradnia Megamed prowadzi poradnie: kardiologiczną, gruźlicy i chorób płuc, chorób naczyń, urologiczną, gastrologiczną, otolaryngologiczną, neurologiczną, dermatologiczną, reumatologiczną, logopedyczną, żywieniową, alergologiczną, stomatologiczną i medycyny pracy.

Poradnia NZOZ Chrobry w Gryfinie prowadzi poradnie: otolaryngologiczną, położniczo-ginekologiczną, zdrowia psychicznego.

Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej, opieka paliatywna i hospicyjna oraz opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy /Opiekuńczo – Leczniczy w Gryfinie

Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy w obecnej formie funkcjonuje od stycznia 2009 roku. Świadczymy usługi pielęgnacyjno opiekuńcze na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Oddział posiada 26 miejsc dla osób wymagających całodobowej opieki. Opieka ta obejmuje swoim zakresem leczenie, pielęgnację oraz rehabilitację pacjentów przewlekle chorych, które zakończyły leczenie w szpitalu.

Główne zadanie:

1. objęcie całodobową pielęgnacją i kontynuacja leczenia osób przewlekle chorych,
2. objęcie całodobową pielęgnacją i kontynuacja leczenia osób, które przebyły leczenie szpitalne, mają ukończony proces diagnozowania, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego, nie wymagają już dalszej hospitalizacji, lecz ze względu na stan zdrowia i stopień niepełnosprawności są niezdolne do samoopieki i wymagają kontroli lekarskiej, profesjonalnej pielęgnacji i rehabilitacji czy też zapewnienia okresowej intensywnej opieki pielęgniarzkiej,
3. przygotowanie rekonwalescenta i jego rodziny (opiekuna) do samoopieki i samopielęgnacji w warunkach domowych,
4. zapobieganie powikłaniom wynikającym z procesu chorobowego i unieruchomienia,
5. zmniejszenie skutków upośledzenia ruchowego oraz usprawnianie ruchowe poprzez działania fizjoterapeutyczne oraz stosowanie rehabilitacji ogólnoustrojowej, zgodnie z zaleceniem lekarza,
6. edukacja i poradnictwo zdrowotne.

Czas oczekiwania na przyjęcie do Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego wynosi 65 dni, ponadto spółka „Szpital Powiatowy w Gryfinie” Sp. z o.o. nie posiada informacji, z zakresu korzystania mieszkańców Powiatu Gryfińskiego z tożsamyh zakładów w innych miastach.

Zakład Pielęgnacyjno Opiekuńczy Psychiatryczny dla dorosłych w Nowym Czarnowie

Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy Psychiatryczny w Nowym Czarnowie – jest 47 łóżkowym zakładem opieki długoterminowej, funkcjonuje od 2000 roku. Od stycznia 2011 roku działa w strukturach Szpitala Powiatowego w Gryfinie. Zadaniem Zakładu jest otoczenie opieką pacjentów ze stwierdzonymi przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi, wymagającymi poszpitalnej kontynuacji leczenia psychiatrycznego w zakresie farmakoterapii, psychoterapii, socjoterapii i innych form rehabilitacji psychiatrycznej, a także uczenia samoopieki zarówno pacjentów jak i ich rodzin. Do zakładu przyjmowane są również osoby, które nie były hospitalizowane psychiatrycznie ale są zdiagnozowane i leczone wcześniej w warunkach ambulatorium psychiatrycznego. Pobyty są czasowe, a średni pobyt wynosi ok. 6 m-cy. Długość pobytu w zakładzie zależy od stanu zdrowia pacjenta. Pobyt w zakładzie jest finansowany ze środków NFZ, osoba przebywająca w zakładzie ponosi koszty wyżywienia i zakwaterowania w wysokości 70% swojego dochodu, jednak nie większej niż 250% najniższej emerytury.

(Miesięczna opłata za pobyt w zakładzie opiekuńczym, obejmująca koszty wyżywienia i zakwaterowania, o której mowa w art. 18 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych).

Czas oczekiwania na przyjęcie do Zakładu Pielęgnacyjno - Opiekuńczego Psychiatrycznego w Nowym Czarnowie wynosi 76 dni, w związku z powyższym spółką „Szpital Powiatowy w Gryfinie” Sp. z o.o. chciałaby zwiększyć ilość łóżek w przedmiotowym zakładzie, a także w Oddziale Medycyny Paliatywnej.

Jednocześnie nadmienić należy, iż wszyscy współdziałający ze spółką lekarze posiadają kwalifikacje wymagane powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, a także umową zawartą przez szpital z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Oddział Medycyny Paliatywnej

Oddział Medycyny Paliatywnej w Gryfinie, przy, u. Armii Krajowej 8, w obecnym kształcie istnieje od lipca ubiegłego roku. Niniejszy oddział został wydzielony w ramach istniejącego Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego, i obejmuje 5 łóżek. Na oddziale przebywają pacjenci wymagający 24-godzinnej opieki, często w stanach terminalnych choroby nowotworowej. Decyzja o wprowadzeniu nowego rodzaju świadczenia medycznego jest odpowiedzią na pojawiające się potrzeby mieszkańców powiatu w tym zakresie.

Pomoc doraźna

Pomoc doraźną na terenie Powiatu Gryfińskiego zapewnia Wojewódzka Stacja Pogotowania Ratunkowego w Szczecinie, Filia w Gryfinie, ul Rapackiego 1.

Filia Pogotowania Ratunkowego w Gryfinie dysponuje dwoma zespołami wyjazdowymi, specjalizującymi się w medycynie ratunkowej, są to zespoły :

1. zespół specjalistyczny (S), w skład zespołu wchodzi lekarz oraz dwóch ratowników medycznych, w tym jeden z uprawnieniami do prowadzenia pojazdu uprzywilejowanego,

- Na terenie powiatu funkcjonuje również Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie, Filia w Gryfinie, Podstacja w Chojnie, obsługująca południową część powiatu. Podstacja w Chojnie mieści się przy, ul. Polnej 3 a i podobnie jak Stacja w Gryfinie dysponuje dwoma zespołami, czyli (S) i (P).

Opieka całodobowa i pomoc doraźna

GMINA STARE CZARNOWO

GMINA GRZYFINO

Punkt medyczny
Grzyfino, ul. Rapackiego 1
2 ambulansy (S) i (P)

GMINA WIDUCHOWA

2 ambulansy (S) i (P)

GMINA BANIE

GMINA CHOJNA

Punkt medyczny
Chojna, ul. Polna 3
2 ambulansy (S) i (P)

GMINA TRZCIŃSKO-ZDRÓJ

GMINA CĘDYNIA

GMINA MORYŃ

GMINA MIESZKOWICE

Punkt medyczny
Mieszkowice, ul. Korczaka
1 ambulans (P)

Pogotowie w liczbach:

5 – karetek na terenie Powiatu Gryfińskiego.

51- pracowników pogotowia w Powiecie Gryfińskim.

120 sekund - to czas reakcji, który dyspozytor medyczny ma na zadysponowanie odpowiednim zespołem ratownictwa medycznego

60 sekund - ma zespół ratownictwa medycznego na wyjazd, gdy zgłoszenie jest pilne (gdy nie jest to wyjazd pilny - zespół posiada dwa razy więcej czasu)

do 15 minut – to ustawowy czas, gdy powinna przyjechać karetka od momentu zgłoszenia w terenie miejskim

20 minut – to czas przyjazdu ambulansu poza terenem miejskim

8,45 min – to średni czas przyjazdu ambulansu w Powiecie Gryfińskim w ubiegły roku

Ochrona Zdrowia Psychicznego

Ochrona Zdrowia Psychicznego w Powiecie Gryfińskim jest realizowana w ramach Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego i prowadzona w formie Lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2011-2015 r. Obecnie istnieje duże prawdopodobieństwo, iż przedmiotowy program będzie kontynuowany w latach następnych przez Ministerstwo Zdrowia.

Niniejszy program realizowany jest przez jednostki organizacyjne powiatu:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie,
2. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gryfinie i filia w Chojnie,
3. Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie i filia w Chojnie,
4. „Szpital Powiatowy w Gryfinie” Spółka z o.o.,
5. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Chojnie,
6. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Gryfinie,
7. Zespół Szkół Specjalnych w Gryfinie,
8. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Chojnie,
9. Dom Pomocy Społecznej w Dębach – Stowarzyszenie „Pod Dębami”,
10. Dom Pomocy Społecznej w Moryniu,
11. Dom Pomocy Społecznej w Trzcińsku – Zdroju,

12. Dom Pomocy Społecznej w Nowym Czarnowie,
13. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Goszkowie – Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk”
14. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gryfinie – Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Lokalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2011 – 2015 został uchwalony przez Radę Powiatu w Gryfinie uchwałą nr VIII/70/2011 w dniu 29 września 2011 r., zmieniony Uchwałą Rady Powiatu nr XXXIV/258/2014 z dnia 24 kwietnia 2014 r. w sprawie zmiany załącznika do Uchwały nr VIII/70/2011 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 29 września 2011 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2011 - 2015.

Celem Programu jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich, poprawa dostępności do świadczeń pomocy zdrowotnej oraz innych form opieki i wsparcia w środowisku lokalnym, prowadzenie

Realizacja Programu ma pozwolić na osiągnięcie celu strategicznego, jakim jest poprawa zdrowia psychicznego i redukcja szkodliwych skutków uzależnień mieszkańców powiatu. Dla osiągnięcia celu strategicznego w programie wskazano pięć priorytetów, które powinny być realizowane w ramach programu:

- 1) Systematyczna aktualizacja informacji o potrzebach i uwarunkowaniach zdrowotnych mieszkańców Powiatu Gryfińskiego.
- 2) Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
- 3) Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnej dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.
- 4) Koordynacja zadań związanych z realizacją polityki zdrowotnej Powiatu Gryfińskiego w zakresie zdrowia psychicznego.

Ponadto upowszechnia się informacje o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, skierowanych do wybranych grup docelowych, prowadzenie działań edukacyjnych do ww. grup dotyczących uzależnień, zapobiegających stresowi, rozwojowi nerwicy i depresji propagujących wiedzę na temat zdrowia psychicznego i sprzyjających kształtowaniu postaw prozdrowotnych np. organizacja czasu wolnego stanowiąca alternatywę wobec używania substancji psychoaktywnych. Opracowanie programu zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym. Tworzenie warunków umożliwiających osobom z zaburzeniami psychicznymi uczestnictwo w życiu społecznym poprzez organizację imprez integracyjnych. Zapewnienie uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi warunków i możliwości pobierania nauki zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami.

Po każdym kalendarzowym roku realizacji programu sporządzane jest podsumowujące sprawozdanie z przeprowadzonych działań przez jednostki organizacyjne powiatu, które w formie zbiorczej prowadzone jest przez Starostwo Powiatowe w Gryfinie, Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Nadzoru Właścicielskiego.

I.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

I.3.1. Infrastruktura transportowa

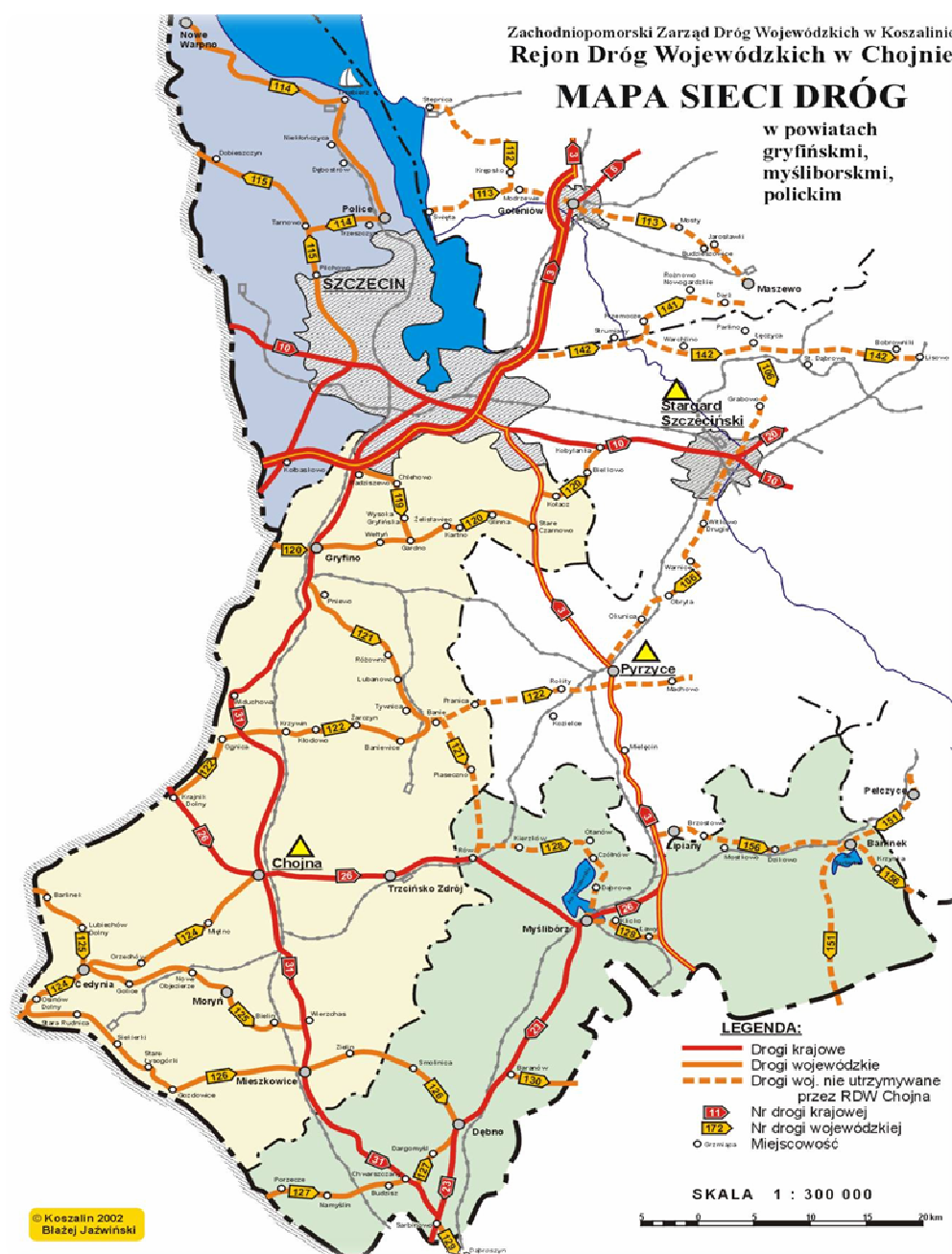
Przez powiat przebiegają drogowe i kolejowe linie komunikacyjne łączące północ z południem Polski. Liczba samochodów osobowych zarejestrowanych w Powiecie Gryfińskim w 2012 roku wynosiła 43376, zaś w całym Województwie Zachodniopomorskim łączna liczba zarejestrowanych samochodów wynosi 781546.

Sieć połączeń drogowych i kolejowych w powiecie oraz transport śródlądowy wodny

Przez powiat przechodzą następujące drogi:

- Krajowe: 31, 26, S3, A6
- Wojewódzkie: 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126

Mapa sieci dróg

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie

Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. 2013.37.260 z dnia 30 stycznia 2013 r.) na następujące kategorie:

- drogi krajowe,
- drogi wojewódzkie,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:

- o autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- o drogi międzynarodowe,
- o drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- o drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i towarowy bez ograniczeń ciężaru całkowitego pojazdów (zespołu pojazdów) lub wyłącznie ruch towarowy bez ograniczeń ciężaru całkowitego pojazdów (zespołu pojazdów),
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnic dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Zaliczenie do kategorii dróg krajowych następuje w drodze rozporządzenia Ministra właściwego do spraw transportu w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw administracji publicznej, spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej.

Do dróg wojewódzkich zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych. Zaliczenie do kategorii dróg wojewódzkich następuje w drodze uchwały sejmiku województwa w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw transportu oraz obrony narodowej.

Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż podano wcześniej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Zaliczenie do kategorii dróg powiatowych następuje w drodze uchwały rady powiatu w porozumieniu z zarządem województwa.

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych. Zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii właściwego zarządu powiatu.

Do dróg o nawierzchni twardej zalicza się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (z kostki kamiennej, klinkieru, betonu, z płyt kamienno-betonowych, bitumu) oraz drogi o nawierzchni nieulepszonej (o nawierzchni tłuczniowej i brukowej).

Przez Powiat Gryfiński przebiegają ponadregionalne i regionalne drogi śródlądowe:

Ponadregionalne drogi wodne w europejskim systemie komunikacji:

- Świnoujście- Szczecin - Gryfino - Wrocław , ponadregionalne osie komunikacyjne przebiegające w kierunku północ - południe.

Regionalne drogi wodne:

- Świnoujście - Szczecin - Gryfino
- Berlin - Eberswalde - Hohensaaten - Widuchowa - Gryfino - Szczecin - Świnoujście
- Świnoujście - Szczecin - Gryfino - Hohensaaten

Infrastruktura hydrotechniczna na rzece Odrze jest zdekapitalizowana i prowadzenie żeglugi jest ograniczone i uzależnione od naturalnych stanów wody. Mimo różnych i zmiennych głębokości tranzytowych rzeki za najlepszy odcinek rzeki, pod względem warunków żeglowności, uważa się odcinek od miejscowości Hohensaaten - Szczecin. Uważa się, że odcinek ten powinien w pierwszej kolejności przejść prace modernizacyjne. Wynegocjowane porozumienie międzyrządowe zakłada:

- Opracowanie wspólnej koncepcji utrzymania i modernizacji zabudowy hydrotechnicznej,
- Harmonogram likwidacji miejsc limitujących żeglugę,
- Przystosowanie trasy żeglugowej Schwedt - Zatoka Pomorska dla statków morsko-rzecznych.

Na terenie powiatu zlokalizowany jest port rzeczny w Nowym Czarnowie, którego znaczenie towarowe jest marginalne.

Zgodnie ze **Strategią rozwoju sektora transportu Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020r.** w dziedzinie małych portów i przystani „prorozwojowe i racjonalne gospodarowanie regionalnymi i lokalnymi potencjałami rozwojowymi wymaga od władz samorządowych stosowania odpowiednich/właściwych ich kompetencjom narzędzi, w tym m.in.:

- narzędzia regulacyjne (np. nakazy i zakazy związane z zagospodarowaniem przestrzennym gminy, decyzje o nabyciu/zbyciu określonych składników mienia komunalnego czy formach ich użytkowania, decyzje o pozyskiwaniu i wydatkowaniu środków finansowych),
- podatki, opłaty lokalne, które składają się na dochody gminy,

- narzędzia o charakterze koncepcyjno- programowym (konceptje, programy, studia, opracowania wykorzystywane w kształtowaniu lokalnej polityki rozwoju),
- narzędzia o charakterze umów dobrowolnych, np. porozumienie samorządu lokalnego z firmami i instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy, jak również z otoczeniem krajowym i zagranicznym.

Przejawem dobrego wykorzystania lokalnego potencjału rozwojowego, jaki stwarza rzeka Odra jest wybudowanie przez władze samorządowe portu jachtowego w Gryfinie. Nowa przystań jachtowa jest częścią Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego i może mieć duży wpływ na rozwój turystyki kwalifikowanej.

Władze samorządowe w gminie Mieszkowice uruchomiły w 2007 roku przeprawę promową przez Odrę łączącą Gozdowice z miejscowością po stronie niemieckiej Gustebieser Loose. Przewozy przez rzekę cieszą się dużą popularnością wśród turystów. W sezonie żeglugowym trwającym od kwietnia do października prom przewozi kilkanaście tysięcy pasażerów i kilka tysięcy samochodów i pojazdów jednośladowych. Inicjatywa gminy Mieszkowice podjęcia żeglugi rzecznej jest dobrym przykładem aktywizacji turystycznej terenów nadodrzańskich Powiatu Gryfińskiego.

Kierunki rozwoju infrastruktury drogowej i przestrzennej Powiatu Gryfińskiego w Strategii Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego

1. Promocja i Rozwój Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CTC-Rout 65
2. Modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej
3. Transgraniczne przedsięwzięcia turystyczne (wspólnie z Niemcami):
 - Budowa rowerowego szlaku „Żelaznej Kurtyny”
 - Rozbudowa międzynarodowego szlaku nadbałtyckiego R10 (Trasa Hanzeatycka)
 - Rozbudowa szlaków turystycznych na Międzyodrzu (infrastruktura turystyki kajakowej, stacje wodne, pomosty, nabrzeża) - dotyczy gminy Gryfino i Widuchowa oraz terenów Parku Krajobrazowego Dolnej Odry i Cedyńskiego Parku Krajobrazowego.
4. Budowa obwodnic miejscowości w ciągu głównych dróg krajowych nr 13, 20, 22, 23, 26, 31 - dotyczy przebiegu poszczególnych dróg min. na terenie Powiatu Gryfińskiego.

5. Modernizacja dróg wojewódzkich prowadzących do granicy z Niemcami na Odrze i/lub do węzłów drogi S3: nr 115, 120, 122 i 124 - dotyczy dróg min. w Powiecie Gryfińskim.
6. Modernizacja międzynarodowych linii kolejowych E 59 i CE 59 - dotyczy odcinków linii kolejowej przebiegających przez teren Powiatu Gryfińskiego.
7. Modernizacja zabudowy hydrotechnicznej w celu osiągnięcia parametrów V klasy technicznej Odrzańskiej Drogi Wodnej na odcinku Szczecin- Zatoń Dolna, zrównanie z parametrami niemieckiego odcinka Kanału Odra-Hawela - lokalizacja/obszar działania: Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Widuchowa.
8. Odbudowa nabrzeży i przystani rzecznych na potrzeby ruchu pasażerskiego na obszarze Gryfina.

Kierunki rozwoju infrastruktury drogowej i przestrzennej Powiatu Gryfińskiego w Strategii Zagospodarowania Przestrzennego Gmin

1. Gmina Cedynia

- Budowa obejścia drogowego miasta Cedynia w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 124 (przebieg obejścia drogowego miejscowości Cedynia i na odcinku Cedynia i Osinów Dolny).
- Budowa nowych ciągów pieszych na planowanych terenach rekreacji.
- Budowa parkingów w miejscowościach rekreacyjnych oraz w pobliżu miejsc najczęściej odwiedzanych przez turystów.
- Podejmowanie działań służących użegłownieniu Odry.

2. Gmina Chojna

- Najbardziej predysponowane do rozwoju miasta tereny zlokalizowane są w kierunku południowo-zachodnim wzdłuż ulicy Narciarskiej, łączącej centrum miasta Chojna z osiedlem mieszkaniowym na lotnisku, o bardzo dobrych warunkach gruntowo-wodnych.
- Przeprowadzenie scalenia gruntów w środkowym odcinku ulicy Narciarskiej w Chojnie umożliwiając lokalizację zespołu handlowo-usługowego.
- Obszar przeznaczony pod zorganizowaną działalność inwestycyjną to teren byłego lotniska w Chojnie - ma on pełnić funkcję mieszkaniową o niskiej intensywności zabudowy z funkcją usługową nieuciążliwą, a także Krajnik Dolny.

- Tereny wyznaczone dla rozwoju funkcji turystycznej w sąsiedztwie jezior: Mętno, Narost, Jelenin i Stoki oraz nad Odrą w Krajiniku Dolnym (przystań żeglarska).

3. Gmina Gryfino

- W obszarze miasta Gryfino wytyczone są następujące kierunki rozwoju zabudowy techniczno-produkcyjnej: utrzymanie istniejącego zainwestowania, rozwój nowej zabudowy i obiektów - w północnej części miasta, w rejonie ul. Flisaczej, Łącznej, Fabrycznej, w południowej części miasta, w rejonie ul. Łużyckiej.
- Na obszarze gminy Gryfino wytyczone są następujące kierunki rozwoju zabudowy techniczno-produkcyjnej: utrzymanie istniejącego zainwestowania, wykorzystanie rezerw terenowych na terenie Zespołu Elektrowni „Dolna Odra” i jego otoczenia w obrębie miejscowości: Krajnik, Nowe Czarnowo,
- Na obszarze gminy Gryfino wytyczone są następujące kierunki rozwoju nowej zabudowy i obiektów: w planowanej strefie produkcji i usług w rejonie miejscowości Gardno, w otoczeniu drogi krajowej Nr 31 w rejonie miejscowości Pniewo.
- Dla terenów miasta Gryfino ustalone są następujące kierunki działań: rozbudowa urządzeń sportowych w sąsiedztwie Ośrodka Sportu i Rekreacji, rozbudowa obiektów usługowych na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, koncentracja usług w rejonie kwartałów nadodrzańskich w zabudowie wznoszonej w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Gryfino”.
- Dla obszaru miasta Gryfino wyznaczone są następujące kierunki rozbudowy systemu komunikacji drogowej: budowa obwodnicy po wschodniej stronie miasta dla drogi krajowej K31, relacji Szczecin - Kostrzyn, budowa obwodnicy miejscowości Wełtyń w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 120.
- Regulacja koryta Odry.
- Dla obszaru gminy Gryfino wyznaczone są następujące kierunki rozwoju komunikacji rowerowej i pieszej: rozwój systemu tras rowerowych w oparciu o drogi gminne i powiatowe o niskim natężeniu ruchu i odpowiedniej, utwardzonej nawierzchni na terenach otwartych gminy, przy odpowiednim ich oznakowaniu, prowadzenie odcinków tras rowerowych na terenach zabudowanych poszczególnych miejscowości jako urządzonych i oznakowanych ścieżek rowerowych, wyposażonych oddzielną jezdnię z odpowiednią nawierzchnią i bezkolizyjne skrzyżowania z ruchem pojazdów samochodowych, wykorzystanie do budowy tras rowerowych przebiegów wyłączonych z użytkowania linii kolejowych.

4. Gmina Mieszkowice

- Dla obszaru miasta Mieszkowice wyznaczone są następujące kierunki rozwoju zabudowy techniczno-produkcyjnej: południowa i północna część miasta.
- Działania zmierzające do dostosowania Odrzańskiej Drogi Wodnej do parametrów IV-V klasy, ale z uwzględnieniem regionalnych potrzeb i możliwości, a także wcześniejszego osiągnięcia na wybranych odcinkach rzeki wyższych parametrów, odpowiadających wymogom międzynarodowym.
- Dla obszaru gminy Mieszkowice wyznaczone są następujące kierunki rozwoju komunikacji: wytyczenie gminnego odcinka „Trasy Nadodrzańskiej”- ścieżki rowerowej o znaczeniu krajowym, z możliwością powiązania jej z siecią ścieżek rowerowych Republiki Federalnej Niemiec za pośrednictwem dawnego mostu kolejowego w Siekierkach w sąsiedniej gminie Cedynia, prowadzenie odcinków tras rowerowych na terenach zabudowanych poszczególnych miejscowości jako urządzonych i oznakowanych ścieżek rowerowych, wyposażonych w oddzielną jezdnię z odpowiednią nawierzchnią.
- Dla obszaru gminy Mieszkowice wyznaczone są następujące kierunki rozwoju komunikacji kolejowej: przebudowa układu torowego stacji Mieszkowice oraz dróg w jej otoczeniu, przebudowy wiaduktu kolejowego nad drogą wojewódzką Nr 126 w Mieszkowicach.

5. Gmina Moryń

- Dla obszaru gminy Moryń wyznaczone są następujące kierunki rozwoju zabudowy techniczno-produkcyjnej: rozwój nowej zabudowy i obiektów w północnej części miasta Moryń i w miejscowościach Moryń Dwór, Witnica, Klępicz.
- Dla obszaru Gminy Moryń w odniesieniu do nowych zadań inwestycyjnych studium ustala: budowę drogi wewnętrznej służącej obsłudze terenów eksploatacji surowców mineralnych w rejonie Obrębu Przyjezierze II, połączonej z drogą wojewódzką nr 125, budowę łącznika umożliwiającego połączenie dróg powiatowych nr 1410Z (Moryń-Ładkowo) i nr 1428Z (Gozdowice - Moryń) z drogą wojewódzką Nr 125.
- Dla obszaru gminy Moryń wyznaczone są następujące kierunki rozwoju komunikacji rowerowej i pieszej: budowa ścieżki pieszko- rowerowej „Promenada Wielkiego Raka” stanowiącej część trasy okrężnej „Wielki Rak” wokół Jeziora Morzycko, budowa szlaku Tysiąca Jezior o znaczeniu regionalnym, którego odcinek przebiega przez obszar gminy w ciągu nieczynnej linii kolejowej Młynary - Klępicz, prowadzenie odcinków tras rowerowych na terenach zabudowanych poszczególnych miejscowości jako urządzonych i oznakowanych ścieżek rowerowych, wyposażonych w oddzielną jezdnię z odpowiednią nawierzchnią.

6. Gmina Trzcińsko Zdrój

- Działalność gospodarcza w gminie będzie prowadzona w południowej i wschodniej części miasta Trzcińska-Zdrój, wykorzystując możliwości transportowe (kolejowe i drogowe). Zagospodarowanie w/w. terenów wymaga stopniowego przekształcenia i ograniczenia istniejącej zabudowy mieszkaniowej.
- Lokalizacja usług nieuciążliwych i rzemiosła w miejscowościach takich jak: Góralice, Piaseczno, Stołeczna, Rosnowo, Gogolice oraz na terenie miasta Trzcińsko-Zdrój (strefa mieszkaniowo - rzemieślnicza, strefa działalności gospodarczej) na zasadzie zabudowy towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej.
- W strefie turystycznej jez. Strzeszów, po stronie wschodniej planuje się umiejscowienie nietrwałych form zagospodarowania rekreacyjnego: plaża, kąpielisko, pole namiotowe, tereny rekreacji czynnej.
- Na wschodnim brzegu jez. Miejskiego planuje się lokalizację indywidualnej zabudowy rekreacyjnej z usługami towarzyszącymi.
- Rozwój zabudowy letniskowej na zasadzie funkcji uzupełniającej planowany jest w miejscowościach: Tchórzno, Klasztorne, Chełm Dolny, Strzeszów, Dobropole.
- Planuje się wprowadzenie lecznictwa wypoczynkowego w mieście Trzcińsko-Zdrój.

7. Gmina Stare Czarnowo

- Na obszarze gminy Stare Czarnowo planuje się lokalizację ogólnodostępnych miejsc postojowych z tablicami informującymi o walorach i ofercie turystycznej (usługi noclegowe, gastronomiczne, rekreacyjne itp.) we wsiach zlokalizowanych w parku oraz w Kołbaczu.
- Rozwój ścieżek rowerowych.

8. Gmina Widuchowa

- Na obszarze miejscowości Polesiny planuje się zagospodarowanie obszaru w celach turystyczno-letniskowych. W północnej części wsi (pod lasem) istnieją korzystne tereny pod rozwój budownictwa letniskowego.
- Na obszarze miejscowości Kłodowo planuje się zagospodarowanie Terenu na północ od jeziora Kłodowskiego na dalszy rozwój budownictwa letniskowego.
- Tereny między wsią a jeziorem Kiełbiczne planuje się przeznaczyć pod działki rekreacyjne bądź ośrodek sportowo-rekreacyjny.
- Udrożnienie drogi wodnej na Odrze.

- Planuje się trwałe wydzielenie trasy rowerowej z drogi krajowej na odcinku ul. Tatrzańskiej ponieważ przez teren miejscowości Widuchowa przebiega Międzynarodowa Nadodrzańska Trasa Rowerowa - drogą powiatową nr 1363Z w ciągu ulic Nadodrzańska i Mostowa, ulicami: Mieszka I-go, Żeromskiego, Bulwary Rybackie w kierunku ul. Tatrzańskiej, ulicą Tatrzańską w ciągu drogi krajowej Nr 31.

Powiązania z Analizą możliwości wdrożenia zintegrowanego metropolitalnego systemu pasażerskich przewozów zbiorowych w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym

Wyżej wskazany dokument zawiera szereg istotnych działań, których celem jest utworzenie w przyszłości na terenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego systemu zintegrowanych połączeń pasażerskich, opartych na:

- skoordynowanym rozkładzie jazdy, uwzględniającym połączenia wykonywane wszystkimi rodzajami środków transportu na omawianym obszarze,
- dogodnych węzłach przesiadkowych,
- wspólnym bilecie, umożliwiającym w ramach jednej taryfy korzystanie z połączeń komunikacyjnych wewnątrz całej sieci połączeń,
- wspólnych rozwiązaniach organizacyjno-technicznych, dotyczących zarządzania flotą oraz obsługi systemu biletowego,
- jednolitym systemie informacji pasażerskiej.

Dokument zawiera również postulaty niezbędne do wdrożenia w celu realizacji Zintegrowanego Metropolitalnego Systemu Pasażerskich Przewozów Zbiorowych:

- likwidacja konkurencji (głównie cenowej - w odniesieniu do stosowania odrębnych taryf biletowych) pomiędzy przewoźnikami na rzecz konkurencji jakościowej,
- utworzenie w strukturze samorządu terytorialnego nowej jednostki - organizatora, który przejmie od gmin obowiązki decyzyjne dotyczące publicznego transportu zbiorowego,
- ustalenie minimalnych standardów świadczenia usług, które będą spełnione przez każdego przewoźnika wykonującego przewozy na zlecenie organizatora,
- wypracowanie sprawiedliwych mechanizmów podziału przychodów dla poszczególnych przewoźników.

I.3.2. Zaopatrzenie w wodę

Mieszkańcy powiatu gryfińskiego zaopatrywani są w wodę do celów bytowych i gospodarczych z komunalnych ujęć wody. Szczegółowe informacje dot. zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu gryfińskiego przedstawiono w poniższych tabelach.

Woda dostarczana gospodarstwom domowym i indywidualnym gospodarstwom rolnym na terenie Powiatu Gryfińskiego

Rok	Ilość wody dostarczonej do gospodarstw domowych w ciągu roku w dam³ (tys.m)
2010	7,6
2011	7,5
2012	7,2
2013	7,1
2014	7,1

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z powyższej tabeli wynika, że w stosunku do 2010r. zużycie wody w gospodarstwach domowych i zbiorowego zamieszkania spadło.

Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego w latach 2010-2014

Rok	Liczba ludności (osoby)
2010	77 296
2011	77 250
2012	77 194
2013	77 101
2014	77 058

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu gryfińskiego

Gmina	Długość sieci wodociągowej (km)
Banie	47,9
Cedynia	73,5
Chojna	96,2
Gryfino	152,8
Mieszkowice	64,4
Moryń	34,0
Stare Czarowo	31,9
Trzcińsko -Zdrój	41,5
Widuchowa	66,17

źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W wyniku przeprowadzonych badań jakości wody w powiecie gryfińskim przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gryfinie w latach 2010 – 2014

wynika, że woda podawana do sieci z wodociągów publicznych wymienionych powyżej była przydatna do spożycia przez ludzi.

Jednakże jakość dostarczanej wody pitnej w powiecie jest nie zadowalająca. Dostarczana woda nie spełnia wymagań pod względem parametrów fizykochemicznych.

Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową w gminach Powiatu Gryfińskiego

Gmina	Procent mieszkańców objętych siecią wodociągową (%)
Banie	100
Cedynia	99,5
Chojna	99,0
Gryfino	90,30
Mieszkowice	99,0
Moryń	99,5
Stare Czarnowo	99,0
Trzcińsko -Zdrój	98,0
Widuchowa	99,9

źródło: Dane z gmin

I.3.3. Odprowadzanie ścieków

Siecią kanalizacyjną na terenie powiatu gryfińskiego zajmują się następujące podmioty:

Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o. o. w Goleniowie, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Cedyni, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Chojnie, Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Gryfinie, Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Mieszkowicach, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Moryniu, Przedsiębiorstwo Usług Wodnych i Sanitarnych Sp. z o. o. w Nowogardzie, Zakład Komunalny Trzcińsko- Zdrój, Zakład Gospodarki Komunalnej w Widuchowej.

Szczegółowe informacje dot. gospodarki ściekowej na terenie powiatu gryfińskiego przedstawiono w poniższych tabelach:

**Długość sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu gryfińskiego wg stanu na 31.12.2014 r.
z podziałem na gminy**

Nazwa Gminy	Długość sieci kanalizacyjnej w km
Banie	31,7
Cedynia	15,8
Chojna	44,85
Gryfino	116,5
Mieszkowice	84,0
Moryń	16,4
Stare Czarnowo	9,5
Trzcińsko -Zdrój	17,3
Widuchowa	22,8

źródło: Dane z gmin

Obecny stan skanalizowania miejscowości w gminach powiatu gryfińskiego jest niezadawalający. Gminy będą musiały podjąć działania w celu poprawy gospodarki ściekowej. Ogólny procent mieszkańców Powiatu Gryfińskiego objętych siecią kanalizacyjną w poszczególnych gminach przedstawia poniższy wykres .

Gmina	Procent mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną (%)
Banie	56,0
Cedynia	46,6
Chojna	58,7
Gryfino	76,2
Mieszkowice	90,0
Moryń	54,2
Stare Czarnowo	63,7
Trzcińsko -Zdrój	59,6
Widuchowa	33,2

źródło: Dane z gmin

Na obszarze Powiatu Gryfińskiego zlokalizowane są 23 oczyszczalnie ścieków. W miejscowościach gdzie nie ma sieci kanalizacyjnej, ścieki komunalne z gospodarstw domowych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, skąd wywożone zostają taborem asenizacyjnym na teren oczyszczalni ścieków. Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie powiatu wraz z określeniem przepustowości przedstawia tabela:

Wykaz istniejących oczyszczalni ścieków na terenie Powiatu Gryfińskiego

Nazwa Gminy	Oczyszczalnia ścieków wraz z przepustowością	Przepustowość [m³/dobę]
Banie	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Baniach	600
	Kontenerowa oczyszczalnia ścieków	120
Cedynia	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Cedyni	750
Chojna	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Chojnie	1506
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Grzybnie	160
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Krzymowie	200
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Czartoryja	100
Gryfino	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Gryfino	7500
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Gardno	200
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Sobiemyśl	100
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Stare Brynki	75
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Steklno	166
Mieszkowice	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Mieszkowicach	1200
Moryń	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Moryniu	600
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna w Witnicy	400
Stare Czarowo	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Stare Czarowo	120
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Kołowo	15
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Dębina	46
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Glinna	31
	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Kołbacz	177
Trzcińsko -Zdrój	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Trzcińsko- Zdrój	400

	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Stołeczna	72
Widuchowa	Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna Widuchowa	400

źródło: Dane z gmin

Większość gmin powiatu gryfińskiego posiada własne oczyszczalnie ścieków. Część z istniejących oczyszczalni na terenie Powiatu Gryfińskiego pracuje nie wykorzystując w całości swojej przepustowości. Spowodowane jest to brakiem dostatecznej infrastruktury technicznej umożliwiającej doprowadzenie odpowiedniej ilości ścieków do oczyszczalni. Także niewłaściwa eksploatacja oczyszczalni (zbyt mała lub zbyt duża ilość ścieków) wpływa niekorzystnie na jakość odprowadzanych ścieków, może obniżyć stopień oczyszczenia ścieków, a tym samym źle wpłynąć na jakość wód odbiornika. W miejscach gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie budowane są zbiorniki bezodpływowe lub oczyszczalnie przydomowe. Na terenie Powiatu Gryfińskiego funkcjonuje 513 oczyszczalni przydomowych. Znajdują się one głównie na obszarach wiejskich o charakterystycznej rozproszonej zabudowie. Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków na analizowanym terenie, wg. stanu na dzień 31.12.2014r. przedstawia tabela:

Wykaz istniejących przydomowych oczyszczalni ścieków w Powiecie Gryfińskim

Nazwa Gminy	Przydomowe oczyszczalnie ścieków (liczba)
Banie	20
Cedynia	109
Chojna	126
Gryfino	194
Mieszkowice	6
Moryń	35
Stare Czarnowo	9
Trzcińsko -Zdrój	4
Widuchowa	10

źródło: Dane z gmin

I.3.4. Ochrona przed powodzią

Specyficzny wpływ klimatu morskiego oraz regionalne uwarunkowania mikroklimatyczne powodują, że województwo zachodniopomorskie narażone jest na działanie silnych wiatrów z kierunków północno-zachodnich i północno-wschodnich.

Wiatry oddziałujące na zbiorniki wodne oraz wysoko wypełnione akweny mogą powodować poważne zagrożenia dla stanu bezpieczeństwa powodziowego.

Powiat Gryfiński położony jest w obszarze zagrożenia powodziowego. Zagrożenie te występuje na skutek zachowań wód w ciekach wodnych oraz rzeki Odry, która stanowi największe zagrożenia dla analizowanego terenu. Według RZGW w Szczecinie na odcinku Odry powódzie letnie należą do rzadkości i tylko sporadycznie.

Do systemu przeciwpowodziowego powiatu zaliczane są tereny zalewowe wzdłuż koryta rzeki (poldery i doliny rzeczne) oraz system wałów ochronnych. Wykaz elementów systemu przeciwpowodziowego wzdłuż rzeki Odry i jej dopływów na terenie Powiatu Gryfińskiego przedstawiają poniższa tabela. Obecnie stan techniczny wałów jest regularnie kontrolowany i sukcesywnie poprawiany.

Tabela 53. Ewidencja wałów przeciwpowodziowych na terenie Powiatu Gryfińskiego

Nazwa rzeki	Nazwa i lokalizacja wału	Kilometr rzeki	Brzeg	Długość wału [km]	Stan techniczny
Odra	Polder Cedynia Bielinek – Osinów	663 + 500 – 663 + 800	P	9,800	Wał klasy III, przy wysokich stanach wody występują przecieki, wał uszczelniono w 2007 roku na długości 1,5 km, dostateczny
Kanał Cedyński (Ulgi)	Polder Cedynia Bielinek – Cedynia	0 + 000 – 11 + 000	L	11,000	Wał klasy IV, uszczelniony, dobry
Odra	Ognica	696 + 340 – 696 + 900	P	0,560	Wał klasy IV, uszczelniony. dobry
Odra	Marwice –	705 + 300 –	P	2,300	Wymagana przebudowa wału

Wschodnia	Widuchowa	707 + 600			w tym podwyższenie i uszczelnienie wału, występują przecieki przy wysokich stanach wody w Odrze Wsch dostateczny
Odra Wschodnia	Krajinik (Kanał Zimny Marwice)	707 + 830 – 713 + 100	P	5,270	Wał klasy IV, przebudowa i uszczelnienie wykonane w 1999 roku. dobry
Struga Marwicka	Marwice – wał wsteczny nad Strugą Marwicką	0 + 000 – 1 + 000	P	1,000	Wał klasy IV, stan dobry
Struga Marwicka	Marwice – wał wsteczny nad Strugą Marwicką	0 + 000 – 1 + 000	L	1,000	Przy wysokich stanach wody występują przecieki, wymagana przebudowa i uszczelnienie dostateczny
Odra Wschodnia	Kanał Zimny – ujście rzeki Tywy	713 + 100 - 717 + 050	P	3,950	Wał klasy IV na długości 2025 m, stan dostateczny Odcinek o długości 1925 m został zajęty przez składowisko popiołów Elektrowni Dolna Odra
Rzeka Tywa	Gryfino ujście rzeki Tywy	0 + 000 – 1 + 500	L	1,500	Wał klasy IV, dobry

Rzeka Tywa	Gryfino ujście rzeki Tywy	0 + 000 - 1 + 870	P	1,870	Wymagana odbudowa wału, może wystąpić zalanie zabudowań i użytków. 970 m długości charakteryzuje stan Zły
Odra Wschodnia	OSiR Gryfino	717 + 000 – 717 + 800	P	0,800	Ściana przeciwpowodziowa żelbetowa szczelna Bardzo dobry
Odra Wschodnia	Mniszki – Gryfino	718 + 850 – 720 + 935	P	2,085	Wał klasy IV, przebudowa i uszczelnienie wykonane w 1999 roku. Dobry
Odra Wschodnia	Żabnica - Dębce	723 + 200 – 724 + 040	P	0,840	Wał klasy IV, przebudowa i uszczelnienie wykonane w 1999 roku. Dobry
Odra Wschodnia	Dębce - Żabnica	724 + 440 – 726 + 400	P	1,960	Wał klasy IV, przebudowa i uszczelnienie wykonane w 1999 roku. Dobry

Odra	Zatoń Dolna	686+375 – 389+850	P	3,005	Dobry
Odra	Krajnik Dolny	689+850- 690+500	P	240	Stalowa ścianka szczelna z oczepek żelbetonowym + wał ziemny 540 m Bardzo dobry
Wały na Międzyodrzu nieeksploatowane					
Odra Wschodnia	Jaz Widuchowa – droga Gryfino – Mescherin (Niemcy)	707 +125 - 717 + 927	L	12,80	Wał nie utrzymywany na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry. W korpusie wału liczne uszkodzenia i obniżenia. Nie przewiduje się odbudowy. Stan niedostateczny
Odra Zachodnia	Jaz Widuchowa – droga Gryfino - Mescherin (Niemcy)	0 + 000 – 14 + 060	P	14,060	

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie oddział w Gryfinie

System ochrony przeciwpowodziowej powiatu składa się z wielu elementów, jeden z nich stanowią doliny rzeczne oraz poldery zalewowe przedstawione w tabelach:

Wykaz dolin rzecznych na terenie Powiatu Gryfińskiego

Nazwa doliny	Kilometr rzeki	Powierzchnia zalewu [ha]	Pojemność [mln m ³]	Rodzaj zagospodarowania doliny
Porzecze Czelin	632 - 639	1000	12,0	Teren rolniczy, użytkowany jako użytki zielone. Przy wysokich stanach wody dolina jest zalewana. Brak obwałowania.
Czelin - Gozdowice	639 - 645	250	3,0	Teren rolniczy użytkowany jako użytki zielone, w wyżej położonych miejscach jako grunty orne. Przy wysokich stanach wody teren zalewany. Brak obwałowania.
Gozdowice	645 - 654	1300	17,0	Teren nadmiernie uwilgotniony, nie użytkowany. Jedynie w miejscach wyżej

- Siekierki				położonych wykorzystywany rolniczo.
Siekierki – Osinów Dolny	654 - 663	1500	20,0	Teren doliny w większości stanowią użytki zielone, użytkowane w okresie niskich stanów wody. Obrzeża doliny użytkowane są częściowo jako pastwiska i grunty orne.
Krajnik Dolny – Ognica	690 - 697	912	5,0	Teren użytkowany rolniczo. Tereny po obydwu stronach rzeki Rurzyca zalewane są na skutek cofki od strony rzeki Odry.

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, Oddział w Gryfinie

Poldery zalewowe wzdłuż rzeki Odry na terenie powiatu

Nazwa polderu	Kilometr rzeki	Powierzchni a [ha]	Pojemność [mln m ³]	Rodzaj zagospodarowania polderu
Cedynia	663 - 672	2000,0	18,0	Teren polderu w 70% jest użytkowany rolniczo i 30% jako użytki zielone. Na terenie polderu położona jest część zabudowań miasta Cedynia, wsi Osinów Dolny oraz Lubiechów Dolny.
Widuchowa	704 - 718	1431,0	18,0	Teren użytkowany rolniczo w większości jako użytki zielone. Jedynie w rejonie miasta Gryfino teren użytkowany jako ogródki działkowe.
Gryfino	718 - 720	250,0	3,0	Na terenie polderu i jego obrzeżach zlokalizowane są zabudowania mieszkalne i zakłady miasta Gryfina.

Szczecin	723 - 726	600,0	6,0	Teren użytkowany jako użytki zielone i jako grunty orne .
-----------------	-----------	-------	-----	---

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, Oddział w Gryfinie

Na terenie powiatu istnieje również zagrożenie powodzią zatorowymi, które zdarzają się przeważnie na wiosnę. W zależności od warunków hydrologicznych zagrożenie obszaru powiatu powodzią zatorową może sięgnąć od północy na południe nawet do ujścia Warty, obejmując tereny przyległe do rzeki. W przypadku powodzi zimowej największy wpływ na jej zapobieganie mają działania ludzi polegające na sprawnej akcji lodołamania, przy prowadzeniu której należy uwzględnić sytuację na wodach morskich będących naturalnym odbiornikiem lodów odrzańskich. Do technicznych uwarunkowań prowadzenia akcji lodołamania należy zaliczyć niskie mosty na trasie lodołamaczy, które utrudniają poruszanie się niektórych urządzeń.

W Powiecie Gryfińskim znajdują się cztery miejsca, w których tworzą się zatory lodowe na Odrze. Należą do nich Gozdowice - Osinów Dolny w 647 km, Krajnik Dolny w 688 km oraz dwa miejsca w miejscowości Widuchowa km 705 – 704 i 699. W miejscach tych akcje lodołamania rozpoczynane są na tyle wcześniej, aby zapobiec wystąpieniu wód z brzegów.

Mniej istotne znaczenie mają bardzo rzadko występujące lokalne powodzie i podtopienia w okresach przepływu wielkich wód. Dotyczą one tylko północnej części powiatu (okolic Gryfina). Przyczyną ich występowania są silne wiatry od strony morza, które potęgują powstanie tzw. cofki i wystąpienie wód z brzegów. Tereny zagrożone powodzią to przede wszystkim tereny użytkowane rolniczo (użytki zielone, ogrody działkowe) oraz zamieszkałe tereny Gryfina. Rzadko się zdarza, by przyczyniały się one do większych strat. Ochrona przed powodzią obejmuje wówczas takie same działania jak w przypadku przepływu wielkich wód. Warto zauważyć również, że wszystkie działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej prowadzone są we współpracy ze służbami na niemieckim brzegu rzeki.

Na pozostałych ciekach powiatu zjawisko powodzi związanej bezpośrednio z wymienionymi wyżej czynnikami raczej nie występuje. Natomiast przyczyną wezbrania wód w ujściowych odcinkach rzek Tywa i Rurzyca jest wyraźny wpływ wód Odry. Przy

podwyższonych stanach wód odrzańskich zalewane są ujściowe tereny tych rzek. W okresie wzmożonej ilości opadów atmosferycznych i roztopów wiosennych, podwyższony poziom wód na pozostałych ciekach może powodować lokalne podtopienia. Jednak najczęściej wylewy tych rzek na przyległe tereny spowodowane były w przeszłości niedrożnością przepustów wodnych.

I.3.5. Gospodarka odpadami

Postępowanie z odpadami wytworzonymi i zagospodarowanymi na terenie powiatu gryfińskiego ulega systematycznej poprawie poprzez dążenie do zapobiegania i minimalizacji ilości i rodzajów powstających odpadów, przygotowania ich do ponownego użycia oraz poddania ich procesom recyklingu i odzysku w celu wykorzystania ich właściwości materiałowych i energetycznych, a w ostateczności przekazania odpadów na składowiska odpadów.

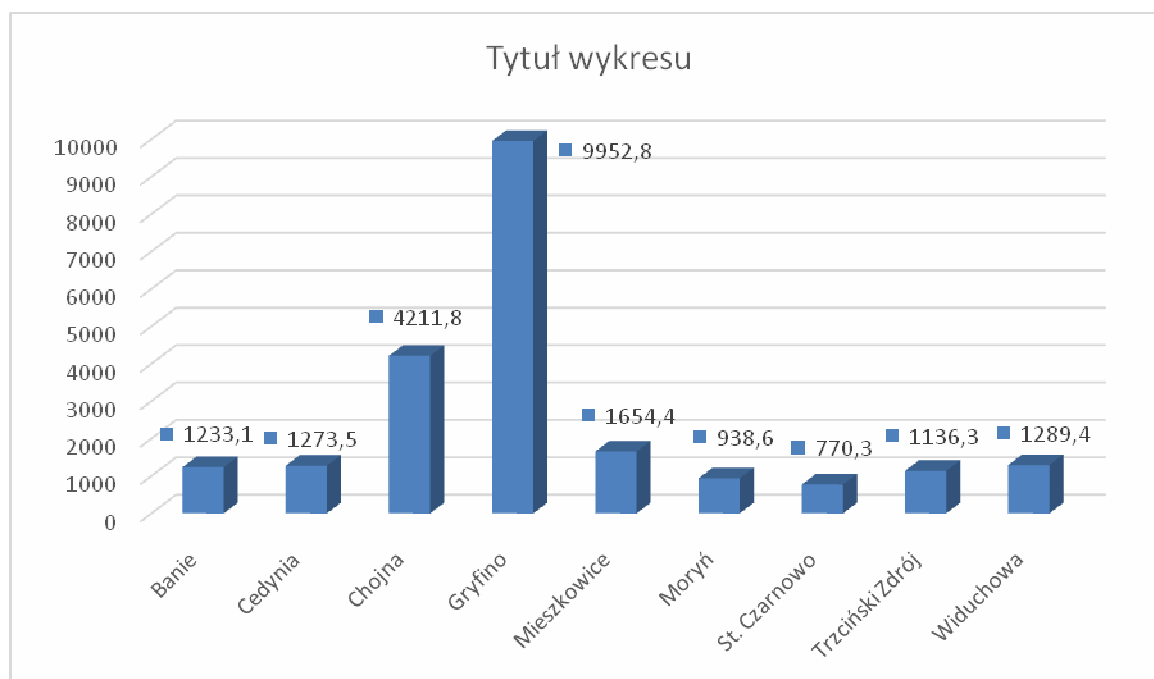
Pewne obszary gospodarki odpadami nadal wymagają dalszego doskonalenia m.in. działań związanych z ograniczeniem ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska oraz rozwijaniem selektywnej zbiorki odpadów w zakresie wydzielania ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych i docelowo stworzenie, na bazie nowych przepisów z zakresu gospodarki odpadami, szczelnego i nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami. Źródłem powstawania odpadów na terenie powiatu gryfińskiego jest sektor komunalny oraz sektor gospodarczy.

Sektor komunalny

Na terenie powiatu funkcjonuje system odbierania odpadów niesegregowanych oraz system selektywnego odbierania (tworzywa sztuczne oraz metal, opakowania ze szkła i opakowania z papieru i tektury). Prowadzony jest również odbiór odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych tj. zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii, zużytych opon, przeterminowanych leków. W 2013r. reaktywował się Związek Gmin Dolnej Odry z siedzibą w Chojnie w skład którego wchodzi gminy powiatu gryfińskiego takie jak: Moryń, Cedynia, Chojna, Widuchowa, Banie, Stare Czarnowo. Związek przejął od gmin zadania związane z gospodarką odpadami na terenach zamieszkałych. Gminy: Gryfino, Mieszkowice i Trzcińsko Zdrój same realizują zadania związane z gospodarką odpadami

na swoim terenie. Na podstawie uzyskanych informacji z gmin powiatu gryfińskiego oraz z ZGDO z siedzibą w Chojnie, w 2014 r. na terenie powiatu odebrano ogółem 22 460, 2 Mg odpadów komunalnych. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców powiatu na poziomie 83 688 (wg GUS, Bank Danych Lokalnych), średnio 1 mieszkaniec wytwarzał w 2014 roku 268,38 kg. Procentowy udział w ilości odbieranych odpadów w podziale na gminy przedstawia poniższy wykres.

Procentowy udział w ilości odebranych odpadów z terenu Powiatu Gryfińskiego

Na przestrzeni ostatnich lat na terenie powiatu zwiększył się udział odbieranych w sposób selektywny odpadów surowcowych, wielkogabarytowych, niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. Powiat gryfiński wchodzi w skład szczecińskiego regionu gospodarki odpadami - zgodnie z WPGO dla województwa zachodniopomorskiego (stan w 2014r.), w którym wyznaczono pięć regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz jedną instalację zastępczą:

- Leśno Górne, Tanowo- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych
- Dalsze, Myślibórz- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne
- Łęczycza- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

- Szczecin-ul. Ks. Anny 11- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych
- Szczecin-ul. Ks. Anny 11- kompostownia odpadów zielonych selektywnie zebranych oraz Instalacja zastępcza mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Myśliborzu.

Rodzaje odpadów odebranych w roku 2014 z obszaru poszczególnych gmin powiatu gryfińskiego

Gmina Rodzaj odpadu (Mg)	Banie	Cedynia	Chojna	Gryfino	Mieszko- wice	Moryń	Stare Czar- nowo	Trzcińsko Zdrój	Widu- chowa
zmieszane odpady komunalne 200301	1021,1	846,3	3687,7	8500,0	1521,9	762,4	592,8	1019,8	1153,30
odpady wielkogabarytowe 200307	17,9	27,4	47,0	254,2	0	32,2	48,6	0	24,6
zużyty urządzenia elektryczne i elektroniczne 200136	5,0	5,0	0	2,4	0	7,5	17,7	0	5,0
zużyty urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki 200135	0	0	0	2,3	0	3,8	0	0	4,0
zmieszane odpady opakowaniowe 150106	47,8	29,9	106,9	235,6	50,7	35,0	31,5	37,2	36,1
opakowania ze szkła 150107	69,3	152,3	147,1	295,2	40,0	34,4	38,0	62,7	33,8
zużyte opony 160103	0	12,5	0	0	0	12,5	0	0	4,0
opakowania z papieru i tektury 150101	13,9	182,9	69,9	0	14,5	16,1	18,1	6,6	15,1
odpady ulegające biodegradacji 200201	58,1	17,2	153,2	663,1	27,3	34,7	23,6	10,0	13,5
RAZEM	1233,1	1273,5	4211,8	9 952,8	1654,4	938,6	770,3	1136,3	1289,4

Źródło: dane z Urzędów Gmin oraz z ZGDO w Chojnie

Sektor gospodarczy

Odpady powstające w sektorze gospodarczym to grupy i rodzaje odpadów, które powstają w wyniku prowadzenia działalności przez osoby prawne. W tym sektorze wyróżnia się przemysł, rolnictwo, niektóre rodzaje usług. W sektorze gospodarczym w roku 2013-2014 w porównaniu do ostatnich analizowanych lat, struktura wytwarzanych odpadów nie zmieniła się. Przeważająca ilość odpadów przemysłowych powstaje na terenie miasta Gryfino, gdzie zlokalizowanych jest większość zakładów przemysłowych z terenu powiatu.

Największymi wytwórcami odpadów w sektorze gospodarczym na terenie powiatu są:

Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie k. Gryfina, Gryfskand, Jager w Gryfinie, Fliegel Textilservice w Nowym Czarnowie, Alumet Daleszewo, Zakład Przemysłu Drzewnego Drewex w Mieszkowicach. Przetwórstwo spożywcze reprezentuje firmy: Młyn nad Tywą w Trzaskach, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie w Cedyni, Odra Land w Radziszewie, Consult Food w Starym Czarnowie, Jurging w Pniewie.

Istotne ilościowo są odpady o kodzie z grupy 10 - odpady z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw. Głównymi wytwórcami odpadów o kodzie 10 01 01 – żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów jest Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie.

I.3.6. Elektroenergetyka

Powiat Gryfiński kwalifikuje się do obszarów o bardzo dobrych warunkach zasilania. Bilans energetyczny jest korzystny, transformatory w większości dysponują nadwyżką mocy. Jednostką odpowiedzialną za eksploatację i właścicielem urządzeń związanych z dostawą energii elektrycznej na obszarze jest Przedsiębiorstwo Energetyczne Energetyka Szczecińska S.A.

I.3.7. Odnawialne źródła energii

Zgodnie z wymaganiami dotyczącymi bilansowania Źródeł energii, należy rozpatrzyć zasoby energii odnawialnej i niekonwencjonalnej. Do odnawialnych źródeł energii należy zaliczyć:

- energię wiatrową,
- energię słoneczną,
- biopaliwa pochodzące z produkcji rolnej,
- energię cieków wód powierzchniowych.

Energia geotermalna

Zasoby energii cieplnej możliwej do pozyskania z wód geotermalnych nie są dokładnie określone. W niewielkim stopniu osoby prywatne wykorzystują tę energię do ogrzewania mieszkań.

Energia wiatrowa

W Powiecie gryfińskim działa jedna farma wiatrowa o mocy 48 MW zlokalizowana w miejscowości Kamionka w gm. Mieszkowice. W farmie zainstalowano turbiny wiatrowe typu N100/2500 firmy Nordex, przeznaczona jest do pracy w warunkach wietrzności oznaczonych w klasyfikacji IEC jako 2a (wysokość piasty – 80 m) i 3a (100 lub 140 m). Przygotowywane są do produkcji energii farmy wiatrowe: na terenie Gminy Gryfino realizowany jest projekt dla którego wydana była w 2007r. decyzja środowiskowa o nazwie "Budowa elektrowni wiatrowej składającej się z 18 turbin o mocy 2 MW każda o łącznej mocy 36 MW wraz z rozdzielnią SN i stacją transformatorową 110 kV w miejscowości Parsówek", W gminie Trzcińsko Zdrój w trakcie przygotowań (działki w obr. Góralice i Czarnołęka), a w gminie Chojna w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Chojna wyznaczone zostały tereny pod farmy wiatrowe w okolicach Czartoryi, w obrębach: Czartoryja, Barnkowo, Jelenin oraz toczy się postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowych pod budowę farm wiatrowych w obrębie Grzybno.

Energia słoneczna

W polskich warunkach klimatycznych stosowanie urządzeń wykorzystujących energię słoneczną do produkcji energii elektrycznej w układach fotowoltaicznych, hybrydowych i podobnych nie jest opłacalne. W pojedynczych przypadkach zamontowane są źródła fotowoltaiczne na budynkach użyteczności publicznej lub w ich otoczeniu (np. szkoła podstawowa w Widuchowej i DPS w Moryniu). Również osoby fizyczne zakładają te źródła energii w swoich domach. Na terenie Gminy Stare Czarnowo znajdują się trzy farmy fotowoltaiczne: jedna należy do przedsiębiorstwa Selfa (w miejscowości Stare Czarnowo) druga i trzecia należy do ZWIK Szczecin (w miejscowości Żelewo).

Energia biomasy

Na terenie powiatu istnieje duży potencjał wykorzystania biomasy do produkcji energii cieplnej, która powinna stać się alternatywą dla paliw konwencjonalnych. Przewiduje się wykorzystanie istniejącego potencjału biomasy w małych i średnich kotłowniach, z których zasilane mogą być obiekty mieszkalne, użyteczności publicznej lub produkcyjne. W Elektrowni Dolna Odra rozważana jest możliwość zastąpienia części mocy produkcyjnych nowoczesnymi urządzeniami pozwalającymi na wykorzystywanie biomasy i produkcję „zielonej energii”. W miejscowości Bara w gm. Chojna powstała biogazownia, którą zainstalowała firma L.M.-POLFERMA TUCZU PRZEMYSŁOWEGO z siedzibą w miejscowości Bara.

I.3.8. Gazownictwo

Powiat gryfiński w niewielkim stopniu jest zgazyfikowany. Obecnie gaz ziemny dociera do gmin Gryfino, Stare Czarnowo, Mieszkowice. W mieście Chojna do mieszkańców i firm rozprowadzany jest skroplony gaz ziemny. Jednak instalacja jest tam jeszcze bardzo uboga.

Energia cieków wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe występujące na terenie Powiatu Gryfińskiego należą do systemu wodnego rzeki Odry Wschodniej i Zachodniej wraz z jej dopływami tj. rzeki Kurzyca, rzeki Słubia, rzeki Rurzyca, rzeki Tywa oraz cieków je zasilających.

Długość **rzeki Odry** na terenie Polski wynosi 724 km. W 704,1 km rzeka dzieli się na dwa ramiona: Odrę Wschodnią i Odrę Zachodnią. Odra Zachodnia stanowi pierwotne koryto rzeki, natomiast Odra Wschodnia na odcinku od Widuchowej do Gryfina powstała jako sztucznie wykopany przekop. Obecnie większość wód płynie Odrą Wschodnią, która od przekopu Klucz - Ustowo w 730,5 km zwana jest Regalicą. Obszar pomiędzy Odrą Wschodnią, a Odrą Zachodnią pocięty jest gęstą siecią starorzeczy, kanałów i rozlewisk o łącznej długości ponad 200 km.

Podstawową sieć rzeczną powiatu oprócz rzeki Odry tworzą jej dopływy tj. Tywa, Rurzyca, Słubia, Kurzyca oraz Płonia. Są one prawobrzeżnymi dopływami Odry. Prawie wszystkie przepływają w całości przez obszar powiatu, wyjątkiem jest rzeka Płonia, której tylko fragment przepływa przez teren gminy Stare Czarnowo.

Rzeka Tywa jest prawym dopływem Odry i znajduje się w północno-zachodniej części Polski. Jej źródło znajduje się w rejonie wsi Góralice, w gm. Trzcińsko – Zdrój. Całkowita długość rzeki wynosi 47,9 km, a powierzchnia jej zlewni wynosi 264,5 km². Rzeka Tywa przepływa przez szereg jezior, z których największe to jezioro Długiej Bańskie. Przepływ miarodajny SNQ obliczony dla przekroju ujściowego rzeki wynosi 0,71 m³/s. Ujściowy odcinek rzeki to kanał zrzutowy wód pochłódniczych z Elektrowni „Dolna Odra” w pobliżu Gryfina.

Rzeka Rurzyca bierze swój początek ok. 3 km z kierunku południowo – wschodniego od miejscowości Gogolice. Powyżej Trzcińska-Zdroju rzeka przepływa przez Jezioro Klasztorne i Trzygłowskie. W zlewni Rurzyca znajdują się dwa większe jeziora powiatu: Mętno oraz Ostrów. Całkowita długość rzeki wynosi 43,6 km, a zlewnia posiada powierzchnię 417,0 km². Jedynym dopływem jest rzeka Kalica, która wpływa do Rurzyca w rejonie Chojny. Większość wód zasilających Rurycę pochodzi z podmokłych gruntów oraz niewielkich strumieni. Przepływ miarodajny SNQ dla przekroju ujściowego wynosi 0,77 m³/s. Zlewnia rzeki ma charakter rolniczy.

Rzeka Słubia wypływa z jeziora Białęgi o powierzchni 28 ha. Większość terenu zlewni Słubi stanowią obszary zalesione. Jedynie obszar ujściowy i niewielka część zlewni biegu środkowego ma charakter niewielkich wzniesień w terenie odkrytym. Na całej swojej długości Słubia nie przyjmuje istotniejszych dopływów. Rzeka przepływa przez szereg jezior, z których największe to Morzycko i Narost. Całkowita długość rzeki wynosi 30,2 km, a powierzchnia zlewni 177,5 km². Przepływ miarodajny SNQ obliczony dla przekroju ujściowego wynosi 0,39 m³/s.

Rzeka Kurzyca ma swój początek w postaci sieci rowów na meliorowanym torfowisku na południe od miejscowości Białęgi. Około 5 km przed ujściem, rzeka wpływa do Doliny Odry. Powierzchnia zlewni wynosi 159,2 km², a jej przepływ średni niski SNQ 0,31 m³/s. Całkowita długość rzeki to 22,3 km.

Na tym obszarze w powiecie funkcjonują następujące elektrownie wodne:

- Żórawki na rzece Tywa o mocy zainstalowanej ok. 50 kW i średniorocznej ok. 15 kW, produkując około 131 MWh energii elektrycznej,
- Mielenko (Osuch) – o mocy zainstalowanej ok. 30 kW i średniorocznej ok. 9 kW, produkując około 79 MWh energii elektrycznej,
- Białek – Lubanowo Otoki.

Telekomunikacja i sieć internetowa

Większość obszaru powiatu pokryta jest siecią telefoniczną TP S.A. Do sieci telefonicznej włączone są wszystkie miejscowości. Wiele z nich włączonych jest za pośrednictwem linii światłowodowych.

Cały teren powiatu objęty jest także siecią komórkową. Na terenie Powiatu Gryfińskiego zgłoszonych jest około 160 stacji bazowych telefonii komórkowej. Są jednak miejsca, gdzie jest ona niedostępna (gm. Widuchowa oraz gm. Chojna).

Dużym problemem jest łączność internetowa, gdyż na dużym obszarze powiatu brak odpowiednich łącz internetowych.

I.4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I JEGO OCHRONA, ŚRODOWISKOKULTUROWE

I.4.1. Jakość wód

Wody podziemne to podstawowe źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Na terenie Powiatu Gryfińskiego zasoby wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują głównie w utworach czwartorzędowych rzadziej w trzeciorzędowych. W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne: gruntowy i wgłębny (międzyglinowy i podglinowy). Poziomy wodonośne rozdzielone są łąkami i mułkami zastoiskowymi o miąższości do ok. 30 m. Poziom gruntowy występuje głównie w obrębie dolin rzecznych. Poziom ten, ze względu na korzystne parametry hydrogeologiczne i jakościowe, jest często ujmowany. Wody poziomu trzeciorzędowego występują w piaskach wodonośnych z nakładem nieprzepuszczalnych ilów lub słabo przepuszczalnych glin morenowych, na głębokości od 60 do 100 m. Poziom ten zasilany jest w drodze przesączania z nadległych poziomów.

Badania wód podziemnych prowadzone są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Monitoring diagnostyczny wykonywany jest raz na trzy lata natomiast monitoring operacyjny prowadzony jest co roku. Badania wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Na terenie powiatu gryfińskiego znajdują się trzy obszary jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), które objęte są badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego. Są to obszary zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia

związkami azotu pochodzenia rolniczego. Ocena jakości wód podziemnych wykonana została w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896). Zgodnie z tym rozporządzeniem wyróżniamy V Klas czystości wód:

Klasa I- wody bardzo dobrej jakości

Klasa II- wody dobrej jakości

Klasa III- wody zadawalającej jakości

Klasa IV- wody niezadawalającej jakości

Klasa V- wody złej jakości

Zasób wód powierzchniowych

Sieć hydrologiczną powiatu gryfińskiego tworzy rzeka Odra Wschodnia i Zachodnia wraz z jej dopływami tj. rzeką Kurzycą, rzeką Słubią, rzeką Rurzycą, rzeką Tywą, rzeką Płonią . Ocenę jakości wód powierzchniowych reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1482) oraz wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Stan/potencjał ekologiczny wód powierzchniowych ocenia się na podstawie wyników badań elementów biologicznych, fizykochemicznych i substancji szczególnie szkodliwych. Należy uwzględnić również stan elementów hydromorfologicznych. Badania jakości wód rzek na terenie powiatu gryfińskiego wykonywane są w ramach monitoringu operacyjnego, diagnostycznego i monitoringu terenów chronionych prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. W trzyletnim okresie badania objęto 115 jednolitych części wód rzecznych z czego 9 znajduje się na terenie powiatu gryfińskiego. Wyniki wstępnej oceny JCW (jednolite części wód) rzek na terenie powiatu gryfińskiego przedstawia tabela:

Wyniki wstępnej oceny jednolitych części wód powierzchniowych w badanych latach 2010-2013 na terenie powiatu gryfińskiego

Lp	Nazwa JCWP	Rok badań	Klasa elementów biologicznych	Wskaźnik decydujący o ocenie	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Specyficzne zanieczyszczone syntetyczne i niesyntetyczne	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych	Stan JCWP
1	Odra od Warty do Odry Zachodniej	2013	IV	MMI	II	II	I	Słaby	Dobry	Tak	Zły
2	Odra od Odry Zachodniej do Parnicy	2013	IV	MMI	II	II	II	Słaby	Dobry	nie	Zły
3	Kurzyca	2013	IV	Ichtiofauna	II	PPD	II	Słaby	dobry	Nie	Zły
4	Słubia	2013	IV	MMI ichtiofauna	II	II	II	Słaby	dobry	Nie	Zły
5	Rurzyca do Kalicy do ujścia	2013	IV	MMI Ichtiofauna	I	PSD	II	Słaby	PSD_sr	Tak	Zły
6	Tywa od dopływu z Tywic do ujścia	2013	IV	MMI	II	II	I	Słaby	PSD_sr	Tak	Zły
7	Krzekna od źródeł do jez. Będgoszcz	2013	II		II	II		Dobry i powyżej dobrego		Tak	Brak oceny
8	Płonia na jez. Miedwie z Miedwinką i dopł. z Biolkowa	2013	II		II	II		Dobry i powyżej dobrego		Nie	zły
9	Płonia od wypływu z jez. Żelewo do dopływu z Buczynowych Wąwozów	2013	II		I	II		dobry		tak	Brak oceny

Źródło: informacja o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2013 roku

Objaśnienia

Klasa elementów biologicznych				stan / potencjał ekologiczny			
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione	Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	Bardzo Dobry	Stan bdb / potencjał maks	dobry i powyżej dobrego	dobry i powyżej dobrego
II	Stan bd / potencjał db	II	II	dobry	Stan bd / potencjał db	dobry i powyżej dobrego	dobry i powyżej dobrego
III	Stan / potencjał umiarkowany	III	III	umiarkowany	Stan / potencjał umiarkowany	umiarkowany	umiarkowany
IV	Stan / potencjał słaby	IV	IV	Słaby	Stan / potencjał słaby	słaby	słaby
V	Stan / potencjał zły	V	V	zły	Stan / potencjał zły	zły	zły
klasa elementów hydromorfologicznych				stan chemiczny			
Stan ekologiczny		Potencjał ekologiczny jcw sztuczne	Potencjał ekologiczny jcw silnie zmienione	DOBRY	stan dobry		
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	PSD_sr	poniżej satnu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne	
	potencjał db	II	II	PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne	
klasa elementów fizykochemicznych				PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i	

						maksymalne
I	Stan bdb / potencjał maks	I	I	stan		
II	Stan bd / potencjał db	II	II	DOBRY	stan dobry	
PSD	poniżej satnu potencjału dobrego	PPD	PRD	zły	stan zły	

Z przedstawionych w tabeli powyżej wyników badań wynika, że w roku 2013 najmniej korzystnie ze względu na ocenę elementów biologicznych przedstawiała się jakość 6 JCWP: Odra od Warty do Odry zachodniej, Odra od Odry Zachodniej do Parnicy, Kurzyca, Słubia, Rurzyca do Kalicy do ujścia, Tywa od dopływu z Tywic do ujścia.

Ponadto na terenie powiatu znajduje się wiele naturalnych zbiorników wodnych. Powstały one na skutek obecności lodowca i tworzą one malowniczy krajobraz. Czynnikiem kształtującymi misy jezior były żłobienia i akumulacja lodowca, erozja wód lodowcowych i wytapianie się brył martwego lodu. Do największych jezior na terenie powiatu należą: Jezioro Długie, Jezioro Morzycko, Jezioro Ostrów, Jezioro Wełtyń, Jezioro Będgoszcz oraz Jezioro Mętno. Wykaz najważniejszych jezior oraz ich cech morfometrycznych przedstawia poniższa tabela:

Wykaz najważniejszych jezior na terenie powiatu gryfińskiego

Nazwa jeziora	Zlewnia	Powierzchnia[ha]
GMINA BANIE		
J. Długie	Tywa- Odra	343,4
J. Dłużec	Tywa- Odra	85,2
J. Dłużyna	Tywa- Odra	56,3
J. Strzeleckie	Tywa- Odra	16,6
J. Święte	Tywa- Odra	14,1
J. Leśne	Tywa- Odra	26,2
J. Górne	Tywa- Odra	20,3
GMINA CEDYNIA		
J. Orzechów	Rurzyca-Odra	29,4
J. Czachów	Rurzyca-Odra	14,8
J. bez nazwy w Góralicach	Odra	10,0

GMINA CHOJNA		
J. Mętno	Rurzyca-Odra	130,4
J. Jeleńskie	Rurzyca-Odra	104,3
J. Narost	Słubia-Odra	107,9
J. Ostrów	Rurzyca-Odra	80,2
J. Leśne	Rurzyca-Odra	27,1
J. Krzywe	Tywa-Odra	14,9
GMINA GRZYFINO		
J. Borzyskie	Tywa- Odra	2,6
J. Wełtyń	Wełtyński Strumień	349,53
J. Wirów	Wełtyński Strumień	11,0
J. Zamkowe	Wełtyński Strumień	18,0
J. Gierland	Wełtyński Strumień	15,2
J. Chwarstnica	Wełtyński Strumień	9,0
J. Prusino Duże	Wełtyński Strumień	17,5
J. Sobieradz	Tywa- Odra	8,4
J. Steklno	Tywa- Odra	47,3
J. Trzemeszno	Odra	17,3
GMINA MIESZKOWICE		
J. Mieszkowickie	Kurzyca- Odra	9,1
J. Łysogórki	Słubia-Odra	6,3
GMINA MORYŃ		
J. Morzycko	Słubia-Odra	342,7
J. Bielin	Kurzyca -Odra	27,4
J. Kałuża	Słubia-Odra	11,5
J. Duże-But	Słubia-Odra	11,5
J. Kłępicz Duży	Słubia-Odra	9,4
J. Objezierze	Słubia-Odra	18,0
J. Stare Objezierze	Słubia-Odra	10,3
J. Mierno	Rurzyca-Odra	13,2
GMINA STARE CZARNOWO		
J. Binowskie	Płonia- Odra	52,4
J. Kizika	Płonia- Odra	14,8
J. Glinna I	Płonia- Odra	75,6
J. Będgoszcz	Płonia- Odra	264,3
J. Zaborsko	Płonia- Odra	11,1
J. Płonno	Płonia- Odra	9,5
J. Żelewo	Płonia- Odra	68,4
J. Racze	Płonia- Odra	10,0
GMINA TRZCIŃSKO- ZDRÓJ		
J. Strzeszowskie	Tywa-Odra	127,2
J. Dobropolskie	Myśla- Odra	109,3
J. Trzygłowskie	Rurzyca-Odra	43,6
J. Morskie Oko	Rurzyca-Odra	13,89
J. Białęgi	Słubia -Odra	25,76
J. Piaseczno Duże	Rurzyca-Odra	18,65

J. Głębokie	Rurzyca-Odra	11,05
J. Klasztorne	Rurzyca-Odra	16,3
J. Chełm Dolny	Myśla- Odra	15,92
J. Trzczańskie Małe	Tywa-Odra	25,84
GMINA WIDUCHOWA		
J. Lubicz	Odra	30,7
J. Lipienko	Odra	20,2
J. Kiełbiczne	Odra	71,6
J. Kłodowskie	Odra	10,9
J. Marzkowo	Odra	11,8
J. Sumy	Odra	11,1
J. Wilczkowo	Odra	9,3

źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Do najistotniejszych problemów dotyczących ochrony wód w Polsce należą kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrona przed powodzią, a także jakość wód. Realizowane są prace mające na celu ograniczenie zagrożenia dla wód jakie stanowi odprowadzenie do nich substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na obszarze powiatu gryfińskiego występują przestrzenne, liniowe i punktowe ogniska zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Do przyczyn zanieczyszczenia wód zaliczamy:

- ścieki z zakładów przemysłowych i usługowych,
- ścieki z oczyszczalni ścieków,
- ścieki z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych
- wody opadowe i roztopowe pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni,
- niedostateczny stopień skanalizowania obszarów wiejskich,
- spływy powierzchniowe wód opadowych i roztopowych z łąk i pól, wymywanie nawozów, środków
- ochrony roślin, źle zabezpieczone przyzmy obornika oraz zbiorniki na gnojowicę,
- zanieczyszczenia powietrza naniesione z opadami atmosferycznymi.

Głównym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych jest niedostatecznie uregulowana gospodarka wodno-ściekowa, przede wszystkim na terenach wiejskich. Wpływ na to mają zrzuty nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych oraz nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na terenach nieskanalizowanych, z których odbywa

się infiltracja związków chemicznych do wód podziemnych. Wpływa to na złą jakość wód i jest przyczyną postępującej eutrofizacji rzek. Na stan wód powierzchniowych duży wpływ mają również zrzuty ścieków z oczyszczalni komunalnych. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych to średniookresowy cel na który składają się następujące działania :

- realizacja inwestycji wskazanych w Krajowym programie oczyszczania ścieków komunalnych (budowa, rozbudowa oraz modernizacja oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji zbiorczej),
- wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, w miejscach gdzie niemożliwa jest lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej,
- intensyfikacja działań kontrolnych mających na celu przeciwdziałanie odprowadzaniu nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód oraz przeciwdziałanie nieprawidłowościom w odprowadzaniu ścieków przemysłowych, w tym weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych,
- wspieranie budowy szczelnych zbiorników na gnojowicę i/lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt,
- wspieranie działań inwestycyjnych, mających na celu ograniczenie i eliminację ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach do środowiska wodnego, a w szczególności substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn zm.) wynika, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest zobowiązany do informowania mieszkańców o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (art. 12 ust. 5).

Badania jakości ujmowanych wód dla poszczególnych gmin Powiatu Gryfińskiego prowadzi Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Gryfinie. Prowadzi ona ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach nadzoru sanitarnego w okresach kwartalnych.

Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny stwierdza przydatność wody w przypadku urządzeń wodociągowych dostarczających wodę na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez

ludzi (Dz. U. 2007, Nr 61 poz. 417) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

I.4.2. Ocena jakości powietrza

Obszar powiatu gryfińskiego zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy Prawo ochrony środowiska –pod względem jakości powietrza atmosferycznego monitorowy jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Uzyskane wyniki stanowią podstawę do określenia aktualnych parametrów jakościowych powietrza w skali regionu w ramach wykonywanej przez WIOŚ corocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, która odnosi się do poszczególnych stref. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza z dnia 2 sierpnia 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) powiat gryfiński stanowi część Strefy Zachodniopomorskiej oznaczonej kodem PL3203. Na terenie powiatu gryfińskiego funkcjonuje jedna stacja pomiarowa zlokalizowana w Widuchowej jej właścicielem jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Wykonywane są w niej pomiary ilości zanieczyszczeń w powietrzu, takich jak: NO, NO₂, NO_x, SO₂, O₃, PM10 oraz dane meteorologiczne, automatycznie i manualnie.

Stacja pomiarowa do monitorowania jakości powietrza w Widuchowej

Nazwa stacji			Widuchowa
Adres stacji			ul. Bulwary Rybackie 1, 74-120 Widuchowa
Krajowy Kod Stacji			ZpGryfWiduchowa003
Typ stacji			Tła
Właściciel stacji			WIOŚ SZCECIN
Parametry mierzone na stacji		Mierzone zanieczyszczenia	Metody pomiaru
Dwutlenek siarki		+	Pomiary automatyczne
Dwutlenek azotu		+	Pomiary automatyczne
Pył	PM 10	+	Pomiary manualne

zawieszony	PM 2,5	-	
	TSP	-	
	BS	-	
Ozon		+	Pomiary automatyczne
Tlenek azotu		+	Pomiary automatyczne
Mierzone parametry meteorologiczne			
Prędkość wiatru		+	
Kierunek wiatru		+	
Wilgotność względna		+	
Promieniowanie słoneczne		-	
Opady atmosferyczne		-	
Ciśnienie atmosferyczne		+	
Temperatura		+	

Źródło: własne

Zgodnie z prawem krajowym i dyrektywami unijnymi Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz, odrębnie dla każdej substancji, dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia ludzi (klasyfikowane są wszystkie strefy),
- określonych w celu ochrony roślin (z klasyfikacji wyłączone są strefy-aglomeracje powyżej 250 tys. mieszkańców oraz strefy-miasta powyżej 100 tys. mieszkańców).

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) określa poziomy odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Określa ono poziomy dla niektórych substancji w powietrzu, zróżnicowane

ze względu na ochronę zdrowia ludzi, ochronę roślin, terminy ich osiągnięcia, okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów, dopuszczalne częstości przekraczania tych poziomów oraz marginesy tolerancji. W ocenie przeprowadzonej pod kątem spełnienia kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył zawieszony PM₁₀, Pm 2,5, metale (ołów, arsen, nikiel i kadm) i benzo(a)piren. W ocenie dokonanej pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględniono: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x i ozon O₃.

Dla dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} i ołowiu (Pb) w pyłe PM₁₀ określone są poziomy dopuszczalne.

Poziom dopuszczalny– jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany; poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza. Poziomy dopuszczalne są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

Dla ozon (O₃), pyłu drobnego PM_{2,5}, metali ciężkich: arsen (As), nikiel (Ni), kadm (Cd) oraz benzo(a)piranu określony jest poziom docelowy.

Poziom docelowy– jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość. Poziomy docelowe są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin.

Dla ozonu (O₃) określone są poziomy celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego– jest to poziom substancji, poniżej którego, zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy, bezpośredni szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość jest mało prawdopodobny; poziom ten ma być osiągnięty w długim okresie czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie może być osiągnięty za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Poziomy celu długoterminowego są określone pod kątem ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin. Głównym

celem oceny jakości powietrza jest dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o dopuszczalne poziomy substancji, poziomy docelowe i poziomy celów długoterminowych z uwzględnieniem kryteriów ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin.

Strefy klasyfikuje się według następujących klas:

klasa A – gdy poziom zanieczyszczeń nie przekracza poziomu dopuszczalnego, nie jest wymagane

prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,

klasa B – gdy poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji, należy określić obszary przekroczeń wartości dopuszczalnych, a także przyczyny ich występowania (dotyczy wyłącznie pyłu PM_{2,5}),

klasa C – gdy poziom zanieczyszczeń chociaż jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza POP,

klasa C2 - poziom stężeń przekracza wartość docelową ustanowioną dla pyłu PM_{2,5}; należy dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych,

klasa D1 - poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza,

klasa D2 - poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego; należy dążyć do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do roku 2020.

Klasyfikacja przeprowadzona w oparciu o parametry kryterialne pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin została przedstawiona w poniższych tabelach .

Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	C	C1	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Informacje o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2014r.

Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej PL.3203 ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa zachodniopomorska	A	A	A	D2

(dc)- poziom docelowy, (dt)- poziom celu długoterminowego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2014 rok.

Głównym czynnikiem wpływającym niekorzystnie na stan powietrza atmosferycznego na obszarze Strefy Zachodniopomorskiej jest niska emisja oraz emisję ze źródeł liniowych. Zarówno przestarzałe indywidualne systemy grzewcze stosowane w budownictwie mieszkaniowym i w obiektach użyteczności publicznej, jak i wtórne pylenie z podłoża spowodowane stale zwiększającym się ruchem komunikacyjnym stanowią istotne źródło zanieczyszczenia powietrza pyłem.

W 2014r. na terenie strefy zachodniopomorskiej na trzech stanowiskach pomiarowych (dwóch w Szczecinku i jednym w Myśliborzu) odnotowano przekroczenia standardu jakości powietrza przez stężenie 24-godzinne pyłu PM₁₀. Najwyższe wartości stężeń pyłu zarejestrowano w okresach grzewczych. W okresie letnim nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego. W związku z czym jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącego z indywidualnego ogrzewania mieszkań. W tym samym roku odnotowano również przekroczenie stężenia benzo(a)piranu, na stanowiskach pomiarowych w Szczecinku, Widuchowej i Myśliborzu, który stanowi istotny czynnik zagrażający jakości

powietrza w skali ogólnokrajowej, a którego wysokie stężenia uwarunkowane są sezonowym ogrzewaniem mieszkań.

Z uwagi na powyższe, aby zmniejszyć zjawisko niskiej emisji należy podjąć działania zmierzające do rozbudowy zintegrowanego systemu ciepłowniczego oraz stosowania ekologicznych nośników energii. W ostatnich latach nie obserwuje się spadkowej tendencji stężeń pyłu PM10, oraz benzo(a)piranu a średnioroczne wartości w punktach pomiarowych utrzymują się na podobnym poziomie. Dla strefy zachodniopomorskiej obowiązuje Program ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/388/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 roku. Program ten ma na celu osiągnięcie dopuszczalnych lub docelowych poziomów substancji w powietrzu dla stref, w których poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny lub docelowy. Zakłada on także przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, poprawę jakości życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz poprawę atrakcyjności miast.

Klimat akustyczny

Nadmierny hałas w środowisku są to niepożądane lub szkodliwe dźwięki spowodowane działalnością człowieka na wolnym powietrzu, a także hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej. Na terenie powiatu gryfińskiego natężenie hałasu w ostatnich latach znacznie wzrasta jest to spowodowane rozwojem komunikacji drogowej. Pozostałymi źródłami hałasu w powiecie są: przemysł, transport kolejowy, imprezy masowe. Najbardziej narażonym obszarem na powyższe źródła hałasu jest miasto Gryfino, głównie ze względu na natężenie ruchu drogowego i istniejące zakłady przemysłowe. Wskaźnikiem oceny hałasu jest zgodnie z ustawą równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB). Poziom ten stanowi uśrednioną wartość w odniesieniu do pory doby (dzień od 6.00 do 22.00 lub noc od 22.00 do 6.00). Wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014r., poz.112 j.t.).

Dopuszczalne poziomy hałasu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważnym poziomem dźwięki A w dB dla dróg lub linii kolejowych*	
	pora dnia przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy -przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
a) Strefa ochronna „A” uzdrowisko b) Tereny szpitali poza miastem	50	45
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	55	50
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo - usługowe	60	50
a) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55

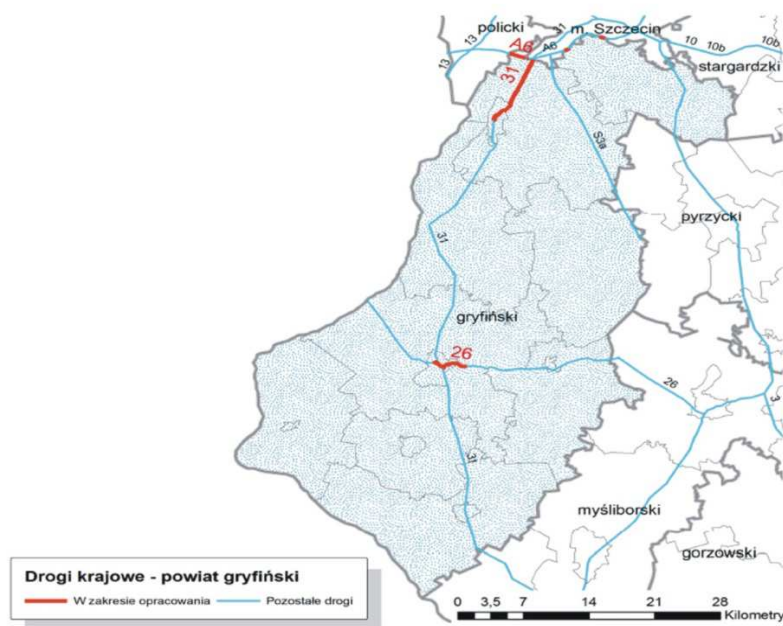
*Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

Hałas drogowy

Na terenie Powiatu Gryfińskiego występują cztery drogi krajowe mające wpływ na hałas komunikacyjny. Droga nr 31 przebiegająca przez gminy Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa i Gryfino, droga nr 26 przebiegająca przez gminę Trzcińsko -Zdrój oraz Chojna, droga A6 relacji Kołbaskowo- Radziszewo i droga S3 przebiegająca przez gminę Gryfino i Banie.

Na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie w styczniu 2012 roku zostały przeprowadzone pomiary hałasu drogowego na drogach krajowych nr 31 i 26 przebiegających przez powiat gryfiński oraz sporządzone mapy akustyczne dla w/w obszarów.

Zakres opracowania map akustycznych na terenie powiatu gryfińskiego

Źródło: Mapy akustyczne wykonane na zlecenie GDDKiA w Szczecinie- 4 styczeń 2012r.

Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_{DWN} - powiat gryfiński

Wskaźnik L_{DWN}	Powiat gryfiński				
	50-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Poziomy dźwięku w środowisku	stan warunków akustycznych				
	niedobry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,798	0,953	0,487	0,324	0,110
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,104	0,071	0,123	0,237	0,010
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,345	0,237	0,413	0,796	0,034

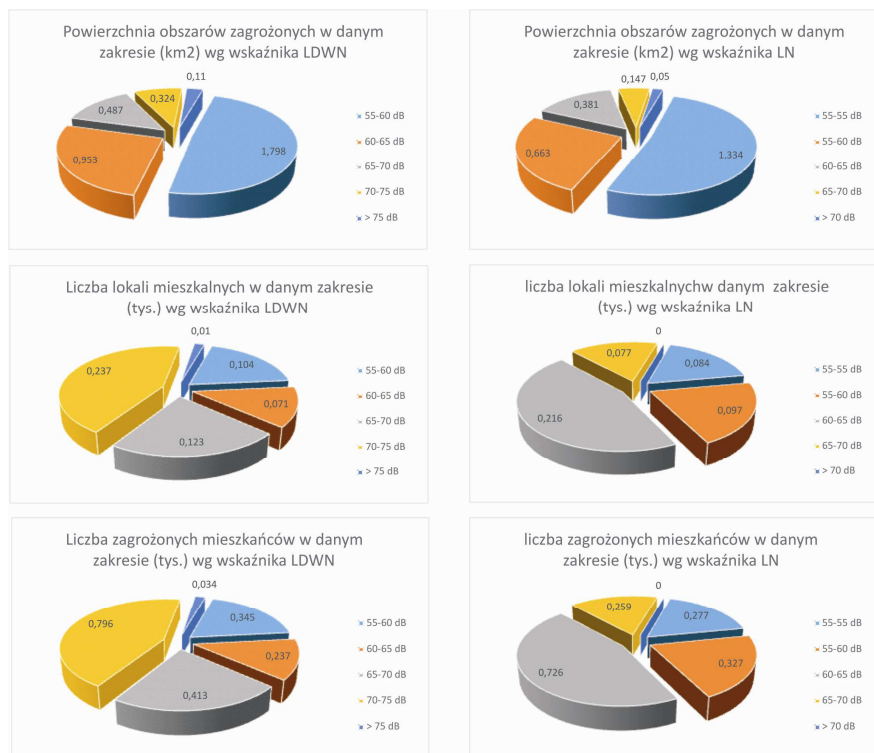
Poziomy dźwięku w środowisku określone poprzez wskaźnik L_N – powiat gryfiński

Wskaźnik L_N	Powiat gryfiński				
	50-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
Poziomy dźwięku w środowisku	stan warunków akustycznych				
	niedobry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	1,334	0,663	0,381	0,147	0,050
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,084	0,097	0,216	0,077	0
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,277	0,327	0,726	0,259	0

Źródło: Mapy akustyczne wykonane na zlecenie GDDKiA w Szczecinie – 4 stycznia 2012 r
Wskaźnik L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Wskaźnik L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km²], liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.] oraz liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.], według wskaźnika L_{DWN} i L_N na terenie powiatu gryfińskiego.

Przez powiat Gryfiński przechodzą następujące drogi wojewódzkie: 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126. Na podstawie uzyskanych danych z Zarządu Dróg Wojewódzkich w Chojnie pomiary natężenia ruchu dobowego na drogach wojewódzkich wykonywane są co 5 lat. Ostatnie pomiary natężenia ruchu wykonywane były w 2010r. przedstawione zostały w tabeli Nr 15. Przy takim natężeniu ruchu zasięg oddziaływania akustycznego jest niewielki. Pomiary w zakresie hałasu komunikacyjnego wykonywane były przez PPIS w Gryfinie jedynie w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w miejscowości Cedynia. Jednakże nie odnotowano tam przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu. Na terenie powiatu znajdują się również drogi powiatowe i gminne. Brak jest natomiast danych dotyczących natężenia ruchu na drogach powiatowych oraz gminnych. Można przyjąć, że będzie on jeszcze mniejszy niż na drogach krajowych i wojewódzkich.

Przez teren Powiatu Gryfińskiego przebiega także linia kolejowa dwutorowa elektryfikowana nr 273, relacji Wrocław – Szczecin zwana linią Nadodrzańską. Jest to linia typu magistralnego, na której ruch pociągów na odcinku od Mieszkowic do Gryfina wynosi

średnio około 19 pociągów towarowych oraz około 16 pociągów pasażerskich na dobę. Linia ta przebiega przez tereny gmin Mieszkowice, Moryń, Chojna, Widuchowa oraz Gryfino.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy charakteryzuje się długotrwałością występowania poprzez zmianowy charakter pracy, a także czasowymi krótkotrwałymi dużymi natężeniami. Źródłem hałasu na terenie powiatu gryfińskiego są przede wszystkim zakłady przemysłowe. Rozwój gospodarczy powoduje powstawanie nowych zakładów przemysłowych oraz rozbudowę lub modernizację już istniejących. Działające zakłady, szczególnie usytuowane w bezpośrednim sąsiedztwie terenów wymagających ochrony akustycznej są często źródłem uciążliwości hałasowej dla otoczenia.

Największym zakładem przemysłowym na terenie Powiatu Gryfińskiego jest Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. w Nowym Czarnowie. To jeden z największych emitorów hałasu w Powiecie Gryfińskim. W gminach Powiatu Gryfińskiego istnieje dość duża ilość zakładów stanowiących potencjalne zagrożenia dla środowiska w zakresie emisji hałasu. Szczególnie może to mieć odniesienie do zakładów produkcji przemysłowej i spożywczej.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Zagadnienia z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w ustawach: Prawo ochrony środowiska, Prawo budowlane i Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne. Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych (PEM) prowadzone są w cyklu trzyletnim zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U Nr 221, poz. 1645). Badania prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. W 2013r. przeprowadzone zostały pomiary promieniowania elektromagnetycznego w pięciu punktach.

Wyniki pomiarów monitoringu PEM na terenie powiatu gryfińskiego w 2013r.

Lp.	Miejscowość	Gmina	Lokalizacja punktu pomiarowego ¹	Wynik pomiaru (V/m)	Niepewność pomiaru (V/m)
1	Mieszkowice	Mieszkowice	Pozostałe miasta	0,24	0,07
2	Banie	Banie	Pozostałe miasta	0,38	0,12
3	Widuchowa	Widuchowa	Tereny wiejskie	0,24	0,08
4	Stare Czarnowo	Stare Czarnowo	Tereny wiejskie	0,31	0,10
5	Strzeszów	Trzcińsko Zdrój	Tereny wiejskie	0,35	0,11

1) Zgodnie z punktem 1 zał. 1z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U Nr 221, poz. 1645).

Źródło: Informacje o stanie środowiska w powiecie gryfińskim w 2013r.

Zmierzone wartości były znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m) określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U Nr 192, poz. 1883).

Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka najistotniejszym w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jest promieniowanie niejonizujące, które obejmuje pola elektromagnetyczne w przedziale od 0 do 300 GHz. Podstawowymi źródłami tego rodzaju pól na terenie powiatu gryfińskiego są stacje bazowe telefonii komórkowej. Promieniowanie elektromagnetyczne generowane jest przez anteny stacji podczas ich pracy, a częstotliwość emitowanych pól wynosi maksymalnie 2100 GHz. Na terenie Powiatu Gryfińskiego zgłoszonych jest około 160 stacji bazowych telefonii komórkowej.

I.4.3. Lasy

Lasy na terenie Powiatu Gryfińskiego zajmują znaczną część obszaru. Powierzchnia gruntów leśnych na jego terenie wynosi 65.096,0 ha, co stanowi 35,10 % całkowitej powierzchni powiatu i jest niższa od średniej wojewódzkiej (lesistość dla województwa zachodniopomorskiego wynosi 34,8 %).

Do gmin o największym stopniu zalesienia należą: gmina Stare Czarnowo, gmina Mieszkowice, gmina Cedynia oraz gmina Chojna. Lesistość na tych terenach wynosi od 37,7% do 46,3 % i jest wyższa od średniej w powiecie. Natomiast w pozostałych gminach lesistość nie przekracza 30%.

Pod względem przyrodniczym lasy na terenie powiatu tworzą dość duże zwarte kompleksy leśne o urozmaiconym składzie gatunkowym i siedlisk leśnych, nazywanych zwyczajowo puszcza, np. „Puszcza Bukowa” na terenie gminy Stare Czarnowo. Panującym gatunkiem drzew jest sosna, a wśród pozostałych gatunków najwięcej jest dębu szypułkowego i bezszypułkowego, buka, olszy czarnej, jesionu, brzozy i świerka. Wśród siedlisk leśnych na tym terenie dominują bór świeży, bór mieszany świeży, las świeży, las mieszany świeży oraz ols. Lasy na tym terenie zajmują w większości siedliska o glebach ubogich, piaszczystych i o zróżnicowanej rzeźbie, nieatrakcyjne dla użytkowania rolniczego.

Lasy na obszarze powiatu należące do Skarbu Państwa zarządzane są przez Lasy Państwowe – Nadleśnictwa Gryfino, Chojna, Myślibórz, Mieszkowice, Różańsko oraz Dębno. Nadleśnictwa te administrują lasami należącymi zarówno do II grupy lasów -gospodarczych, których celem jest produkcja surowca drzewnego i runa leśnego jak i do grupy I – lasów chronionych, do których należą lasy spełniające funkcję wodochronną, glebochronną, lasy chroniące środowisko przyrodnicze i nasienne wyłączone z użytkowania rębego.

Szczegółowe dane dotyczące leśnictwa na terenie Powiatu Gryfińskiego przedstawia tabela 34.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie Powiatu Gryfińskiego

Powiat/ gmina	Powierzchnia gruntów leśnych [ha]				Lesistość [%]
	ogółem	w tym lasy	własność Skarbu Państwa	własność gmin	
Banie	5.701,0	5.432,1	5.549,2	1,5	26,3
Cedynia	7.188,0	7.218,0	7.395,8	-	40,0
Chojna	12.991,0	12.511,6	12.814,0	11,0	37,7
Gryfino	5.541,0	5.210,0	5.208,3	8,3	20,5
Mieszkowice	11.550,0	11.049,3	11.399,8	-	46,3

Moryń	3.440,0	3.285,3	3.383,3	4,9	26,4
Stare Czarnowo	6.821,0	6.789,5	6.973,1	0,5	44,4
Trzcińsko-Zdrój	5.161,0	4.899,8	5.019,6	-	28,8
Widuchowa	6.703,0	6.402,5	6.567,8	13,4	30,6
Gryfiński	65.096,0	62.798,0	64.310,9	39,6	35,10

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Szczecinie, Urzędy Miast i Gmin Powiaty Gryfińskiego

Na terenie Powiatu Gryfińskiego znajduje się również 456,25 ha lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa. Nadzór nad gospodarką leśną w tych lasach sprawuje Starosta, który na podstawie porozumienia z Nadleśnictwami: Gryfino, Chojna, Myślibórz, Mieszkowice, Różańsko oraz Dębno przekazał im prowadzenie spraw związanych z gospodarką leśną.

Powierzchnia lasów nie będących w posiadaniu Skarbu Państwa, a nadzorowana przez Nadleśnictwa wynosi w poszczególnych gminach:

- Gmina Banie 49,25 ha
- Gmina Cedynia 38,78 ha
- Gmina Chojna 63,29 ha
- Gmina Gryfino 145,43 ha
- Gmina Mieszkowice 47,58 ha
- Gmina Moryń 24,14 ha
- Gmina Stare Czarnowo 18,28 ha
- Gmina Trzcińsko-Zdrój 23,58 ha
- Gmina Widuchowa 45,92 ha

I.4.4. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Zgodnie z fizycznogeograficzną regionalizacją Polski wg Kondrackiego, Powiat Gryfiński swoim obszarem obejmuje siedem mezoregionów. Północna część powiatu położona jest w mezoregionach Wzgórz Bukowych, Doliny Dolnej Odry, Równiny Wełtyńskiej oraz Równiny Pyrzycko-Stargardzkiej, natomiast południowa część leży na terenach mezoregionów Równiny Gorzowskiej oraz Kotliny Freienwaldzkiej. Centralna część powiatu obejmuje swoim obszarem mezoregion Pojezierza Myśliborskiego. Wszystkie mezoregiony występujące na terenie powiatu wchodzi w skład podprowincji Pobrzeży Południowobałtyckich.

Mezoregion Wzgórza Bukowe - to wysoki wał morenowy w którym najwyższym punktem jest góra Bukowiec o wysokości 149 m.n.p.m. Mezoregion położony jest na prawym wschodnim brzegu rzeki Odry, na południowy wschód od miasta Szczecina. Mezoregion porośnięty jest lasem bukowym, zwanym Puszcą Bukową, która jest chroniona jako Szczeciński Park Krajobrazowy.

Mezoregion Dolina Odry - jest erozyjnie wcięty w osady plejstoceny. Rzeka płynie dwoma ramionami tworząc szerokie na 2 – 3 kilometry Międzyodrze. Większe połacie Doliny zajęte są przez zabagnioną terasę zalewowo – denną (dolinową), wyższe partie stanowią terasę środkową przechodzącą stopniowo w terasę wyższą. Teren urozmaicony jest miejscami przez strome krawędzie dolin Tywy i Pniewy, powstałe w skutek erozji i meandrowania tych rzeczek przebijających się przez morenowe wzgórza do Odry.

Mezoregion Równiny Wełtyńskiej - to strefa moreny dennej zlodowacenia bałtyckiego. Stanowi ona zachodni kraniec Niziny Pyrzyckiej. Równina jest lekko sfalowana, z licznymi nieregularnymi wzniesieniami o łagodnych stokach i przeciętnej wysokości 30 – 50 metrów nad poziomem morza. Występują tu liczne jeziora rynnowe i niewielka ilość lasów. Północna część gminy zamknięta jest pagórkami morenowymi pochodzenia glacialno – tektonicznego.

Mezoregion Równiny Pyrzycko - Stargardzkiej – to rozległe obniżenie pojeziorne zbudowane z iłów i mułków pojeziornych oraz gliny morenowej (na obrzeżu regionu), we wschodniej części występują pola drumlinowe. Mezoregion położony w południowo - wschodniej części Pobrzeża Szczecińskiego, pomiędzy Równiną Wełtyńską na zachodzie,

równinami Goleniowską oraz Nowogardzką na północy, a Pojezierzem Zachodniopomorskim na południu i wschodzie. Na obszarze Mezuregionu Równiny Pyrzycko - Stargardzkiej znajdują się urodzajne gleby (czarne ziemie). Produkcja rolnicza jest rozwinięta, w szczególności uprawa pszenicy oraz buraków cukrowych.

Mezuregion Równina Gorzowska – równina rozpościera się na południe od Pojezierza Myśliborskiego zasięgu fazy pomorskiej zlodowacenia wiślańskiego, na wschód od kotliny Freienwaldzkiej. Powierzchnia równiny wynosi 1.636 km². Obszar jest w większej części sandrem fazy pomorskiej, jednak spod piasków wynurzają się kępy morenowe: między Mieszkowicami, a Dębem, Kostrzynem, a Witnicą i w okolicach Gorzowa. Równiny sandrowe rozciągają się na wysokości od 40 do 60 m n.p.m., natomiast wzgórza morenowe dochodzą do wysokości 86 m, a nawet przekraczają 100 m w okolicach Gorzowa. Występują tutaj niewielkie jeziora wytopiskowe.

Mezuregion Kotliny Freienwaldzkiej - jednostka geomorfologiczna w zachodniej Polsce, obejmująca gminy: Boleszkowice, Cedynie, Mieszkowice oraz wschodnią część Niemiec będącą fragmentem Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej. Część kotliny między Czelinem a Siekierkami jest porośnięta Lasami Mieszkowickimi.

Mezuregion Pojezierza Myśliborskiego – obszar graniczący od północy z Niziną Pyrzycką, od południa z Równiną Gorzowską, od zachodu z Doliną Odry, natomiast od strony wschodniej z Dolną Drawą. Na obszarze pojezierza występują rozległe kompleksy leśne m.in. Puszcza Barlinecka i Puszcza Piaskowa oraz liczna ilość jezior np. Jezioro Myśliborskie, Jezioro Chłop.

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 rok (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.) formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Powiatu Gryfińskiego znajduje się wiele form ochrony przyrody i krajobrazu.

Parki krajobrazowe

Parki krajobrazowe, obok parków narodowych stanowią jeden z podstawowych elementów obszarów chronionych ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe. Na terenie powiatu położone są trzy parki krajobrazowe, a są to:

Cedyński Park Krajobrazowy

Park położony nad Odrą, został utworzony 1 kwietnia 1993 r. W całości położony jest na terenie Powiatu Gryfińskiego. Fragment Parku w rejonie Starego Kostrzynka jest najdalej na zachód wysuniętym obszarem naszego kraju. Park zajmuje

teren o powierzchni 30.850 ha. Powierzchnia otuliny Parku wynosi 53.120 ha, a strefa ochronna otacza Park pasem o szerokości od 2,5 do 26 km, na której przeważają tereny rolnicze. Najbardziej wyróżniającą się jednostką są Wzgórza Krzymowskie - najwyższe pasmo moren czołowych oraz rozległa dolina Odry.

Flora Cedyńskiego Parku Krajobrazowego jest bardzo bogata, a tym samym bardzo zróżnicowana. Ochronie gatunkowej podlega osiemnaście gatunków, z czego dwanaście całkowitej a sześć tylko częściowej. Gatunki podlegające ochronie całkowitej to cis pospolity, jarząb brekinia, wiśnia karłowata, bluszcz pospolity, wiciokrzew pomorski itd. Do gatunków podlegających ochronie częściowej należą np. paprotka zwyczajna, grzybienie białe, porzeczka czarna, pierwiosnka lekarska, konwalia majowa.

Urozmaicony charakter Parku stwarza doskonałe warunki siedliskowe dla wielu gatunków zwierząt, w tym wielu chronionych i zagrożonych wyginięciem. Przykładem jest świat ssaków reprezentowany przez 39 gatunków z których wilk, bóbr, wydra, jeź oraz nietoperze to gatunki chronione.

Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa”

Szczeciński Park Krajobrazowy „Puszcza Bukowa” jest zwartym kompleksem leśnym, porastającym pasmo polodowcowych wzgórz morenowych, zwanych *Wzgórzami Bukowymi*. Podstawą prawną funkcjonowania parku jest Rozporządzenie Nr 10/2005 Wojewody

Zachodniopomorskiego z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa” oraz plan ochrony dla Szczecińskiego Parku Krajobrazowego „Puszcza Bukowa”, ustanowiony Rozporządzeniem Nr 113/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 22 sierpnia 2006 r. Całkowita powierzchnia parku wynosi 9.096 ha, natomiast powierzchnia otuliny do 11.842 ha.

We florze Wzgórz Bukowych znajduje się około 1.250 gatunków roślin, w tym około 53 gatunki roślin podlegających całkowitej ochronie prawnej, m.in. cis pospolity, jarząb szwedzki i brekinia, rokitnik zwyczajny, bluszcz pospolity, barwinek pospolity itd.

Fauna Szczecińskiego parku Krajobrazowego jest bardzo bogata i urozmaicona. Występuje tu np. 48 gatunków ssaków tj. nietoperze, ryjówki, zębiełek karliczek i wydra.

Park Krajobrazowy „Doliny Dolnej Odry”

Park Krajobrazowy „Doliny Dolnej Odry” to największe w Europie Zachodniej i Środkowej fluwiogeniczne torfowisko niskie z florą i fauną nie spotykaną już w dolinach innych, wielkich rzek europejskich. Podstawą prawną funkcjonowania Parku jest Rozporządzenie Nr 9/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 maja 2005 r. Nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem parku sprawuje Zespół Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry z siedzibą w Gryfinie.

Powierzchnia parku wynosi obecnie 6.009 ha. Otulina zajmuje obszar 1.149 ha. Park jest miejscem bytowania przyrody związanej ze środowiskiem wodnym i bagiennym.

Obszar Parku pocięty jest gęstą siecią starorzeczy, kanałów, rowów i rozlewisk o łącznej długości ponad 200 km. Przedmiotem ochrony na terenie parku jest nie tylko torfowisko, ale także rzadkie i ginące zespoły i gatunki roślin, oraz fauna, w tym licznie tu występujące gatunki ptaków.

Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku to obszar zachowany w stanie naturalnym lub mało zmienionym tj. ekosystem, ostoja oraz siedlisko przyrodnicze, również siedlisko roślin, zwierząt, grzybów, a także twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi oraz walorami krajobrazowymi. Przedmiotem ochrony może być całość przyrody na terenie rezerwatu lub poszczególne jej składniki tj. fauna, flora czy twory przyrody nieożywionej.

Na terenie Powiatu Gryfińskiego wyróżnia się następujące rezerваты przyrody:

„Bielinek” to rezerwat o powierzchni 75,5 ha, utworzony w celu zachowania zespołów leśno-stepowych na stromych zboczach doliny Odry. Na terenie rezerwatu spotkać można takie cenne gatunki roślin jak: dąb omszony, nawrot czerwono błękitny czy oman niemiecki.

„Olszyna Źródłiskowa” pod Lubiechowem Dolnym o powierzchni 1 ha, utworzony w celu zachowania rzadkiej rośliny, stanowiącej element flory górskiej regla dolnego - skrzypu olbrzymiego.

„Dąbrowa Krzymowska” o powierzchni 30,44 ha, utworzony w celu zachowania rzadkiego w skali kraju starego (250-400 lat) dębu bezszypułkowego z domieszką starych sosen.

„Olszyny Ostrowskie” rezerwat o powierzchni 9,5 ha, rezerwat ścisły, utworzony w celu zachowania olsu.

„Dolina Świergotki” o powierzchni 11,0 ha, utworzony w celu zachowania buczyny pomorskiej i grądu z otuliną leśną w głębokiej dolinie rzeki.

„Wrzosowiska Cedyńskie” rezerwat o powierzchni 71,61 ha, utworzony w celu zachowania rzadko spotykanego wrzosowiska z roślinnością kserotermiczną.

„Jeziora Siegniewskie” o powierzchni 10,41 ha, ornitologiczny, utworzony w celu ochrony ptactwa wodnego.

„Zdroje” to rezerwat powstały w pobliżu jeziora Szmaragdowego. Jego powierzchnia wynosi 2,12 ha. Rezerwat ten jest obiektem doświadczalnym badań nad rozwojem cisa.

„Bukowe Zdroje im. prof. dr hab. Tadeusza Dominika” rezerwat leśny powołany w 1956 r. o powierzchni 205,9 ha. Obejmuje ochroną zróżnicowane zbiorowiska leśne z dominacją buczyny pomorskiej, w dolinach łęgi i grądy, na zboczach kwaśne buczyny i lasy dębowo-bukowe oraz 49 gatunków zwierząt.

„Buczynowe Wąwozy” to rezerwat leśny powołany w 1956 r. o powierzchni 39,94 ha; dominuje w nim buczyna pomorska w podzespole z kostrzewą leśną, w dolinach występuje buczyna typowa i łęgi oraz 44 gatunki zwierząt objętych ochroną prawną.

„Kołowskie Parowy im. Józefa Lewandowskiego” rezerwat leśny powołany w 1956 r. o powierzchni 24,01 ha. Dominuje w nim buczyna pomorska w podzespole z kostrzewą leśną, w dolinach występuje buczyna typowa, źródliskowa i łęgi oraz 44 gatunki zwierząt chronionych.

„Trawiasta Buczyna im. prof. Stefana Kownasa” rezerwat leśny powołany 1956 r. o powierzchni 78,52 ha (część objęta ścisłą ochroną 20,12 ha); występują zróżnicowane na kilka facji zbiorowiska buczyny pomorskiej, łęgi i olsy, torfowiska przejściowe, liczne stanowiska ptaków drapieżnych oraz 53 gatunki zwierząt chronionych.

„Źródliskowa Buczyna im. Jerzego Jackowskiego” to rezerwat leśny powołany w 1956 r. o powierzchni 121,02 ha (część objęta ścisłą ochroną – 58,16 ha). Występuje w nim buczyna pomorska zróżnicowana na kilka podzespołów, rozległe obniżenia zajmują: buczyna źródliskowa, łęgi i olsy. Świat zwierzęcy reprezentuje 51 gatunków zwierząt.

„Rezerwat faunistyczny wzdłuż Słubi”

„Łąki storczykowe” to rezerwat faunistyczno-florytyczny, znajdujący się na wschodnim brzegu jeziora Wełtyńskiego. Ochronie podlegają łąki storczyków i miejsce występowania chronionych gatunków zwierząt.

„Wysoka Skarpa Rzeki Tywy” to rezerwat krajobrazowo-biocenotyczny, znajduje się na skarpie rzeki między miejscowościami Tywina i Szczawno. Ochronie podlega dolina

rieczna z grądem zboczowym. Znajdują się tu najładniejsze partie grądu grabowego lasów bukowo-dębowych, które porastają malownicze zbocza doliny Tywy;

„Mszar Gajki” to rezerwat faunistyczno-florystyczny znajdujący się na północ od Steklina. Chronione jest śródleśne torfowisko wysokie z charakterystyczną roślinnością, znajdują się tu stanowiska m.in. rosiczki okrągłolistnej. Chronione są tu liczne gatunki płazów i gadów.

„Kanał Kwiatowy” to rezerwat florystyczny utworzony w 1976 roku na powierzchni 3 hektarów. Powstał w celu ochrony rzadkich gatunków roślin wodnych i bagiennych, m.in. salwinii pływającej, grzybieńczyka wodnego.

Na terenie Parku Krajobrazowego „Doliny Dolnej Odry” planowane jest utworzenie pięciu faunistycznych rezerwatów przyrody, w których będą chronione ze względów naukowych i dydaktycznych następujące wartości przyrodnicze:

- świat zwierząt, w szczególności ornitofauna wyróżniająca się bogactwem gatunków wodnych i błotnych, lęgowych, zimujących i przelotnych,
- torfowisko, które kształtowało się od okresu polodowcowego wraz z szatą roślinną.

W obrębie gminy Moryń proponowane jest utworzenie rezerwatu faunistycznego „Łabędzin”.

Pomniki przyrody

Jedną z form ochrony przyrody stanowią pomniki przyrody, które definiuje się jako pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Aktualny spis pomników przyrody na terenie Powiatu Gryfińskiego przedstawia tabela

Wykaz pomników przyrody na terenie Powiatu Gryfińskiego

Nazwa gatunkowa	Ilość [szt.], [ha]	Lokalizacja
Gmina Banie		
Dąb szypułkowy	1	Park zabytkowy w Rożnowie, Leśnictwo Babinek
Dąb szypułkowy	2	Leśnictwo Swobnica
Dąb szypułkowy	1	Plac przy Urzędzie Gminy Banie
Lipa pospolita	1	ul. Brzozowa, Banie
Gmina Cedynia		
Dąb szypułkowy	2	Przy drodze w Lubiechowie Dolnym
Cis pospolity	1	Plac Wolności, Cedynia
Lipa drobnolistna	1	Radostów, park
Cis pospolity	1	Radostów, park
Cis pospolity	1	Stary Kostrzynek
Dąb szypułkowy	1	Osinów Dolny
Dąb szypułkowy	6	Obręb Siekierki
Wiąz szypułkowy	1	Obręb Siekierki
Żywotnik zachodni	1	Obręb Siekierki
Głaz narzutowy	2	Obręb Radostów
Gmina Chojna		
Cis pospolity	1	przy drodze we wsi, niedaleko m. Jelenin
Dąb bezszypułkowy	1	Rozdroże dróg Chojna, Krajnik, Krzymów
Dąb szypułkowy	1	Przy remizie, niedaleko m. Mętno
Dąb szypułkowy	1	Obok Nadleśnictwa Chojna, niedaleko m. Mętno
Jałowiec pospolity	1	Rejon j. Stoki, Leśnictwo Stoki
Dąb szypułkowy	2	Leśnictwo Barwice oddz. 62 g, niedaleko m. Jelenin
Wiąz szypułkowy	4	Leśnictwo Brwice oddz. 62 d, niedaleko m. Jelenin
Dąb szypułkowy	2	Leśnictwo Brwice oddz. 71 f, niedaleko m. Jelenin
Mamutowiec olbrzymi	1	Park w centrum wsi, m. Brwice
Platan klonolistny	1	Park ul. Wojska Polskiego, Chojna
Dąb bezszypułkowy	1	Park niedaleko m. Rynica
Gmina Gryfino		
Dąb szypułkowy	5	Leśnictwo Borzym
Sosna pospolita	1	Wyspa Koźła nad jeziorem Wełtyń
Cis pospolity	2	Żórawki
Świerk porośnięty bluszczem	1	Żórawki
Krzywy las sosnowy	0,50	Nowe Czarnowo koło Elektrowni Dolna Odra
Gmina Mieszkowice		
Cis pospolity	1	Gozdowice
Gmina Moryń		

Pojedyncze drzewa	51	Kompleksy leśne Nadleśnictwa Mieszkowice
Jedno zgrupowanie zadrzewień śródpolnych sosny kosodrzewiny	43	Stare Objezierze
Gmina Stare Czarnowo		
Buk zwyczajny (pojedyncze)	7	Leśnictwo Klęskowo
Dąb szypułkowy (grupa drzew)	27	Leśnictwo Klęskowo
Dąb szypułkowy (pojedyncze)	5	Leśnictwo Klęskowo
Dąb szypułkowy wartownik	1	Leśnictwo Podjuchy
Buk zwyczajny	1	Leśnictwo Podjuchy
Dąb szypułkowy z bluszczem	1	Leśnictwo Klęskowo
Lipa holenderska	1	Leśnictwo Klęskowo
Dąb szypułkowy	1	Oddział 253 f
Buk zwyczajny „Trzech (Dwóch) Wieszców” (grupa drzew)	2	Leśnictwo Śmierdnica
Żywotniki Mazurkiewicza (grupa drzew)	6	Leśnictwo Śmierdnica
Żywotniki (grupa drzew)	4	Leśnictwo Śmierdnica
Żywotnik	1	Leśnictwo Śmierdnica
Buk zwyczajny odmiana czerwona	1	Leśnictwo Śmierdnica
Dąb szypułkowy	1	Leśnictwo Śmierdnica
Buk zwyczajny (pojedyncze)	18	Leśnictwo Binowo
Buki zwyczajne (grupa 3 drzew)	3	Leśnictwo Binowo
Buki zwyczajne (grupa 16 drzew)	16	Leśnictwo Binowo
Daglezja Zielona	1	Leśnictwo Binowo
Jesion wyniosły (pojedyncze)	2	Leśnictwo Binowo
Dąb bezszypułkowy	1	Leśnictwo Binowo
Dąb szypułkowy (pojedyncze)	4	Leśnictwo Binowo
Dęby szypułkowe (grupa 3 drzew)	3	Leśnictwo Binowo
Dęby szypułkowe z bluszczem (grupa 17 drzew)	17	Leśnictwo Binowo
Olsze czarne „Sąsiadki” (grupa drzew)	2	Leśnictwo Śmierdnica

Dąb szypułkowy „Dąb Klubu Tatrzańskiego	1	Leśnictwo Śmierdnica
Lipa drobnolistna	1	Leśnictwo Osetno
Buk zwyczajny (pojedyncze)	9	Leśnictwo Osetno
Daglezja	1	Leśnictwo Osetno
Dąb szypułkowy (pojedyncze)	5	Leśnictwo Osetno
Dąb szypułkowy „Napoleona”	1	Leśnictwo Osetno
Dąb szypułkowy „Jerzy”	1	Leśnictwo Śmierdnica
Buk zwyczajny	1	Leśnictwo Śmierdnica
Dąb szypułkowy (pojedyncze)	6	Leśnictwo Kołowo
Buk zwyczajny (pojedyncze)	6	Leśnictwo Kołowo
Lipa drobnolistna	1	Przy drodze między Kołowem a Binowem , na starym siedlisku (świątynia dumania)
Cis pospolity	1	Żeliszawiec 16 (na terenie prywatnej posesji)
Dąb szypułkowy (pojedyncze)	2	Dolina Krzekny wypł. Z J. Glinna
Mamutowiec olbrzymi	1	(drzewo martwe po ścięciu – został tylko kikut) Glinna, ogród dendrologiczny
Buk zwyczajny (pojedyncze)	3	Leśnictwo Glinna
Buk zwyczajny z Dębem szypułkowym (grupa 2 drzew)	2	Leśnictwo Glinna
Dąb bezszypułkowy zrosnięty z bukiem	2	Leśnictwo Glinna
Wiąz szypułkowy	1	Małe grodzisko na południe od Kołbacza, południowa część zadrzewionego skraju, po zachodniej stronie drogi
Buk zwyczajny	1	Zadrzewienie na wschód od Kołbacza, zachodnia część skraju lasu, obok grobu Hieronima Walla
Głaz Grońskiego	1	Leśnictwo Klęskowo
Głaz Omszały	1	Leśnictwo Klęskowo
Szwedzki Głaz	1	Leśnictwo Klęskowo
Głaz serce	1	Leśnictwo Klęskowo
Głaz Krajoznawców	1	Leśnictwo Klęskowo
Słupi Głaz	1	Leśnictwo Klęskowo
Głaz przy Leśnej szosie	1	Leśnictwo Klęskowo
Kołyśka/ granit	1	Leśnictwo Kołowo
Anna i Andrzej / granity	2	Leśnictwo Glinna
Granit	1	Leśnictwo Glinna
Miedwiański Kamień	1	Kołbacz przed siedzibą ZZD Kołabcz

Gmina Trzcińsko - Zdrój		
Dąb szypułkowy	4	Leśnictwo Barwice
Wiąz szypułkowy	2	Leśnictwo Barwice
Buk	3	Leśnictwo Barwice
Dąb szypułkowy	4	Leśnictwo Gogolice
Buk	11	Leśnictwo Gogolice
Jesion wyniosły	1	Leśnictwo Gogolice
Dąb szypułkowy	1	Leśnictwo Starzyn
Dąb szypułkowy	3	Leśnictwo Chłopowo
Buk zwyczajny	1	Leśnictwo Stołeczna
Dąb szypułkowy	3	Leśnictwo Stołeczna
Głaz narzutowy	1	Leśnictwo Barwice
Gmina Widuchowa		
Dąb bezszypułkowy	2	Rynica, park
Lipa szerokolistna	1	Rynica, park
Kasztanowiec biały	1	Rynica, park
Platan klonolistny	1	Rynica, park
Sosna wejmutka	1	Rynica, park
Dąb szypułkowy	2	Dębogóra, park
Topola kanadyjska	1	Lubicz, park
Dąb szypułkowy	1	Przy drodze w Marwicach
Cis pospolity	1	ul. Grunwaldzka – Ogrodowa, Widuchowa

Źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie, Urzędy Miast i Gmin Powiatu Gryfińskiego

Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są to pozostałości ekosystemów zasługujące na ochronę, mające znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Tereny użytków ekologicznych nie mogą być objęte ochroną rezerwatową ze względu na niewielką powierzchnię i zazwyczaj mniejszą rangę ich walorów przyrodniczych. Na terenie Powiatu Gryfińskiego znajdują się 7 użytków ekologicznych:

„Zgniły Grzyb” powołany w południowo-zachodniej części Szczecińskiego Parku Krajobrazowego, przez Radę Gminy Gryfino w 1995 r. na powierzchni 50,25 ha. Jezioro Zgniły Grzyb wraz z otaczającymi je lasami, trzcinowiskami, nieużytkami i łąkami jest miejscem rozrodu, żerowania i odpoczynku wielu gatunków zwierząt, w tym rzadkich gatunków zagrożonych ssaków (wydra, bóbr) i ptaków (orlik krzykliwy i kania ruda).

„Dolina Storczykowa” o pow. 5,96 ha, jest miejscem bytowania i gniazdowania wielu gatunków ptaków wodno – błotnych. Powołany w celu ochrony trzcinowiska z bogatą roślinnością przywodną.

„Kostrzyneckie Rozlewisko” o pow. 746,23 ha, został utworzony w celu ochrony miejsc gnieźdzenia, żerowania , odpoczynku i zimowania ptaków wodno - błotnych oraz wielu gatunków płazów i gadów. Obecnie w przygotowaniu jest projekt przekształcenia użytku w rezerwat.

„Gogoliny Mszar” położony na terenie Nadleśnictwa Mieszkowice, Leśnictwa Gogolice oraz Leśnictwa Starzyn, zajmujący łączną powierzchnię 14,53 ha. Na obszarze użytku występuje mszar torfowo – turzycowy otoczony trzcinowiskiem, łozowiskiem oraz brzeziną. Na obszarze występują m.in. torfowce, żurawina błotna, rosziczka okrągłolistna, bagna zwyczajne, wełniaki wąskolistne oraz pochwowate, śródlęśne jezioro z płatami grzebieni białych i grążeli żółtych, otoczone szuwarami oraz zaroślami wierzbowymi o olszyną bagienną. Zaobserwowano tu żółwia błotnego. Jest to miejsce występowania rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz bytowania ptactwa wodnego i innych gatunków zwierząt.

„Torfowisko Godków” to użytk ekologiczny występujący na terenie Gminy Chojna. Został on utworzony w celu zachowania cennego ekosystemu Uchwałą nr XXXVII/370/2005 Rady Miejskiej w Chojnie w 2005 roku. Na obszarze użytku występuje śródlęśne bajorko bezodpływowe z cenną roślinnością (m. in. rosziczka).

„Łabędzin I” i „Łabędzin II” to użytki ekologiczne występujące na terenie Gminy Moryń. Zostały one utworzone zgodnie z uchwałą Nr XXXIV/309/2006 oraz uchwałą Nr XXXIV/310/2006 z dnia 29 czerwca 2006 roku.

Na terenie Gminy Chojna istnieją jeszcze dwa inne użytki ekologiczne, które zostały ustanowione zgodnie z Rozporządzeniami z 2006 roku, nie posiadają one nazwy własnej. Pierwszy z nich występuje w miejscowości Krzymów i został utworzony Rozporządzeniem Nr 106/2006 w celu zachowania cennych ekosystemów z rzadką roślinnością, stanowi on miejsce rozrodu zwierząt kręgowych i bezkręgowych. Drugi z użytków ekologicznych występujących na terenie Gminy Chojna został ustanowiony także Rozporządzeniem 106/2006 i dotyczy zachowania cennych ekosystemów z rzadką roślinnością w miejscowości

Mętno. Stanowi on także miejsce występowania rozrodu zwierząt kręgowych i bezkręgowych.

Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe

Zgodnie z uchwałą o ochronie przyrody z 2004 roku zespoły przyrodniczo – krajobrazowe to fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego, zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe i estetyczne”. Zespoły wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych.

Na terenie Powiatu Gryfińskiego znajdują się trzy zespoły przyrodniczo –krajobrazowe tj.:

- „Czarna Woda” – zespół został utworzony Uchwałą nr XXXVII/370/2005 Rady Miejskiej w Chojnie z dnia 29.09.2005 roku. Utworzono go w celu ochrony kompleksów śródleśnych, bagien i drzewostanów o charakterze grądowym.
- „Jezioro Jeleńskie” – zespół ten został utworzony Uchwałą nr XXXVII/370/2005 Rady Miejskiej w Chojnie z dnia 29.09.2005 roku. Zespół chroni jezioro o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych.
- „ Morzycko” - zespół ten został utworzony Uchwałą nr XXXI/276/2006 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 9 lutego 2006 roku. Obszar zajmuje powierzchnię 413,07 ha i obejmuje jezioro Morzycko wraz z terenami wokół jeziora.
- „Dolina Słubi” zespół ten został utworzony Uchwałą nr XXXI/277/2006 Rady Miejskiej w Moryniu z dnia 9 lutego 2006 roku.

Obszary chronionego krajobrazu

- Obszar „Doliny Tywy” – obejmuje dolinę rzeki Tywy,
- Obszar „Doliny Kalicy” – projektowany obszar chronionego krajobrazu.

Strefy ochronne

Listę stref ochronnych ostoi oraz miejsc rozrodu lub regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową na terenie Powiatu Gryfińskiego zgodnie z danymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, prezentuje poniższa tabela.

Strefy ochronne ostoi oraz miejsca rozrodu lub regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową

Gmina	Strefa ochronna
Banie	4 strefy bielika <i>Haliaeetus alibicilla</i> ; 2 strefy bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> ; 1 strefa kani czarnej <i>Milvus migrans</i> ; 1 strefa kani rudej <i>Milvus milvus</i> ; 1 strefa orlika krzykliwego <i>Aquila pomarina</i> .
Cedynia	2 strefy bielika <i>Haliaeetus alibicilla</i> ; 1 strefa bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> ; 1 strefa orlika krzykliwego <i>Aquila pomarina</i> .
Chojna	4 strefy bielika <i>Haliaeetus alibicilla</i> ; 2 strefy bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> ; 1 strefa kani czarnej <i>Milvus migrans</i> .
Mieszkowice	4 strefy bielika <i>Haliaeetus alibicilla</i> ; 4 strefy bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> ; 1 strefa kani rudej <i>Milvus milvus</i> ; 1 strefa rybotowa <i>Pandion haliaetus</i> .
Moryń	1 strefa bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> .
Stare Czarnowo	2 strefy bielika <i>Haliaeetus alibicilla</i> ; 2 strefy bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> ; 4 strefy kani rudej <i>Milvus milvus</i> ; 3 strefy orlika krzykliwego <i>Aquila pomarina</i> .
Trzcińsko - Zdrój	1 strefa bielika <i>Haliaeetus alibicilla</i> ; 1 strefa orlika krzykliwego <i>Aquila pomarina</i> ; 2 strefy żółwia błotnego <i>Emys orbicularis</i> .
Widuchowa	6 stref bielika <i>Haliaeetus alibicilla</i> ; 2 strefy bociana czarnego <i>Ciconia nigra</i> ; 1 strefa kani rudej <i>Milvus milvus</i> ;

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie

Zieleń urządzona

Zieleń urządzona jest elementem przyrody mającym na celu polepszenie walorów krajobrazowych lub zapobieganie erozji danych terenów, jest również czynnikiem kształtującym stosunki wodne na użytkach rolnych. Do terenów zagospodarowanych w taki sposób zaliczamy parki miejskie, kompleksy pałacowo – dworskie oraz zieleń śródpolną.

Teren powiatu charakteryzuje się stosunkowo dużym bogactwem zieleni pałacowo - dworskiej. Wśród nich znajdują się również obiekty objęte ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wykaz parków na terenie Powiatu Gryfińskiego przedstawia tabela:

Wykaz parków na terenie Powiatu Gryfińskiego

Położenie	Charakterystyka
Bielin	Park pałacowo – dworski
Białągi	Park dworski
Bolkowice	Park pałacowo – dworski z 2 połowy XIX w.
Brwice	Park dworski
Brwice	Park dworski
Chełm Górny	Park pałacowy z XVIII w.
Chełm Górny	Park pałacowy z XIX w.
Chlebowo	Park dworski
Czachów	Park dworski
Dębce	Park pałacowo – dworski
Dębogóra	Park pałacowo – dworski z XIX w.
Dobropole	Park dworski XVIII w.
Drzenin	Park pałacowo – dworski
Gądno	Park pałacowo – dworski
Gogolice	Park dworski XVIII w.
Goszków	Park pałacowo – dworski
Gryfino	Park pałacowo – dworski
Gryfino	Park miejski

Kłępicz	Park pałacowo – dworski
Krajnik Górny	Park dworski
Krzymów	Park dworski
Kuropatniki	Park dworski
Lubiechów Górny	Park dworski
Mętno Małe	Park dworski
Mirowo	Park pałacowo – dworski
Narost	Park dworski
Orzechów	Park dworski
Piaseczno	Park dworski XVIII w.
Przyjezierze	Park pałacowo – dworski
Rosnowo	Park pałacowy z XVIII/XIX w.
Rurka	Park dworski
Stoki	Park dworski
Stołeczna	Park pałacowy XIX w.
Troszyn	Park pałacowo – dworski
Wierzchlas	Park pałacowo – dworski
Wirówek	Park pałacowy
Witnica	Park pałacowo – dworski
Wysoka Gryfińska	Park pałacowo – dworski
Zielin	Park pałacowo – dworski

Źródło: Urzędy Miast i Gmin Powiatu Gryfińskiego

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Innym rodzajem ochrony przyrody na terenie powiatu jest Natura 2000, która została powołana na mocy postanowień Dyrektywy 92/43/EWG (tzw. siedliskowej lub Habitatowej), a wcześniej Dyrektywy 17/409/EWG (tzw. Ptasiej). W wyżej wymienionych dyrektywach państwa członkowskie Unii Europejskiej zobowiązały się do utworzenia do końca 2004 roku sieci obszarów chronionych. Pojęcie oraz zasady tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 wprowadza Dyrektywa Siedliskowa, jednak część unormowań (dotyczących zasad

wybierania do ochrony siedlisk ważnych dla ptaków) jest także zawarta w Dyrektywie Ptasiej.

Zgodnie z tekstem Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej, NATURA 2000 jest to spójna Europejska Sieć Ekologiczna która obejmuje:

- Specjalne obszary ochrony (**SOO**) tworzone dla ochrony:
 - siedlisk naturalnych;
 - siedlisk gatunków roślin i zwierząt;
- Obszary specjalnej ochrony (**OSO**) tworzone w ramach Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk ptaków połączone w miarę możliwości fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę genetyczną gatunków. Sieć ma w każdym państwie członkowskim UE obejmować obszary proporcjonalnie do reprezentacji na jego terytorium siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków wskazanych w Dyrektywie Siedliskowej do objęcia tą formą ochrony.

Polska jako kraj przystępujący do Unii Europejskiej, również wzięła udział w tym programie. W ramach procesu integracji z Unią Europejską została zobowiązana do wyznaczenia na swoim terytorium sieci NATURA 2000, do dnia akcesji do UE. W pracach przygotowawczych (Projekt z marca 2004 r Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wyznaczenia obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000), w celu ochrony populacji awifauny wytypowano wstępnie na terenie Polski 71 obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO). OSO zajmują łącznie powierzchnię 2.438,8 tys. ha tj. 8,6 % powierzchni kraju oraz 879,2 tys. ha obszarów morskich. Razem stanowi to 3.318,0 tys. ha.

W Europejską Ekologiczną Sieć Natura 2000 zostały także włączone tereny znajdujące się w granicach Powiatu Gryfińskiego. Zgodnie z danymi uzyskanymi z Ministerstwa Środowiska, sieć Natury 2000 na obszarze powiatu prezentuje tabela:

Natura 2000 na terenie Powiatu Gryfińskiego

Nazwa obszaru	Kod obszaru	Charakterystyka obszaru
OSO Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000		
„Dolina Dolnej Odry”	PLB 32003	Obszar obejmuje dolinę Odry i całkowita jego powierzchnia wynosi 60.207,1 ha. Znajduje się w ujściowej części Odry, gdzie posiada dwa główne rozgałęzienia – Odra Wschodnia i Regalica. Obszar pomiędzy głównymi odnogami (kanałami) Międzyodrze, jest płaską równiną z licznymi jeziorkami i mniejszymi kanałami, jest on zabagniony, posiada okresowo zalewane łąki i fragmenty nadrzecznych łęgów. „Dolina Dolnej Odry” jest to ostoją ptasia o randze europejskiej E 06. Występują tutaj co najmniej 34 gatunki ptaków i 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Szczególne znaczenie mają populacje takich gatunków jak: podróżniczek, czapla siwa, bielik, kania czarna, kania ruda, krakwa, rybitwa białoczelna i rybitwa czarna batalion, bąk, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, gąsiorek, kropiatka, puchacz, rybołów, sowa błotna, trzmiełojad, derkacz, jarzębatka, wodniczka i zielonka, zimorodek i żuraw. Występuje tu również bogata fauna innych zwierząt kręgowych (w tym łosie i bobry). Jest to bardzo ważny teren szczególnie dla ptaków wodno-błotnych w okresie lęgowym, wędrówkowym i zimowiskowym. Na obszarach włączonych w granice ostoi planuje się powołanie transgranicznych obszarów chronionych- Międzynarodowy Park Dolina Dolnej Odry oraz Obszar Ochrony Morza Bałtyckiego. Największe zagrożenia dla obszaru to zanieczyszczenia wód produktami pochodzenia rolniczego, przemysłowego i komunalnego oraz kłusownictwo.

„Jeziora Wełtyńskie”	PLB 32018	Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 2.811,177 ha. Ostoja położona w krajobrazie rolniczym gdzie położone są zespoły małych jezior śródpolnych, otoczonych polami uprawnymi, łąkami oraz pastwiskami. Największe jezioro występujące na obszarze to jezioro Wełtyńskie zajmujące powierzchnię 350 ha. Na jeziorach znajdują się wyspy porośnięte lasami bukowymi oraz niewielkie połączenie szuwarów trzcinowych. Występują tutaj co najmniej 25 gatunków ptaków i 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Szczególne znaczenie mają populacje takich gatunków jak: bielik, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, bąk, rybitwa czarna, łabędź krzykliwy, żuraw, trzmielojad. Największym zagrożeniem na terenie ostoi jest zanieczyszczenie wód, spowodowane przez gospodarkę rolną prowadzoną w okolicy jezior oraz melioracje terenów sąsiednich.
„Jezioro Miedwie i okolice”	PLB 320005	Powierzchnia obszaru wynosi 15.658,79 ha. Na terenie ostoi występują liczne jeziora tj. Miedwie, Będgoszcz czy Żelewko. Zbiorniki wodne na terenie ostoi otoczone są uprawnymi łąkami oraz węglanowymi torfowiskami. Na wschodzie obszaru znajduje się las olszowy.
„Ostoja Witnicko- Dębniańska”	PLB 320015	Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 46.993,07 ha. Obszar charakteryzuje dość duża lesistość. Zasadniczą część kompleksu leśnego stanowią lasy gospodarcze, w których znajdują się liczne torfowiska mszarne. Na całym terenie ostoi występują zbiorniki wodne o różnej wielkości, zarówno jeziora dystroficzne, jak i zbiorniki eutroficzne. Charakterystycznym elementem krajobrazu są torfowiska. Obszar ostoi jest w małym stopniu zurbanizowany i przekształcony antropogenicznie.

„Ostoja Cedyńska”	PLB 320017	Obszar obejmuje kompleks leśny na terenach sandrowych oraz morenowych na północ od Cedyni, całkowita jego powierzchnia wynosi 20.871,24 ha. W lasach dominują siedliska kwaśnych dąbrów i buczyn. Płaty o dobrze zachowanym naturalnym charakterze są chronione w rezerwatach przyrody (np. mezotroficzne dąbrowy). Wiele siedlisk pierwotnie zajętych przez dąbrowy porastają obecnie nasadzenia sosnowe. Występują duże płaty kwaśnych buczyn, z fragmentami z ponad 100-letnimi drzewostanami. Poza leśne tereny stanowią w przewadze grunty rolne wokół osad wiejskich oraz wody - mniejsze i większe jeziora, ciek wodny i torfowiska. Jeziora występujące na terenie ostoi to jezioro Mętno i Ostrów. Obszar charakteryzuje silne mikrozonowanie topograficzne, liczne bagienka i wymoki śródlądowe, liczne źródła
SSO Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk NATURA 2000		
„Dolna Odra”	PLH 3200037	Dolina Odry rozciągająca się na przestrzeni ok. 90 km, stanowi mozaikę obejmującą: tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łęgowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki i wysepki. Ostoja obejmuje również fragmenty strefy krawędziowej Doliny Odry z płacami roślinności sucholubnej, w tym z murawami kserotermicznymi oraz lasami. Tereny otaczające ostoję są użytkowane rolniczo. Gospodarka łankowa oraz wypas bydła są też prowadzone na niewielkim fragmencie obszaru. W okolicach ostoi zlokalizowane są liczne zakłady przemysłowe. Jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej E 06, zwłaszcza dla migrujących i zimujących gatunków wodno-błotnych. Powierzchnia obszaru wynosi 29.340,63 ha. Cały teren cechuje się bardzo zróżnicowaną rzeźbą terenu, wzgórz pociętych dolinami i wąwozami, wiele bezodpływowych zagłębień wypełnionych jest jeziorami i torfowiskami mszarnymi. Zagrożeniem dla tego siedliska może być

		przemysłowe, rolnicze i komunalne zanieczyszczenia wód oraz polowania i kłusownictwo.
„Wzgórza Bukowe”	PLH 320020	Całkowita powierzchnia obszaru „Wzgórza Bukowe” wynosi 11.747,55 ha. Jest to kompleks leśny, a cały jego teren cechuje się bardzo zróżnicowaną rzeźbą terenu, wzgórza pocięte są dolinami i wąwozami, wiele bezodpływowych zagłębień wypełnionych jest jeziorami i torfowiskami mszarnymi. Wzgórza stanowią lokalny dział wodny; wody odprowadzane są licznymi strumieniami na zewnątrz obszaru. Lasy to głównie buczyny żyzne i kwaśne, mniejszy udział mają łągi jesionowo-olszowe i jesionowe, kwaśne dąbrowy oraz olsy, jeszcze mniejsze powierzchnie zajmują brzeziny bagienne, lasy mieszane z sosną i bory sosnowe. Ze względu na bogatą rzeźbę terenu, żyzność siedlisk i długie tradycje ochrony obiektu - lasy mają naturalny charakter. Zdecydowanie mniejszą rolę od siedlisk leśnych odgrywają w miejscowym krajobrazie tereny rolne (pola uprawne, użytki zielone i sady). Flora ostoi liczy około 1000 gatunków roślin naczyniowych, z czego 99 gatunków, to rośliny chronione, zagrożone w skali krajowej lub regionalnej. Występuje tu również 166 gatunków kręgowców objętych ochroną prawną. Na obszarze można spotkać co najmniej 20 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 16 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Na terenie ostoi wstępuje także wiele gatunków zwierząt chronionych przez dyrektywy europejskie np. wydry, kumaki nizinne itd. Zagrożeniem tego siedliska może być spadek poziomu wód gruntowych, melioracje, presja na zabudowę obszarów nieleśnych.
„Dolina Płoni i Jezioro Miedwie”	PLH320006	Powierzchnia obszaru wynosi 20.744,13 i jest on zróżnicowany na dwie jednostki o odmiennej genezie, budowie geomorfologicznej i strukturze siedlisk. "Źródłiskowa dolina Płoni" ma charakter przełomowy. Jest to głęboka dolina,

		przecinająca pasmo moreny czołowej marginalnej. Wysokie i strome zbocza porożcinane są licznymi wąwozami i dolinkami erozyjnymi. Na zboczach i w wąwozach dominują zbiorowiska lasów liściastych, głównie grądy środkowoeuropejskie, lasy mieszane i kwaśne buczyny. Górne krawędzie doliny i zbocza wąwozów zajęte są przez murawy kserotermiczne i płaty ciepłych dąbrów. W niektórych wąwozach, w strefie podzboczowej i w dnie doliny występują wypływy wód podziemnych, bogatych w węglan wapnia. Dno doliny pokryte rozległym torfowiskiem o złożonej genezie "Basen Pra-Miedwia" obejmuje obszar doliny Płoni i Krzekny w obrębie tzw. plejstocénskiego zastoiska wodnego oraz moreny dennej. Tereny otaczające odznaczają się niezbyt wielkimi deniwelacjami i bardzo żyznymi glebami (czarne ziemie pyrzyckie). Na wielometrowych pokładach kredy jeziornej wykształciły się płytkie pokłady torfowe, wykorzystywane w przeszłości jako użytki zielone. Głębsze partie zbiornika wodnego utworzyły oddzielne jeziora o charakterze alkalitroficznym (jez. ramienicowe): Miedwie, Płoń, Będgoszcz, Zaborsko, Żelewo i Żelewko oraz szereg drobniejszych zbiorników wodnych o podobnym charakterze. W wodach i na brzegach tych jezior wykształciły się zbiorowiska roślinne nawiązujące do torfowisk węglanowych, lokalnie wzbogacone o gatunki halofilne (Wierzbno). Stwierdzono tu najbogatszą w Polsce populację storczyka błotnego. Płaskie brzegi jezior pokryte są rozległymi szuwarami trzcinowymi, kłociowymi (największe powierzchnie w Polsce) i turzycowymi. W rejonie jez. Płoń rozwinęły się kompleksy bagiennych olsów i łęgów, a na skłonach doliny: żyznych łęgów wiązowych i grądów.
„Gogolice-Kosa”	PLH320038	Obszar o całkowitej powierzchni 1424.875 ha, obejmuje doliny dwóch małych rzek: Kosy i Myśli o długości 19 km. W jego skład

		wchodzą też kompleksy eutroficznych zbiorników wodnych, szuwary, łąki i torfowiska niskie. W północnej części obszaru występują również zarośla olszowe i nadrzeczne zalewane olsy.
--	--	---

Źródło: Ministerstwo Środowiska

W wyniku prac terenowych i analizy informacji przeprowadzonej przez koalicję organizacji pozarządowych tj. WWF Polska, Klub Przyrodników i PTOP Salamandra, w 2005 roku nad obszarami Natura 2000 wyznaczonymi na mocy Dyrektywy Siedliskowej powstała aktualizacja *Shadow List*, która w formie listu została przesłana do Komisji Europejskiej.

Potencjalne obszary siedliskowe proponowane dla Powiatu Gryfińskiego to:

- „Dziczy Las i Dolina Tywy” obejmuje gminy Banie, Chojna, Gryfino oraz Trzcińsko - Zdrój. Powierzchnia obszaru wynosi 5.962,6 ha;
- „Wzgórza Krzymowskie” obejmuje gminy Cedynia oraz Chojna. Powierzchnia obszaru wynosi: 1.291,42 ha.

Realizacja *Europejskiej Ekologicznej Sieci NATURA 2000* na terenie Powiatu Gryfińskiego ma w sposób ciągły umożliwiać przekazywanie dziedzictwa przyrodniczego dla przyszłych pokoleń poprzez zachowanie w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego obszarów charakteryzujących się występowaniem wartościowych przyrodniczo siedlisk oraz rzadkich roślin i zwierząt. Takie obszary nazwano w programie ostojami.

Ochrona obszaru w ramach sieci NATURA 2000 nie wyklucza jego gospodarczego wykorzystania. Jednakże każdy plan lub przedsięwzięcie, które może w istotny sposób oddziaływać na obiekt wchodzący w skład sieci, musi podlegać ocenie oddziaływania jego skutków na ochronę obiektu. Zgoda na działania szkodzące obiektowi może być wyrażona wyłącznie w określonych przypadkach i pod warunkiem zrekompensowania szkód w innym miejscu (w celu zapewnienia spójności sieci).

Kraje członkowskie współfinansują ochronę obszarów NATURY 2000. Dyrektywa zawiera zasady tego finansowania. Stan chronionych siedlisk i gatunków, a także sytuacja na obszarach wchodzących w skład sieci, są monitorowane.

Dyrektywa przewiduje również procedurę rezygnacji z uznawania danego obszaru za ostoję wchodzącą w skład sieci, jeśli na skutek *naturalnych procesów* utraci chronione wartości.

Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w latach 2006-2007 wskazują na potrzebę dalszego rozszerzenia sieci Natura 2000 w celu zapewnienia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt.

I.4.5. Zabytki i dziedzictwo kulturowe

Na terenie Powiatu Gryfińskiego znajdują się liczne zabytki architektoniczne. W wielu miejscowościach napotkać możemy zabytkowe domy ryglowe, kościoły fragmenty murów obronnych.

Do cenniejszych zabytków Powiatu Gryfińskiego zalicza się **komandorię templariuszy w Rurce** (gmina Chojna). Komandoria templariuszy w Rurce na Pomorzu Zachodnim była

ośrodkiem dóbr zakonnych nadanych templariuszom przez Barnima I w 1234 roku. Siedziba zakonna zajmowała płaski, elipsoidalny teren w zakolu rzeki Rurzyca, pośród bagien i mokradeł.

Pozostałością po zabudowie komandorii jest kamienna, późnoromańska kaplica, choć bez wątpienia, były tutaj jeszcze inne zabudowania, w tym reprezentacyjna wielka sala oraz budynki gospodarcze. W ostatnich latach przeprowadzono przy kaplicy prace zabezpieczające, które polegały m.in. na rozbiórce wtórnie dodanego od strony południowej budynku gospodarczego oraz nakryciu budowli dachami, nawiązującymi w swej geometrii do oryginalnego rozwiązania. Na terenie dawnej komandorii trwają też od kilku sezonów wykopaliska archeologiczne, których celem jest przebadanie średniowiecznego cmentarzyska oraz ustalenie historycznego rozplanowania tej placówki zakonnej.

Innym zabytkiem na terenie powiatu jest **Zamek Joanitów w Swobnicy** (gmina Banie). Zamek ten był jedną z najpotężniejszych warowni Zakonu Joanitów. Został wzniesiony w drugiej połowie XIV wieku i pełnił funkcję siedziby komandorii. Składał się z prostokątnego domu mieszkalnego oraz potężnej wieży wbudowanej w mury obronne. Wielokrotnie poddawano go przebudowom w XVI i XVIII wieku. W połowie XVII w. nastąpił kres zakonu i zamek przejęła królowa szwedzka. W 1680 r. zakupiony został przez żonę elektora brandenburskiego. Przez cały wiek XVIII zamkiem zarządzają Hohenzollernowie, którzy przekształcili go w letnią rezydencję. Od 1872 r. Swobnica stała się rezydencją domu królewskiego. Opuszczony na początku XX wieku, po 1945 roku przeszedł w posiadanie PGR, które doprowadziło budowlę do ruiny. Po zmianie ustroju przeszedł w ręce prywatne, co nie wpłynęło na jego stan. Obecnie skrzydła zamku są w bardzo złym stanie. Skrzydło południowe zawaliło się w lutym 2008 pod wpływem silnych wiatrów, natomiast wieża z racji solidnej budowy jest w stanie dobrym.

Granitowy Kościół w Moryniu pochodzący z XIII wieku to także imponujący zabytek Powiatu Gryfińskiego. Kościół jest trójnawową na planie krzyża bazyliką romańską. Wieża kościoła pochodzi z XV wieku, wolno stojąca z przejazdem. Górna część wieży posiadająca latarnię pochodzi z 1756 roku. Szczyty kościoła dekorowane są licznymi blendami ostrołukowymi i półkolistymi, a także rozetami o uskokowych ościeżach. Ołtarz z kostki granitowej (jeden z nielicznych tego typu ołtarzy w Polsce) jest starszy od kościoła o około 100 lat (datowany jest na XII wiek). Ambonę barokową z 1711 roku rzeźbił artysta Hattenkrell. W ścianę wmurowano epitafium z 1750 roku z portretem Schoneberka - patrona kościoła. Fragmenty gotyckich malowideł z XV wieku.

Kolejnym bardzo cennym zabytkiem zlokalizowanym na terenie Powiatu Gryfińskiego (gmina Stare Czarnowo) jest **zespół obiektów dawnego opactwa cysterskiego**. W skład tego zespołu wchodzi następujące obiekty:

- kościół ceglany w stylu późnoromańskim i wczesnogotyckim z XII/XIII w. z ozdobną rozetą; - trójskrzydłowy klasztor w stylu gotyckim, pochodzący z XIII i XIV w., przylegający od południa do kościoła. W 1720 r. rozebrano skrzydło południowe oraz wschodnie, zachowało się tylko skrzydło zachodnie tzw. Dom Konwersów (odrestaurowany w latach 1975 – 1978); - dom opata to budynek ceglany w stylu gotyckim powstały około 1250 roku, przebudowany w XVII i XIX w., odbudowano go w latach 1985 – 1986; - baszta obronna zwana więzienną, zbudowana została w pierwszej połowie XIV w.; - stodoła ceglana w stylu gotyckim wybudowana w XV w., jest unikatowym zabytkiem, została ona przebudowana w XVIII w. oraz odremontowano ją w latach 1984 – 1987. Na zespół podworski składają się:

- klasycystyczny dwór pochodzący z początków XIX w.;
- oficyna ceglana w klasycystycznym stylu z XVIII w.

Elementy kultury materialnej objęte ochroną konserwatorską (zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) na terenie Powiatu przedstawia poniższa tabela:

Wykaz zabytków na terenie Powiatu Gryfińskiego

Gmina	Miejscowość	Obiekt
Banie	Babinek	• Park angielski
	Banie	• Teren Starego Miasta • Baszta Prochowa • Kaplica św. Jerzego • Kościół pw. M.B. Wspomożenia Wiernych
	Baniewice	• Kościół pw. Najświętszego Serca P.J.
	Dłusko Gryfińskie	• Kościół pw. M.B. Królowej Polski
	Lubanowo	• Kościół pw. Chrystusa Króla

	Otoki	Wiatrak holenderski
	Piaseczno	Kościół pw. M.B. Królowej Różańca
	Rożnowo	Kościół pw. M.B. Częstochowskiej
	Swobnica	- Kościół pw. Św. Kazimierza - Zamek
Cedynia	Cedynia	- Kościół pw. Narodzenia NMP z XIII/XIV w. - Klasztor cysterek z XIII w., odrestaurowany, obecnie mieści się w nim hotel i restauracja - Ratusz z 1840r. - Założenia urbanistyczne miasta - Kamienice mieszczańskie z XIX w. - Aleja kasztanowa z lat 60 – tych XIX w. - Grodzisko z VI w p.n.e. - Wieża widokowa z 1895r.
	Czachów	- Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, druga połowa XIII w. - Park dworski z XIX w., ruiny muru kamiennego
	Golice	Kościół filialny pw. św. Jakuba Apostoła z XIII w.
	Lubiechów Górny	- Kościół filialny pw. św. Józefa, druga połowa XIII w. - Pałac, połowa XVII w. wraz z parkiem pałacowym
	Łukowice	Kościół filialny, XIV/XV w.
	Orzechów	- Kościół filialny pw. Jana Chrzciciela, druga połowa XIII w. - Park dworski z XIX w.
	Osinów Dolny	Neogotycki (1864 – 1866 r.) kościół filialny pw. Wniebowstąpienia Pańskiego
	Piasek	Kościół filialny pw. Matki Boskiej Królowej Polski z 1865 r.
	Radostów	Park z pierwszej połowy XIX w.
	Stary Kostrzynek	Kościół filialny pw. Miłosierdzia Bożego XV/XVI w.
	Stara Rudnica	Kościół filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1845 r.
	Żelichów	Kościół filialny pw. NMP Królowej Polski, druga połowa XIII w.
Chojna	Białęgi	Kościół Parafia św. Józefa –Warnice
	Brwice	Kościół św. Antoniego

	Chojna	• Kościół św. Trójcy • Kościół św. Marka • Teren Starego Miasta • Ratusz • Obwarowania miejskie • Klasztor poaugustiański • Kaplica św. Jana • Kościół NMP • Gmach dawnego Urzędu Powiatowego
	Garnowo	• Kościół M.B. Wspomożenia Wiernych
	Godków	• Kościół Maksymiliana Marii Kolbego
	Grzybno	• Kościół św. Antoniego z Padwy
	Jelenin	• Kościół Matki Bożej Szkaplerznej
	Kamienny Jaz	• Kościół p.w. św. Wawrzyńca wraz z terenem cmentarza pokościelnego
	Krajnik Dolny	• Cmentarz przykościelny • Ruiny kościoła
	Krajnik Górny	• Kościół
	Krzymów	• Pałac • Kościół św. Józefa
	Kuropatniki	• Dworek Myśliwski
	Mętno	• Kościół Zwiastowania NMP
	Mętno Małe	• Kościół
	Narost	• Kościół M.B. Królowej Polski
	Nawodna	• Kościół św. Krzyża
	Rurka	• Kaplica Templariuszy • Dwór
	Zatoń Dolna	• Kościół św. Maksymiliana Marii Kolbego
Gryfino	Bartkowo	• Kościół pw. Wniebowzięcia NMP
	Borzym	• Kościół pw. M.B. Królowej Polski
	Chlebowo	• Kościół pw. św. Huberta z XIV w.
	Chwarstnica	• Kościół pw. św. Trójcy z XV w.

	Gardno	Kościół pw. Najśw. Serca P.J. połowa XIII w.
	Gryfino	- Teren starego miasta - Obwarowania miejskie (mury obronne z Bramą Bańską-przełom XIII/XIV w.) - Kościół pw. Narodzenia NMP - Budynek poczty
	Mielenko	Kościół pw. Narodzenia NMP z końca XV w.
	Sobieradz	Kościół pw. Niepokalanego Serca NMP z XIII w.
	Stare Brynki	Kościół (w odbudowie) wraz z cmentarzem
	Steklno	Kościół pw. św. Krzysztofa z cmentarzem
	Wełtyń	Kościół pw. M.B. Różańcowej z XV w.
Mieszkowice	Mieszkowice	- Kościół gotycki z przełomu XIII/XIV w. - Mury obronne z Basztą Prochową - Ratusz z XIX w.
Moryń	Bielin	- Zespół pałacowy - Park dworski
	Kłępicz	- Kościół pw. Św. Stanisława B.M. - Park dworski
	Mirowo	Kościół pw. Św. Ducha
	Moryń	- Wieniec murów obronnych - Kościół z XIII w. - Ruiny zamku
	Nowe Objezierze	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP
	Przyjezierze	Dwór i park naturalistyczny
	Stare Objezierze	Kościół pw. Narodzenia NMP
	Witnica	- Zespół pałacowy - Kościół pw. Chrystusa Króla i park naturalistyczny
Stare Czarnowo	Kołbacz	Zespół budowli pocysterskich
	Stare Czarnowo	Kościół
	Dobropole	Kościół

	Kartno	• Kościół
	Żeliszewiec	• Kościół
	Żelewo	• Kościół
	Binowo	• Kościół
	Kołowo	• Kościół
Trzcińsko – Zdrój	Trzcińsko-Zdrój	• Zespół obronny (mury, baszty, bramy) • Kościół granitowy z XIII w. • Ratusz z XIII w.
	Chełm Dolny	• Kościół z XII – XIV w.
	Dobropole	• Kościół z XIII w. • Ruiny pałacu
	Gogolice	• Kościół z XIII - XIV w.
	Góralice	• Kościół z XIII-XIV w.
	Piaseczno	• Kościół ciosowy z zachowanym trzyuskokowym portalem i wieżą z drewnianą nadbudową
	Rosnowo	• Kościół z XIII w.
	Stołeczna	• Kościół z XV w. • Pałac z końca XIX w.
	Strzeszów	• Kościół z XIII w.
Widuchowa	Widuchowa	• Cmentarzysko kultury łużyckiej • Kościół granitowy z XIII w. z nadbudową nad szczytem zachodnim, ryglową dzwonnica • Zespół murowanych stodół i spichrzów tytoniowych z XVIII-XIX w. • Domy Ryglowe (XVIII-XIX w.)
	Bolkowice	• Kompleks pałacowo-parkowy XIX/XX w.
	Czarnówko	• Kościół pw. św. Józefa XVI w.
	Dębogóra	• Kościół późnogotycki, kamienno-ceglany - XV w. • Zespół Pałacowo Dworski
	Kłodowo	• Kościół filialny pw. Matki Boskiej Bolesnej z XV w. przebudowany do XIX w.
	Krzywin	• Kościół parafialny pw. Niepokalanego Serca NMP z XV w. przebudowany do XVIII w.
	Lubicz	• Kościół filialny pw. św. Judy Tadeusza

	Marwice	Kościół pw. Wniebowzięcia NMP z XVIII w.
	Ognica	Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej, z XIV w.
	Pacholęta	Kościół z drugiej połowy XIII w.
	Rynica	Kościół pw. Matki Boskiej Bolesnej z XVIII w.

I.5. GOSPODARKA

I.5.1. Gospodarczy wizerunek regionu

Powiat Gryfiński pod względem użytkowania terenu jest obszarem o charakterze rolniczo - leśnym, użytki rolne zajmują 50,3 % powierzchni powiatu, natomiast grunty leśne 35,1 %. Taki sposób użytkowania gruntów przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze powiatu sprawia, iż jest to teren atrakcyjny dla uprawiania turystyki i rekreacji. Do gmin posiadających sprzyjające warunki dla rozwoju turystyki należy przede wszystkim: Stare Czarnowo, Widuchowa, Moryń oraz Cedynia. Cechą charakterystyczną tych terenów jest niewielki stopień zurbanizowania. Zorganizowana zabudowa zwarta tworząca centrum jednostek osadniczych nie burzy harmonii krajobrazu. Dodatkowy atut stanowi położenie gmin na terenie lub w sąsiedztwie parków krajobrazowych oraz licznie występujące jeziora, między innymi jezioro Morzycko będące drugim co do wielkości jeziorem na terenie Powiatu Gryfińskiego.

Uproszczoną strukturę użytkowania gruntów na terenie powiatu, na podstawie danych otrzymanych z Urzędów Miast i Gmin Powiatu Gryfińskiego przedstawiono w tabeli:

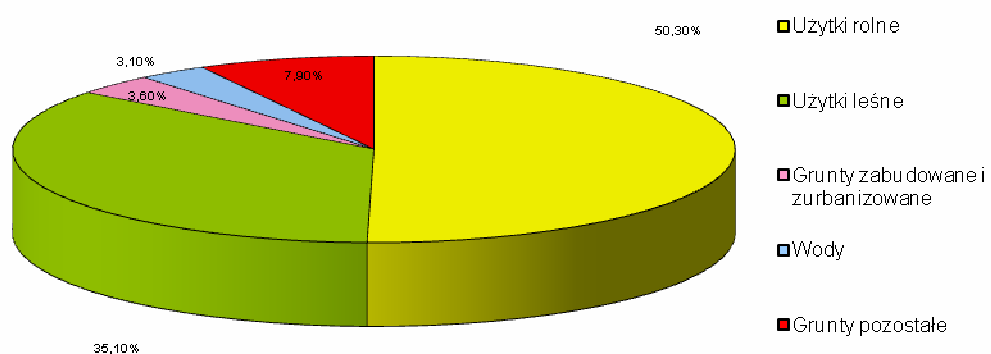
Wykaz gruntów na terenie Powiatu Gryfińskiego

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna [ha]	Udział w ogólnej powierzchni [%]
Użytki rolne	93.472,0	50,3
Użytki leśne	65.096,0	35,1

Grunty zabudowane i zurbanizowane	6.754,0	3,6
Wody	5.737,0	3,1
Grunty pozostałe	14.680,0	7,9
Powierzchnia ogólna	186.739,0	100,00

Źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie, Urzędy Miast i Gmin Powiatu Gryfińskiego

Struktura użytkowania gruntów na terenie Powiatu Gryfińskiego [%]

Źródło: Starostwo Powiatowe w Gryfinie

Strukturę użytkowanych gruntów w poszczególnych gminach Powiatu Gryfińskiego przedstawia tabela:

Formy użytkowania terenu w gminach Powiatu Gryfińskiego

Gmina	Ogółem [ha]	Użytki rolne	Użytki leśne	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Wody	Pozostałe grunty
		[ha]				
Banie	20.623	12.632,0	5.701,0	557,0	725,0	1.008,0

Cedynia	18.051	7.475,0	7.188,0	926,0	804,0	1.658,0
Chojna	32.032	16.096,0	12.991,0	956,0	801,0	1.188,0
Gryfino	25.365	13.883,0	5.541,0	1.631,0	1.243,0	3.067,0
Mieszkowice	23.865	10.166,0	11.550,0	712,0	325,0	1.112,0
Moryń	12.457	7.286,0	3.440,0	488,0	644,0	599,0
Stare Czarnowo	15.317	6.680,0	6.821,0	783,0	557,0	476,0
Trzcińsko-Zdrój	17.051	10.093,0	5.161,0	515,0	459,0	823,0
Widuchowa	20.978	9.161,0	6.703,0	186,0	179,0	4.749,0
Ogółem	185.739	93.472	65.096	6.754	5.737	14.680

Źródło: Urzędy Gmin Powiatu Gryfińskiego

Największym pracodawcą w powiecie gryfińskim jest Zespół Elektrowni Dolna Odra w Nowym Czarnowie k. Gryfina. W powiecie zlokalizowane są też firmy: Gryfskand, Jager w Gryfinie, Fliegel Textilservice w Nowym Czarnowie, Alumet Daleszewo, Zakład Przemysłu Drzewnego Drewex w Mieszkowicach. Przetwórstwo spożywcze reprezentuje firmy: Młyn nad Tywą w Trzaskach, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie w Cedyni, Odra Land w Radziszewie, Consult Food w Starym Czarnowie, Jurging w Pniewie.

Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru regon

Podmioty wg sektorów własnościowych	Liczba
podmioty gospodarki ogółem	8755
sektor publiczny - ogółem	212
sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	138

sektor publiczny – przedsiębiorstwa państwowe	21
sektor publiczny i prywatny – spółki handlowe	547
sektor prywatny – ogółem	8283
sektor prywatny osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	6627
sektor prywatny spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	239
sektor prywatny – spółdzielnie	42
sektor prywatny – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	269

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Spośród 8.755 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie gryfińskim najliczniej reprezentowane są branże: „handel i naprawy”- 24 % „budownictwo” – 16,4% „przetwórstwo przemysłowe”- 9% , transport – 7,5%, działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 6,4% ilości podmiotów w powiecie.

Powiat gryfiński zajmuje pierwsze miejsce w skali województwa pod względem wartości brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach przypadających na 1 mieszkańca.

W Gryfinie znajduje się szpital powiatowy, na terenie powiatu funkcjonuje 31 przychodni i 20 aptek.

I.5.2. Przemysł

Powiat Gryfiński należy do obszarów dość znacznie rozwiniętych pod względem przemysłowym. Jednym z największych zakładów przemysłowych jest **Elektrownia „Dolna Odra” w Nowym Czarnowie**. Elektrownia Dolna Odra jest elektrownią ciepłą, kondensacyjną. Jest najmłodszą elektrownią z Zespołu Elektrowni Dolna Odra S.A, pozostałe elektrownie to Elektrownia Pomorzany oraz najstarsza Elektrownia Szczecin. Elektrownie Zespołu pracują w oparciu o węgiel kamienny i biomasę. Elektrownię uruchomiono w 1974 roku, natomiast poszczególne bloki elektrowni były przekazywane do eksploatacji w latach 1974 - 1977. Większość z nich już w pierwszym miesiącu eksploatacji osiągnęła projektowane zdolności projekcyjne. Elektrownia dysponuje mocą elektryczną 1772 MW_e

i mocą cieplną 100 MW_t. Elektrownia produkuje energię elektryczną do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego oraz zasila w ciepło Miasto Gryfino.

Główne zakłady produkcyjne znajdujące się w poszczególnych gminach powiatu zostały wyszczególnione w tabeli :

Najważniejsze zakłady przemysłowe na terenie Powiatu Gryfińskiego

Gmina	Zakład
Banie	"Młyn nad Tywą" Sp. z o.o. w Trzaskach
Cedynia	- Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A. w Szczecinie - Zakład Produkcji Drzewnej- Maciej Świst w Cedyni - Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie S.A. w Szczecinie
Chojna	"Pomot" Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne Sp. z o.o. "Progres" Wielobranżowe PHU Sp. z o.o. - Wytwórnia Wyrobów Betonowych "Chojna-Beton" Sp. z o.o.
Gryfino	- Zespół Elektrowni „Dolna Odra” S.A. w Nowym Czarnowie „Gryfskand” Sp. z o. o. w Gryfinie „He-Gru” Sp. z o. o. w Gryfinie „Fliegel Textilservice” w Nowym Czarnowie „Odra Land” Sp. Z o. o. w Radziszewie „Jürging” Sp. z o. o. w Pniewie „Gryf-Sped” Sp. j. w Gryfinie „Alumet” Sp. z o. o. Daleszewo
Mieszkowice	- Zakład Przemysłu Drzewnego, Handlu i Usług „Drewex” Sp. z o. o. - Budowa Wystaw Targowych- Zdzisław Mróz
Moryń	- ENNSTONE Sp. z o. o. - Zakład Rolny „Moryń” Sp. z o. o. - Stadnina Koni Bielin Sp. z o. o. - HAK Sp. z o. o. - Arte Marmi

Stare Czarnowo	• „Krimfo d'oro” Sp. z o. o. w Starym Czarnowie
	• „eLTe” Sp. z o. o. w Kołbaczu
	• PHUP „Consul-food” w Starym Czarnowie
	• „Terra Viva” Sp. z o. o. Stare Czarnowo
	• Zootechniczny Zakład Doświadczalny w Kołbaczu
	• Bionowo Park Golf Club w Binowie
Trzcińsko – Zdrój	• "Piro" Zakład Produkcyjno-Handlowy w Trzcińsku Zdroju
	• "Texim" Sp. z o.o. w Trzcińsku Zdroju
	• "Bonitex" Sp. z o.o. Kopalnia Kruszyw w Chełmie Górnym
	• "Rol-Bud" Spółdzielnia Usług Rolnych w Trzcińsku Zdroju
	• Sady PUHP Trzcińsko Zdrój
	• "Mahoń" Usługi Stolarskie S.C. w Trzcińsku Zdroju
Widuchowa	• "Rojax" Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Sp. j. w Widuchowej
	• "Polwood" Sp. z o.o. Tartak w Krzywiniu
	• "Armarol" Przedsiębiorstwo Produkcji Rolnej Sp. z o.o.
	• "Ber-Trans" Autokarowe Usługi Przewozowe w Widuchowej

Źródło: Urzędy Miast i Gmin Powiatu Gryfińskiego

I.5.3. Rolnictwo

Gleby Powiatu Gryfińskiego charakteryzują się przestrzennym zróżnicowaniem utworów powierzchniowych. Sprawia to, że tworzą one mozaikę o zróżnicowanej genezie skał macierzystych i różnym potencjale pod względem przydatności rolniczej.

Pokrywa glebowa na analizowanym obszarze składa się z dwóch grup glebowych: gleb nieprzekształconych oraz przekształconych antropogenicznie. W grupie pierwszej uwagę zwracają gleby najbardziej wartościowe tzn. gleby brunatne wyługowane, zaliczane pod względem przydatności rolniczej do kompleksu pszennego wadliwego. Znaczącym w krajobrazie typem gleb siedlisk bagiennych są gleby murszowo – torfowe wytworzone z torfów niskich oraz gleby murszowo – mineralne stałe lub okresowo podmokłe. Gleby drugiej grupy, o odrębnych cechach i właściwościach są wynikiem przekształceń antropogenicznych. Występują w rejonie jednostek osadniczych i pod terenami komunikacyjnymi. Stopień ich przekształceń jest przestrzennie zróżnicowany.

Większość gleb na analizowanym terenie jest w naturalny sposób wrażliwa na czynniki zakwaszające, dlatego też główną formą degradacji gleb jest jej zakwaszenie. Gleby

kwaśne i bardzo kwaśne występują na analizowanym obszarze w rejonie gmin Stare Czarnowo i Trzcińsko-Zdrój.

Pod względem koncentracji metali ciężkich gleby powiatu wykazują naturalną ich zawartość.

Charakterystyka elementów przyrody ożywionej

Rolnictwo odgrywa dość ważną rolę w tworzeniu struktury gospodarczej Powiatu Gryfińskiego. Udział gruntów rolnych w porównaniu do całkowitej powierzchni powiatu jest dość znaczny i wynosi 50,3%. Ogólna powierzchnia użytków rolnych wynosi 93.472 ha.

Wśród roślin uprawnych przeważają zboża, ziemniaki, buraki oraz rzepak. Południe powiatu to zagłębie sadownicze. Czynnikiem stymulującym rozwój rolnictwa są korzystne warunki przyrodnicze, charakteryzujące się dużymi obszarami dobrych i bardzo dobrych kompleksów glebowo – rolniczych.

I.5.4. Leśnictwo

W ostatnich latach działania w zakresie gospodarki leśnej koncentrowały się przede wszystkim na pracach legislacyjnych związanych z implementacją prawa Unii Europejskiej, realizacji wcześniej przyjętych programów i współpracy międzynarodowej. Do 2006 roku powołano 19 Leśnych Kompleksów Promocyjnych, w których wdrażane są w szerokim zakresie zasady trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, godzącej funkcje ekologiczne i społeczne z funkcjami gospodarczymi. Ponadto z powodzeniem realizowane są założenia zaktualizowanego w 2003 roku „Krajowego programu zwiększania lesistości”, który zakłada wzrost lesistości kraju do 30% w 2020 roku. Głównym celem II polityki ekologicznej Państwa jest trwałe rozwijanie zrównoważonej oraz wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W latach 2017-2010 kontynuowana będzie realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”. W wyznaczeniu założonego celu w II polityce ekologicznej Państwa pomogą określone działania. Główne z nich to:

- zalesianie nowych terenów, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych (łącznie w latach 2007-2010 zalesienie około 130 tys. ha, w tym około ¼ w sektorze prywatnym);

- zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych;
- lokalizacja zalesień i zadrzewień zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego, w tym kształtowania granicy polno-leśnej;
- tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów;
- zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów w celu dostosowania ich do charakteru siedliska i zwiększenia różnorodności genetycznej i biologicznej biocenoz leśnych.

I.5.5. Turystyka

Powiat gryfiński niewątpliwie należy do jednego z najbardziej urokliwych i godnych obejrzenia zakątków naszego kraju. Ziemie obecnego powiatu gryfińskiego to największe skupisko późnoromańskiego, granitowego budownictwa sakralnego oraz średniowieczne układy przestrzenne miast. Właśnie te średniowieczne układy rozplanowania zabudowy i siatki ulic wraz z fortyfikacjami i elementami kompozycyjnymi jak kościoły, ratusze, bramy i baszty oraz zabytkowymi budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi tworzą niepowtarzalny i indywidualny klimat, a także nadają miastom malowniczy charakter. Do dzisiejszych czasów taki typ zabudowy miast w najlepszym stanie zachował się w południowej części powiatu: w Trzcińsku Zdroju, Moryniu i Mieszkowicach oraz częściowo w Cedyni i Chojnie, gdzie zabudowa uległa zniszczeniu podczas działań wojennych w 1945 r. Duża część wsi, szczególnie w rejonie Ziemi Chojeńskiej charakteryzuje się ciekawymi dobrze zachowanymi układami przestrzennymi z okresu słowiańskiego.

Na terenie powiatu gryfińskiego znajduje się wiele ciekawych miejsc, obiektów kulturowych

i osobliwości przyrody związanych z wydarzeniami historycznymi w rejonie Pomorza Zachodniego.

Do takich miejsc z pewnością zaliczyć można:

- Park krajobrazowo – naturalistyczny „Dolina Miłości” w Zatoni Dolnej,
- Pomnik Przyrody „Krzywy Las” w Nowym Czarnowie,

- Cmentarz Komunalny w Gryfinie (lapidarium – płyty nagrobne byłych niemieckich mieszkańców Gryfina, cmentarz wojenny żołnierzy radzieckich, pomnik „Golgota Wschodu” poświęcony pamięci Polaków, którzy nie powrócili z Syberii, zostali zamordowani na terenie ZSRR, a także żołnierzy polskich poległych na frontach podczas II wojny światowej,
- Wieża widokowa w Cedyni,
- Muzeum Regionalne w Cedyni,
- Muzeum Wojsk Inżynieryjnych I Armii Wojska Polskiego w Gozdowicach,
- Cmentarz Wojenny w Starych Łysogórkach,
- Cmentarz Żołnierzy Niemieckich w Starym Czarnowie,
- Prywatne Muzeum Etnograficzne w Cedyni,
- Góra Czcibora.

Turystom odwiedzającym nasz powiat mamy do zaoferowania wiele atrakcyjnych miejsc umożliwiających aktywne i miłe spędzanie wolnego czasu. Są to m.in.:

- Centrum Wodne „Laguna” w Gryfinie
- Pole Golfowe – Binowo Park
- Ośrodek Jeździecki „PODKOWA” w Skotnicy
- Stadnina Koni w Bielinie
- Ogród Dendrologiczny w Glinnej

I.6. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA POWIATU

Powiat Gryfiński podpisał umowę o współpracy z powiatem Uckermark. Jest ona realizowana w różnych dziedzinach od wymiany doświadczeń pracowników administracji, kulturę, aż do oświaty. W ramach tej współpracy następuje wymiana doświadczeń w każdej z tych dziedzin, wspólne projekty w ramach programu INTERREG.

W dziedzinie oświaty Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych współpracuje z wieloma szkołami Unii Europejskiej. Bardzo ciekawymi projektami są zagraniczne staże uczniów szkół techników zawodowych (gastronomów i hotelarzy) w Anglii, Niemczech i na Malcie. Od 2016 r. w projektach będą także uczestniczyli uczniowie technikum budowlanego i informatycznego. ZSP w Chojnie znajduje się także w stowarzyszeniu DOUZELAGE, które

skupia po jednym mieście ze wszystkich krajów UE. W ramach tej działalności uczniowie utrzymują kontakty ze swoimi rówieśnikami z różnych krajów.

- ✓ **„Hotel Europa”** realizacja 2006-2007 r. **58.797 euro**
- ✓ **„Staże w europejskich hotelach ”** realizacja 2008 r. **41.533 euro**
- ✓ **„Staże w europejskich hotelach 2”** realizacja 2009 r. **68.721,80 euro**
- ✓ **„Staże Hotelarzy”** realizacja 2010 - 2011 r. **68.204 euro**
- ✓ **„Staże gastronomów”** realizacja 2011 - 2012 r. **66.194 euro**
- ✓ **„Europejska jakość w szkoleniu uczniów hotelarstwa”** realizacja 2013 r. **25.540 euro**
- ✓ **„Europejska jakość w szkoleniu uczniów hotelarstwa 2”** realizacja 2014 – 2014 r. **25.290 euro**
- ✓ **„Różnice motorem zmian”** - realizacja 2009 - 2011 r., z partnerem z Anglii, **24.900 euro**
- ✓ **„WAVE – Woda - Aqua – Viz – Everywhere”** – realizacja 2010 - 2012 r., z partnerem z Węgier **20.000 euro**
- ✓ **„Community school - school in community”** – realizacja 2012 – 2014 r., z partnerem z Malty **28.565 euro**
- ✓ **„Od praktyki do pracy”** realizacja 2014 – 2015 r. **35 140,00 euro**
- ✓ **„Od praktyki do pracy 2”** realizacja 2015 – 2017 r. **73 468,00 euro**
- ✓ **„Health education for life”** realizacja 2014 – 2016 r. **131 835,00 euro**
- ✓ **„Opowieść o dwóch rzekach: Niemnie i Odrze”** Polsko Litewski Fundusz Wyminay Młodzieży – czerwiec 2012 r.
- ✓ **„Together across generations”** – Młodzież w działaniu – sierpień 2012 r.
- ✓ **„Focus on quality”** – Młodzież w działaniu – lipiec 2013 r.
- ✓ **„Youth – Participation – Citizenship”** – Młodzież w działaniu – kwiecień - czerwiec 2014 r.
- ✓ **„Twoja praca, twoja przyszłość”** – Erasmus+ – lipiec - październik 2014 r.
- ✓ **„More active, more healthy”** – Erasmus+ – lipiec 2015 r.
- ✓ **„Focus on Youth”** – Erasmus+ – lipiec 2015 r.

- ✓ maj 2008 - spotkanie młodzieży w Turi – Estonia
- ✓ maj 2008 - **projekt „Globalne ocieplenie”** - Oxelosund – Szwecja
- ✓ czerwiec - lipiec 2008 - **projekt „Visegrad For European Youth”** - Koszeg – Węgry
- ✓ lipiec 2008 - **projekt „Dni muzyki”** w Sherborne – Anglia
- ✓ sierpień 2008 - **„Global Warming”** - Oxelosund – Szwecja
- ✓ październik 2008 - **projekt „Młodzi obywatele Europy – nasza przyszłość”** - Sherborne – Anglia
- ✓ lipiec 2009 - **projekt „Major minorities”** - Koszeg – Węgry
- ✓ sierpień 2009 - **projekt „Wiedzieć więcej o naturze”** – Bad Kottzing – Niemcy
- ✓ lipiec 2010 - **projekt fotograficzny „Przyszłość na pierwszym planie”** - Sherborne – Anglia
- ✓ lipiec 2010 - **projekt „Global Warming”**- Judenburg – Austria
- ✓ lipiec 2011 - **projekt „Volare*U”** – Koszeg – Węgry
- ✓ sierpień 2011 - maj 2012 - **projekt „VolunTEAMing”** – Sherborne - Anglia
- ✓ marzec 2012 - **projekt „Keep on chasing”** – Marsaskala - Malta
- ✓ lipiec 2012 - **projekt „Far in age – close in heart”**- Koszeg - Węgry
- ✓ listopad 2013 – **projekt „Go Online!”** – Ankara, Turcja
- ✓ kwiecień 2014 – **projekt „How much do you know about Eu”** – Anglia, Turcja
- ✓ czerwiec 2014 – **Dni Polskie w Sherborne** Anglia
- ✓ Projekty **„Zielona Energia”** oraz **„Zachodniopomorska sieć szkół promujących zdrowie”**, realizowane przez Zachodniopomorski WOPR, przy współpracy z WFOŚ i GW w Szczecinie w ramach Rządowego programu na lata 2014 - 2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”
- ✓ Projekt **"Newton też był uczniem"** - EFS POKL - realizowany przez **Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**.
- ✓ Projekt **"Szkoła sukcesu"** - EFS POKL - realizowany przez **English Unlimited w Sopocie**.

- ✓ Projekt **"Wirtualna fizyka - Wiedza Prawdziwa"** - EFS POKL realizowany przez **Politechnikę Koszalińską**. http://www.zsp1chojna.pl/aktualnosci/2011-2012/wirtualna_fizyka.html
- ✓ Projekt **"Nowe horyzonty Edukacji Filmowej"** - realizowany przez **Stowarzyszenie Nowe Horyzonty**.
- ✓ Projekt **"Akademia Szlifowania Diamentów"** - realizowany przez **Wyższą Szkołę Humanistyczną TWP w Szczecinie**.
- ✓ Projekt **„Szkoła Nowych Technologii”** - częścią międzynarodowego programu **MicrosoftPartners in Learning**.
- ✓ Program **„Akademia Sieciowa CISCO”** – program edukacyjny służący nauczaniu informatyki, realizowany przez **Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie**.

I.7. OCENA POWIATOWYCH DOKUMENTÓW POD KĄTEM ICH ZGODNOŚCI Z SRWZ NA LATA 2015-2020

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 ma na celu stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów. W szczególności oznacza to dążenie do: aktywizacji gospodarczej województwa z zachowaniem zasad zrównoważonego wzrostu ekonomicznego, z uwzględnieniem czynników ekologicznych i obecnych gospodarczych funkcji województwa (gospodarka morska, turystyka, transport, przemysł, rolnictwo), oraz lepsze wykorzystania endogenicznych zasobów i potencjałów będących podstawą do transformacji i budowania przewagi strategicznej regionu; poprawy dostępności ekonomicznej i komunikacyjnej regionu oraz rozbudowy jego infrastruktury technicznej i ekonomicznej; rozwoju nauki i budowania więzi strukturalnych między praktyką a nauką; aktywizacji obszarów wiejskich na rzecz ich wielofunkcyjnego rozwoju oraz wzrostu efektywności i konkurencyjności rolnictwa; wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości; wdrożenia regionalnej polityki równoważenia rynku pracy; działania na rzecz polepszenia warunków życia społeczności lokalnych w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, kultury, kultury fizycznej i polityki społecznej; podejmowania inicjatyw gospodarczych i społecznych

na rzecz pełnej integracji województwa i wyrównania szans rozwoju poszczególnych jego obszarów; rozwoju współpracy międzyregionalnej, międzynarodowej i transgranicznej; wspierania rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego; wsparcia, rozwoju i aktywizacji MŚP; budowania tożsamości i marki regionu.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego uwzględniając różnorodność przyrodniczą i gospodarczą, preferencje i potencjał rozwoju poszczególnych gmin, województwo zachodniopolskie dzieli na 6 wielkoprzestrzennych obszarów o jednorodnych cechach. W ramach tych obszarów wydzielono mniejsze jednostki – obszary funkcjonalne, którym przypisano określone funkcje.

W Powiecie Gryfińskim funkcjonują następujące dokumenty, które korespondują ze Strategią Rozwoju WZ:

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Gryfińskiego na lata 2001 – 2010

W „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Gryfińskiego” opracowanej w maju 2001 roku określono priorytety w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego.

W gospodarce priorytetem jest stworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów i aktywizacji gospodarczej obszarów wiejskich z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i położenia.

W przestrzeni położenie Powiatu Gryfińskiego w Euroregionie wyznacza priorytet rozwoju przestrzennego polegający na rewitalizacji układów przestrzennych polskiego przygranicza z wykorzystaniem potencjału zasobów wodnych i zachowaniem walorów przyrodniczych.

W społeczności priorytetem jest poprawa funkcjonowania administracji samorządowej wszystkich szczebli i stworzenie warunków dla integracji społeczności lokalnej przy jednoczesnym działaniu na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu i wzrostu wykształcenia.

W ekologii priorytetem ekologicznym powiatu jest tworzenie warunków do zachowania, poprawy i wykorzystania walorów przyrodniczych min. poprzez stworzenie koncepcji racjonalnego zagospodarowania odpadów na szczeblu powiatu i poprawę gospodarki wodno-ściekowej oraz realizację sieci obszarów chronionych.

W infrastrukturze podstawowym celem jest budowa i modernizacja dróg połączona z tworzeniem i rozbudową przejść granicznych oraz poprawa sieci i jakości komunikacji publicznej.

W wyniku przeprowadzonego procesu syntezy kierunków rozwoju za najważniejsze cele uznano:

- wykorzystanie potencjału gospodarczego i położenia oraz stworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów, sposób jego osiągnięcia widząc m.in. w stworzeniu warunków do rozwoju infrastruktury ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Odry.
- podjęcie działań w kierunku podwyższenia poziomu oświaty i oferty edukacyjnej wraz z podjęciem działań w kierunku poprawy bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie patologii oraz stworzenia warunków do rozwoju infrastruktury sportowej, turystycznej i jej promocji.

Strategia określiła również najważniejsze inwestycje w poszczególnych gminach powiatu Gryfińskiego, których przeprowadzenie jest niezbędne do jej realizacji.

Program reformy finansów publicznych Powiatu Gryfińskiego

Uchwałą nr XXXIX/518/2006 z dnia 11 października 2006 r. w sprawie przystąpienia do realizacji postępowania naprawczego – wdrożenie reformy finansów publicznych Powiatu Gryfińskiego Rada Powiatu przystąpiła do naprawy finansów publicznych. Nastąpiło niekontrolowane zadłużenie Powiatu, co spowodowało przekroczenie wskaźników zadłużenia. Na podstawie wskazanej wyżej uchwały Zarząd Powiatu przygotował metodologię obliczania przewidywanych efektów finansowych przedsięwzięć naprawczych wynikających z wdrożenia reformy finansów publicznych Powiatu Gryfińskiego.

Działania Rady i Zarządu Powiatu doprowadziły do zmniejszenia zadłużenia powiatu i uregulowania zobowiązań powstałych w SOZZOZ Gryfino. Pozwoliło to na realizowanie zadań inwestycyjnych, aplikowanie o środki unijne na realizację wielu zadań. Powiat utrzymuje wskaźniki zadłużenia w dolnych granicach, ma zdolność kredytową i nie zalega z żadnymi zobowiązaniami.

Strategia rozwoju oświaty ponadgimnazjalnej w powiecie gryfińskim

Celem tej strategii była analiza stanu aktualnego i zdiagnozowanie najważniejszych wyzwań stojących przed systemem oświaty w powiecie. Wyznaczyła ona kierunki rozwoju systemu oświaty w najbliższych latach.

Głównymi celami są:

1. poprawa oferty edukacyjnej i stałe podnoszenie jej jakości,
2. utrzymanie liczby szkół i miejsc pracy,
3. zwiększenie budżetu oświaty.

W ramach pierwszego celu sformułowane cele szczegółowe, a są to:

- dostosowanie oferty do sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- dostosowanie oferty do aspiracji/preferencji uczniów,
- systemowe wsparcie kompetencji kluczowych,
- zacieśnienie współpracy z firmami działającymi w powiecie i z PUP,
- stworzenie systemu kształcenia ustawicznego.

W ramach celu drugiego wyróżniono cele:

- Wdrożenie systemu monitorowania wpływu sytuacji demograficznej na system oświaty,
- Wprowadzenie systemu wspomagającego elastyczne zarządzanie etatami nauczycieli,
- Zwiększenie udziału uczniów kontynuujących naukę w szkołach powiatu.

Trzeci cel wyznaczony, to powołanie jednostki zajmującej się pozyskiwaniem grantów na projekty ze środków unijnych.

Strategia optymalizacji funkcjonowania oświaty specjalnej w powiecie gryfińskim

Strategia ma na celu zoptymalizowanie oświaty specjalnej. Dokonano analizy demograficznej, jakości bazy szkolnej, możliwości dowozu dzieci oraz sposobu objęcia edukacją specjalną wszystkich dzieci. Przeanalizowano strukturę subwencji oświatowej, wydatków związanych z prowadzeniem szkół specjalnych oraz struktury uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Wypracowano wzorce, na podstawie których dokonano restrukturyzacji oświaty oraz innych możliwych wariantów.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów społecznych w Powiecie Gryfińskim na lata 2007-2015

Celem strategii w zakresie polityki społecznej jest rozwiązywanie problemów społecznych w Powiecie Gryfińskim. Zawiera ona cele strategiczne i operacyjne oraz praktyczne działania mające na celu osiągnięcie i zrównoważenie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców.

Strategia powstała na bazie istniejących systemów wsparcia i jest spójna z Powiatowym Programem na Rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Strategią Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie pomocy społecznej do 2015 r. Punktem wyjścia dla strategii była diagnoza problemów społecznych, a w szczególności określenie stopnia natężenia niekorzystnych zjawisk oraz miejsc ich występowania.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego

Opracowanie prezentuje szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na analizowanym terenie. Zagadnienia ochrony środowiska obejmują ochronę powietrza, wód, powierzchni ziemi, środowiska akustycznego oraz zasobów przyrodniczych. Omówienia dotyczące gospodarki odpadami zostały zawarte w odrębnym opracowaniu pod nazwą Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Gryfińskiego.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego wskazuje tzw. „punkty zapalne” w środowisku, wywołane nie zrównoważonym rozwojem gospodarczym oraz przedstawia konkretne propozycje działań zmierzających do stopniowej likwidacji zagrożeń. Hierarchiczne uporządkowanie celów pod kątem ich ważności decyduje przede wszystkim o podziale przyszłego budżetu na terenie powiatu oraz o spodziewanych środkach pomocowych przeznaczonych na ochronę środowiska prowadzoną na jego terenie.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska spełnia także funkcje promocyjne oraz informacyjne. Dokument informuje o bieżącym stanie środowiska oraz o podejmowanych działaniach które zmierzają do jego poprawy.

Lokalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2011-2015

Działania w zakresie ochrony zdrowia psychicznego zostały określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, na podstawie którego opracowany został Program dla Powiatu Gryfińskiego. Określono w nim diagnozę i zagrożenia dla zdrowia psychicznego. Określono także obowiązki Powiatu w tym zakresie. Jako cel nadrzędny przyjęto poprawę zdrowia psychicznego mieszkańców i redukcję szkodliwych skutków uzależnień.

Plan zrównoważonego rozwoju transportu publicznego dla Powiatu Gryfińskiego

Podstawowy cel opracowania planu transportowego to poprawa, jakości systemu transportowego i jego rozwój zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jakość systemu transportowego będzie, bowiem decydującym czynnikiem, warunkującym, jakość życia mieszkańców i rozwój gospodarczy obszaru objętego planem transportowym. Stosowanie zasady zrównoważonego rozwoju będzie zapewniało równowagę między aspektami społecznymi, gospodarczymi, przestrzennymi oraz ochrony środowiska.

Tak sformułowany cel nadrzędny planu transportowego powinien być osiągany poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Cel 1. **Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu** - instrument poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych
- Cel 2. **Poprawa efektywności** funkcjonowania systemu transportowego - instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów
- Cel 3. **Integracja systemu transportowego** - w układzie gałęziowym i terytorialnym
- Cel 4. **Wspieranie konkurencyjności gospodarki** obszaru - instrument rozwoju gospodarczego
- Cel 5. **Poprawa bezpieczeństwa** - radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu
- Cel 6. **Ograniczenie negatywnego wpływu** transportu na środowisko naturalne i warunki życia.

Plan Odnowy dróg powiatowych na terenie Powiatu Gryfińskiego – Plan realizacyjny na lata 2015-2020

Plan przyjmuje konkretną formę harmonogramu oraz źródeł finansowania przebudowy, remontów i modernizacji nawierzchni dróg powiatowych oraz chodników w poszczególnych gminach Powiatu Gryfińskiego. Przewidywane są różne formy finansowania od środków własnych, poprzez porozumienia z gminami i podmiotami publicznymi aż środków zewnętrznych.

Opieka zdrowotna mieszkańców

Powiat Gryfiński jako jeden z pierwszych powiatów likwidując SPZOZ Szpital Powiatowy, utworzył spółkę ze 100% udziałem powiatu pod nazwą Szpital Powiatowy w Gryfinie. Uchwałą Rady Powiatu nr XLIV/377/2010 w sprawie ustalenia zasad zbycia udziałów Powiatu Gryfińskiego w spółce Szpital Powiatowy w Gryfinie spółka z o.o. z siedzibą w Gryfinie dała przyzwolenie Zarządowi Powiatu na zbycie do 90% udziałów Powiatu Gryfińskiego w spółce oraz poszukiwaniu inwestora. W drodze konkursu wyłoniony został inwestor – Dom Lekarski SA, który umową z dnia 4.04.2012 r. nabył udziały spółki oraz przedstawił plan inwestycyjny. Na podstawie umowy szpital został wyposażony w nowy sprzęt. Otwarto także gabinety specjalistyczne w Gryfinie i w Chojnie.

Efektywna administracja

Na podstawie umowy z Uniwersytetem Szczecińskim i Global Erisson Consulting Sp. z o.o. w Szczecinie z dnia 25.03.2009 r. Powiat Gryfiński przystąpił do projektu Wdrażanie usprawnień zarządczych w JST na obszarze województwa zachodniopomorskiego, który był przedmiotem umowy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach Priorytetu V – Dobre rządzenie, Działanie 5.2.1. Modernizacja Zarządzana w administracji samorządowej. W ramach projektu wdrożono usprawnienia w komunikacji wewnętrznej, obsługi klienta, metod mierzenia satysfakcji klientów i pracowników urzędu oraz budżetu zadaniowego i planowania finansowego. Efektem końcowym było uzyskanie przez Starostwo Powiatowe w Gryfinie certyfikatu potwierdzającego stosowanie standardów jakości według normy ISO 9001:2008.

Zarządzeniem Starosty Gryfińskiego nr 56/2011 z dnia 15 czerwca 2011 r. określone zostały zasady prowadzenia kontroli zarządczej w Starostwie Powiatowym i jednostkach organizacyjnych Powiatu Gryfińskiego.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Powiat Gryfiński współpracuje z organizacjami pozarządowymi oraz prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Co roku, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi przyjęty jest przez Radę Powiatu Program współpracy Powiatu Gryfińskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Na jego podstawie ogłaszane są konkursy na dofinansowanie zadań prowadzonych przez ngo.

Wspieranie remontów zabytków

Uchwałą nr V/35/2011 Rady Powiatu w Gryfinie z dnia 14 kwietnia 2011 r. określiła zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze Powiatu Gryfińskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 1 lipca 2011 r. Nr 76 poz. 1434). Na jej podstawie udzielane są właścicielom zabytków dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane. Co roku przeznaczają się na te prace ok. 100 000 zł.

Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Obecnie w Starostwie Powiatowym znajdują się uchwały dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego następujących gmin:

1. Gmina Banie – uchwała nr XXX/274/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r.,
2. Gmina Cedynia – uchwała XLI/362/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r.,
3. Gmina Chojna – uchwała nr XXXVIII/384/2005 z dnia 30 listopada 2005 r.,
4. Gmina Gryfino – uchwała nr XXI/183/08 z dnia 19 lutego 2008 r.,
5. Gmina Mieszkowice – uchwała nr XXXV/281/2014 z dnia 30 stycznia 2014 r.,
6. Gmina Widuchowa – uchwała nr XXVI/223/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r.

ROZDZIAŁ II UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU Z UWZGLĘDNIENIEM ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

II.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Badanie potencjału społecznego, gospodarczego i turystycznego obszaru Powiatu Gryfińskiego

Metodologia opracowania

Niniejszy raport powstał w ramach przeprowadzonych badań potencjału społecznego, gospodarczego i turystycznego Powiatu Gryfińskiego. Diagnoza obszaru powiatu, będzie podstawą do przygotowania strategii rozwoju. Trafność opracowanych celów strategicznych będzie obejmować wszystkie problemy i potrzeby występujące na obszarze powiatu. Opracowanie tematyczne będzie zawierać elementy, które będą mogły uzyskać wsparcie finansowe w ramach funduszy europejskich, dla przygotowywanej Powiatowej Strategii Rozwoju.

W celu zebrania kompleksowych i wyczerpujących informacji w tematyce badań zastosowano wachlarz metod i narzędzi badawczych. Połączenie różnorodnych metod badawczych, technik analizy oraz gromadzenia danych to inaczej zastosowanie triangulacji. W ramach niniejszego badania Wykonawca zastosował:

- ❖ **Triangulację źródeł danych:** analizie poddane zostały zarówno dane zastane, jak i dane wywołane (uzyskane w toku niniejszego badania)
- ❖ **Triangulacja metod badawczych:** zastosowanie ilościowych i jakościowych metod badawczych, a także analizy desk research
- ❖ **Triangulacja perspektyw badawczych:** badanie zostało przeprowadzone przez zespół doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać szerszy obraz przedmiotu badania, zminimalizować wpływ poszczególnych badaczy na osiągnięte wyniki poprzez wzajemną kontrolę realizacji, a także weryfikację i konfrontację dokonywanych analiz i formułowanych wniosków.

Badanie zostało zrealizowane z wykorzystaniem następujących metod i technik badawczych:

- Analiza danych zastanych – desk research
- Zogniskowane wywiady grupowe FGI.
- Indywidualne wywiady pogłębione IDI bezpośrednio/telefoniczne.

- Bezpośrednie wywiady kwestionariuszowe PAPI
- Obserwacja nieuczestnicząca
- Studium Przypadku (Case Study).
- Analiza danych zastanych – desk research

II.2. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Obszar przygraniczny	Starzejące się społeczeństwo
Bliskość Szczecina	Długotrwałe bezrobocie
Ekonomia społeczna	Rosnąca liczba zasiłków wypłacanych z pomocy społecznej
Aktywność społeczna	Jakość dróg regionalnych i lokalnych
Rozwinięty sektor handlu	Brak produktu lokalnego identyfikującego obszar w skali kraju
Współpraca transgraniczna	Mała rozpoznawalność obszaru
Dostępność transportowa	Brak spójnej polityki dla obszaru powiatu
Tereny inwestycyjne	Słabo rozwinięta baza noclegowa
Walory przyrodnicze (Cedyński Park Krajobrazowy)	Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna
Warunki do rozwoju agroturystyki	Niewystarczające środki do realizacji wszystkich inicjatyw
Transgraniczny Geopark	Słabo rozwinięty system pomocy przedsiębiorcom
Bardzo dobry stan środowiska naturalnego	Mało środków przeznaczonych na inwestycje
Imprezy kulturalne. Duże zaangażowanie mieszkańców	Niewystarczające wykorzystanie potencjału rozwoju bazy endogenicznej
Dobre wykorzystanie gleb do produkcji roślinnej	Wykorzystanie Odry dla rozwoju regionu
Duża atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa	Niedostateczny wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Duża liczba obiektów zabytkowych	Nierozwiązany problem z gospodarką odpadami komunalnymi
Bardzo dobre położenie dla rozwoju przemysłu drzewnego	

Szanse i zagrożenia

Szanse	Zagrożenia
Budowa systemu wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw	Rosnąca konkurencja przedsiębiorstw po stronie niemieckiej
Wspieranie produktów turystycznych	Postępująca migracja ludzi młodych i wykształconych za granicę lub na inne obszary kraju
Wzmacnianie sektora rolniczego	Ubożenie gmin
Wzrost świadomości społeczeństwa	Uniemożliwianie inwestycji na obszarach objętych ochroną środowiska
Możliwość wykorzystania szlaku wodnego	Niewystarczająca ilość środków na inwestycje drogowe
Więcej środków na rewitalizację zabytków	

ROZDZIAŁ III STRATEGIA ROZWOJU DO 2020

Strategia rozwoju powiatu gryfińskiego jest ściśle związana ze strategią województwa zachodniopomorskiego, a także sytuacji społeczno-gospodarczej i politycznej w kraju i Unii Europejskiej.

W powiecie również zauważa się trendy mające wpływ na warunki funkcjonowania tej jednostki. Są to przede wszystkim:

- rozwój e-commerce;
- rosnące znaczenie kapitału ludzkiego,
- wzrost świadomości społecznej w sferze znajomości zagrożeń i ochrony środowiska,
- wzrost roli organizacji pozarządowych.

ROZDZIAŁ IV

WIZJA I MISJA POWIATU

Ostatnie lata przyniosły ze sobą zmianę sposobu postrzegania potencjału gospodarczego, intelektualnego i kulturalnego powiatu. Rozwój nauki, wykorzystanie technik informacyjnych, szkolenie specjalistów z zakresu informatyki, budownictwa, czy elektryczności pozwoli na zwiększenie innowacyjności gospodarki. Współpraca szkół (szczególnie zawodowych) z działającymi na tym terenie zakładami pracy pozwoli na reorientację zawodową młodzieży. Zwiększenie świadomości młodych ludzi poprzez nowe kierunki kształcenia, szkolenia oraz wyjazdy w ramach projektów unijnych pozwolą na rozwój przedsiębiorczości. Wyjątkową uwagę należy poświęcić terenom wiejskich, rolniczych i spowodować rozwój produkcji rolno-spożywczej.

Wyjątkowo atrakcyjne położenie powiatu pozwala na uatrakcyjnienie tych miejsc i rozwoju turystyki i ekoturystyki. Dzięki temu istnieje możliwość związania z powiatem młodych ludzi, którzy znajdą tu swoje miejsce do życia i pracy.

Największe znaczenie dla rozwoju powiatu mają:

- gospodarka żywnościowa,
- turystyka,
- współpraca małych i średnich przedsiębiorstw,
- rozwój szkolnictwa zawodowego,
- aktywność społeczna.

Misja rozwoju powiatu

Uwzględniając potrzeby powiatu, jego mieszkańców i przedsiębiorców przyjęto misję dla powiatu gryfińskiego:

Stworzenie w Powiecie Gryfińskim warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju opartego na przedsiębiorczej, mobilnej i wykształconej społeczności lokalnej oraz lepszych warunków do życia dla wszystkich grup wiekowych.

Przez postulat stabilnego i zrównoważonego rozwoju rozumie się:

1. stworzenie możliwości wykorzystania istniejących zasobów i potencjału ludzkiego do rozwoju ekonomicznego rejonu, przedsiębiorczości mieszkańców,
2. wykorzystanie położenia geograficznego i komunikacyjnego,
3. poprawę dostępności ekonomicznej i komunikacyjnej regionu oraz poprawę infrastruktury technicznej, w tym: stanu dróg powiatowych, gminnych i osiedlowych,
4. rozwój oświaty, a w szczególności zawodowej,
5. wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości,
6. rozwój opieki społecznej, ochrony zdrowia
7. rozwój organizacji pozarządowych i włączanie ich w czynne działania na rzecz rozwoju powiatu,
8. budowanie poczucia tożsamości poprzez działania edukacyjne, kulturalne i społeczne,
9. budowanie produktu turystycznego powiatu,
10. współpracę jednostek samorządu terytorialnego i międzynarodową.

ROZDZIAŁ V

CELE STRATEGICZNE I KIERUNKOWE POWIATU

Po analizie wprowadzonych w strategii powiatu na lata 2001 – 2010 i uwzględnieniu zmian społeczno-gospodarczych oraz postulatów przedsiębiorców i mieszkańców, a także organizacji pozarządowych dokonuje się zmian w dotychczasowej strategii. Obecna strategia jest zgodna z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, a także powiązana z obowiązującymi celami ujętymi w strategii powiatu na lata 2001-2010. Cele strategiczne, jak i pośrednie korespondują z aktualnymi potrzebami powiatu, które wpisane są także w cele rozwoju województwa. Są to:

1. podjęcie działań w kierunku poprawy funkcjonowania administracji samorządowej – wpisuje się w cel: poprawa sprawności administracji i samorządu terytorialnego,
2. podjęcie działań w kierunku rozwoju współpracy przygranicznej wpisuje się w cel: rozwój współpracy międzyregionalnej, transgranicznej i międzynarodowej,
3. stworzenie warunków dla potencjalnych inwestorów, wykorzystanie potencjału gospodarczego i położenia, stworzenie warunków do aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich wpisywały się w cel: wzmocnienie siły ekonomicznej małych miast i miejscowości,
4. przystąpienie do modernizacji dróg i poprawienie sieci i jakości połączeń komunikacyjnych wpisywały się w cel: poprawa stanu sieci dróg wewnątrz województwa.

W nowej strategii cele ujęto w dwóch poziomach, aby ułatwić posługiwanie się strategią na etapie wdrażania oraz spowodować większą przejrzystość.

Lp.	cel	cele kierunkowe
1.	Wzrost efektywności gospodarowania	Wspieranie i rozwój małej i średniej przedsiębiorczości
		Wzrost konkurencyjności lokalnych podmiotów

		Stworzenie warunków do aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich - rozwój i promocja produktów turystycznych
2.	Zwiększenie konkurencyjności powiatu	Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług
		Modernizacja, przebudowa i remonty dróg
		Sprawna obsługa inwestorów przez odpowiednie wydziały Starostwa
3.	Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności powiatu	Rewitalizacja wraz z rozwojem funkcjonalno-przestrzennym obszarów miast i wsi
		Stworzenie efektywnego, dostępnego zintegrowanego systemu transportowego
		Wykorzystanie potencjału zasobów wodnych
		Stworzenie warunków do współpracy gmin w powiecie w obszarze przestrzeni
4.	Ochrona wartości przyrodniczych, poprawa istniejących walorów krajobrazowych, racjonalna gospodarka zasobami	Działania na rzecz rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska
		Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi powiatu, efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych
		Efektywne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
		Stworzenie warunków do zachowania poprawy i wykorzystania walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego
5.	Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności	Podwyższenie poziomu oświaty i oferty edukacyjnej
		Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i edukacyjnej współpracy międzynarodowej
		Budowanie społeczeństwa informacyjnego
		Współpraca transgraniczna, międzynarodowa i regionalna Rozwój szkolnictwa zawodowego pod potrzeby przedsiębiorstw, wzrost kształcenia ustawicznego
6.	Budowa tożsamości i spójności powiatu	Działania na rzecz wzmacniania tożsamości lokalnej
		Wspieranie organizacji pozarządowych i działań społecznych – budowa demokracji lokalnej
		Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego
		Stworzenie systemu przeciwdziałania

		patologiom społecznym
		Działania w kierunku demarginalizacji społecznej
		Poprawienie poziomu i działania na rzecz świadczeń i usług socjalnych
		Wspomaganie rodziny
7.	Wzmacnianie bezpieczeństwa zdrowotnego powiatu	Poprawa poziomu leczenia zamkniętego i ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów
		Promocja zdrowego stylu życia, sportu i rekreacji

ROZDZIAŁ VI

PRIORYTETY STRATEGII ROZWOJU

Priorytety wskazują na obszary koncentracji działań w ramach celów strategicznych. Celem wszystkich podejmowanych działań, które mogą być realizowane równocześnie, jest zwiększenie skuteczności oraz poprawa wskaźnika. Każdemu priorytetowi przypisano trzy wskaźniki pozwalające dokonać oceny efektów realizacji celów kierunkowych. Do oceny skutków realizacji programu przyjmuje się trzy rodzaje wskaźników:

- wskaźniki produktu
- wskaźniki rezultatu
- wskaźniki oddziaływania

Wzrost efektywności gospodarowania	
Wskaźnik produktu	Powstanie nowych zakładów pracy lub rozbudowa istniejących
Wskaźnik rezultatu	Wzrost liczby nowych małych i średnich przedsiębiorstw – 5%
Wskaźnik oddziaływania	Liczba nowych miejsc pracy – 10% liczby zgłoszonych bezrobotnych

Zwiększenie konkurencyjności powiatu	
Wskaźnik produktu	Modernizacja i przebudowa dróg wraz z chodnikami i ścieżkami rowerowymi
Wskaźnik rezultatu	Zwiększenie dostępności do usług, zakładów pracy i centrów administracyjnych
Wskaźnik oddziaływania	Nowe nawierzchnie – 5 km

Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności powiatu	
Wskaźnik produktu	Zagospodarowanie jezior i wód płynących
Wskaźnik rezultatu	Zwiększenie liczby podmiotów w gminach prowadzących działalność turystyczną i rekreacyjną – wzrost o 5% w systemie REGON
Wskaźnik oddziaływania	Liczba osób zatrudnionych w turystyce – wzrost o 5% do stanu obecnego

Ochrona wartości przyrodniczych, poprawa istniejących walorów krajobrazowych, racjonalna gospodarka zasobami	
Wskaźnik produktu	Budowa odnawialnych źródeł energii
Wskaźnik rezultatu	Wzrost prosumentów – 5% i alternatywnych źródeł energii – o 1%
Wskaźnik oddziaływania	Zmniejszenie zanieczyszczeń CO ₂ i pyłów P10 o 5 dni do stanu obecnego

Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności	
Wskaźnik produktu	Poprawa bazy oświatowej, w tym szkolnictwa zawodowego
Wskaźnik rezultatu	Zdawalność egzaminów zawodowych i matur – o 3%
Wskaźnik oddziaływania	Zatrzymanie migracji uczniów – o 2% do stanu obecnego

Budowa tożsamości i spójności powiatu	
Wskaźnik produktu	Integracja osób niepełnosprawnych
Wskaźnik rezultatu	Utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej
Wskaźnik oddziaływania	Utworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów – o 100%
Wzmacnianie bezpieczeństwa zdrowotnego powiatu	
Wskaźnik produktu	Standaryzacja obiektów służby zdrowia
Wskaźnik rezultatu	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów i zdrowia psychicznego
Wskaźnik oddziaływania	Wzrost liczby świadczeniobiorców – 10%

ROZDZIAŁ VII

REALIZACJA STRATEGII

VII.1. ZASADY WDRAŻANIA STRATEGII

W realizację strategii włączone zostaną wszystkie podmioty od urzędu, poprzez jednostki powiatowe, instytucje oświaty, kultury, zdrowia i opieki społecznej, organizacje pozarządowe, małe i średnie przedsiębiorstwa, a także poszczególni obywatele. Proces strategii obejmuje wszystkich, którzy tu mieszkają lub prowadzą swoją działalność.

Misja i wizja powiatu wskazują cele, które pozwolą na szybsze osiągnięcie stawianych zadań i tym samym rozwój powiatu. Strategia została skierowana do aktywnych mieszkańców, przedsiębiorców stawiających sobie za cel rozwój firm i wzrost ich konkurencyjności na rynku pracy, wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w powiecie. Te cele będą mogły być realizowane w ramach projektów unijnych.

Wskazane w Strategii Powiatu Gryfińskiego cele strategiczne i kierunkowe pozwolą na aplikowanie o środki unijne. Dzięki podjęciu działań, które pozwolą na realizację celów kierunkowych i przyjętych priorytetów będzie można spełnić misję powiatu.

Wszystkie zadania oparte na celach znajdą odzwierciedlenie w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz budżetach rocznych powiatu.

VII.2. ZASADY MONITOROWANIA I OCENA REALIZACJI CELÓW

W celu zapewnienia maksymalnej efektywności realizacji Strategii wprowadzony zostaje stały monitoring. Jest on realizowany poprzez nadzór nad instytucjami odpowiedzialnymi za zarządzanie i wdrażanie poszczególnych zadań i projektów. Za monitorowanie odpowiedzialna będzie osoba wskazana przez Zarząd Powiatu.

Strategia jest monitorowana nie tylko pod kątem zgodności z harmonogramem rzeczowo-finansowym, ale i pod względem dopuszczenia do realizacji projektów, które gwarantują efektywne, racjonalne, gospodarne i celowe wykorzystanie środków. System monitorowania realizacji Strategii jest ściśle powiązany z przyjętą koncepcją komunikacji społecznej, która zakłada aktywizację lokalnej społeczności i pełnego włączania go w proces współtworzenia.

Ewaluacja efektywności oraz oddziaływania podjętych działań jest zasadniczym elementem procesu wdrażania Strategii. W okresie obejmującym lata 2015-2020 przeprowadzone zostaną ewaluacje tematyczne oraz ewaluacje poszczególnych zadań.

VII.3. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Lp.	Działanie	2015	2016 -2019	2020
1.	Uchwalenie strategii			
2.	Okres programowania			
3.	Aktualizacja strategii			

VII.4. ZASADY AKTUALIZACJI STRATEGII

1. zasada ciągłości oznacza, że każdy następny dokument będzie odwoływał się do poprzedniego. Pomoże to każdej kolejnej Radzie Powiatu przeanalizować istniejący dokument i dostosować nowy do potrzeb powiatu,
2. zasada stabilności i trwałości rozwoju oznacza to, że każdy samorząd będzie kierował się tą zasadą w celu osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, bez względu na poglądy polityczne,
3. przejrzystość i efektywność działań jest niezbędna w celu przedstawienia mieszkańcom wszelkich działań, zasad ich tworzenia oraz rozliczenia. Spowoduje to zaufanie do samorządu, wzmocni działania oddolne i spowoduje identyfikację i tożsamość z powiatem,
4. strategia może być aktualizowana, poza wyznaczonymi terminami, na wniosek 7 radnych, 250 mieszkańców powiatu, w zależności od zmieniających się warunków i potrzeb.

VII.5. PROMOCJA POWIATU

Strategia jest dokumentem promocyjnym powiatu. Zawarte w niej informacje służyć mogą zarówno inwestorom, jak i potencjalnym turystom, a także samym mieszkańcom. Można uzyskać tu informację o wartościach przyrodniczych, kulturalnych, gospodarczych a także o potencjale samego powiatu.

